

בעזרת השם יתברך



מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).



למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת



פרשת בהר - בחקתי תשב"ג



היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

טוטה. אלו נאמרין – פרק שביעי דף לט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
 ר"א תוספות

1 והנה לאחריי. ואף שם היו כלים העצרים הנהא. הנהא פסולת. דבעינן כהנה לטהרה.
 2 כדביתא (מנחם י"ז) והנה היתור על הטמא. שיקרא מתחבן לה על הארץ שפגיו. צדין
 3 שיש ממנו להלך ולא צדין שישנו ממנו ולאחר. והכי נמי העומדין בצדין של כות
 4 ומנו ולתהי בכלל ברבתי ורובקלפי דמי. אבל של אחר הימנו א"ע שאינן אחרתי
 5 היקטן לצדין רבתי ופגמתי. והשתחולתי.
 6 והנראה ברוב עמדי. תחת: שלא נשל ידיו לפני
 7 עלותו להוכיח פתח הארץ. וישיב איהו ובה
 8 בקרף שהארבע ימים: משפירא. לקצר דרבו ודון
 9 בהכ"ג לכתב בפתח הו ולצאת כנגדו. ולשון
 10 קפדוריא מפרש בברכות (ה' ס"ג) אדמקפא
 11 ארזי אישול בהא. עד שאני מקפיד בסיבוב השורות
 12 הללו אכנס קנה ואקצר דרכי. ודרי שורות בתים
 13 ולא פקתי על ראשי ע"י ק"ש. שהיו יושבים
 14 המלמדין בבית המדרש על גבי קרקע. והמחלף
 15 בעיניהם פתחו וישבו והנסג לישיב במקומו מרוב
 16 פסיעותיהם על פתח. והוא לשון מוסע ואיזיל.
 17 ונראה כמפסע על ראשיהם. לפיכך צריך
 18 להקדים או ישב לו מתחיל. ולא נשאתי בני
 19 לךדי. שבהו היה. בלא יקרה. בקרה דמפרש
 20 ואיזיל מאי מקרה? וכי עקר פרעיה בעבודתה
 21 למיסק והוא מחזיר פניו כלפי תבה מאי אמר:
 22 וכי מחדר אפיה מצבורא. כשומרו ברכותי
 23 מחזיר פניו לעד תהבה עד שיצטרם שלוח צבור
 24 המהרץ את עמו ישראל בשלום.
 מה

1 ש"מ דקיימא כן כותיה ובמודמה דהכי פסק רבינו הנאל דבבל וכותא קר"ב. וישען בן
 2 לוי ומקשה פ"ב כל גנות וימינן ק"ג. דיתבי ר' יודא ורבה בר בר חנן ויתבי אביי בגיפוז
 3 ויתבי וקאמר שמע מינה ממתיני דיורי גרולה בקטנה ואין דיורי קטנה בגרולה וכו' עבר צבור
 4 בגרולה ושליח צבור בקטנה ויציא ידי חובתו ור"ג בגרולה ואין ויציא ידי
 5 חובתו בשעתה בגרולה. ואי בקטנה מצטרפין
 6 השעה בטענה ואי בגרולה אין מצטרפין הדין
 7 גרולה בגרולה דליכא לטמיר דיורי גרולה
 8 בגרולה אימא לענין תפלה לא אמר אפילו
 9 מוציאם בירול ואין נפסקת גרולה ולא דמי
 10 דהדיא דאיכא עשהה בגרולה ושליח צבור עמוך
 11 ואחד בגרולה כיצא בה מתוך שמוציא בני
 12 הגרולה יוצא בו זה ושואבת כה"ג אמרין דוקא
 13 אפילו מוציא וכו' שהרי מוציא אפילו אחו
 14 שבשדות כדאימא במסכת ראש השנה (ה' ס"ג)
 15 הלא היכא דצריך לצרופניה דהיי לא מצטרפין
 16 והוא א"כ אין עומדין ומיניה ק"ג. לא אילמר
 17 מיזם שרוב בית המדרש נפסקה חומת ברול בין
 18 ישראל לאיבדן שבשמיים לא שייכא להבא
 19 דהדיא אמר לגבי ואי שאין פתחן מקובלת כמו
 20 בזמן שבחמ"ק קיים מיהו לענין זה אין מספק את
 21 יתברכו הצבור ע"י ברכת כהנים שעמוך בבית
 22 הבטתו ואי יציא ש"צ ידי חובתו בו זה יתברך
 23 ויציא ידי חובתו עמוך דכלפי אבנטי שבשמיים לא
 24 תלי בהפסק מוציאם.

25 **והוה** על הגדרין שבפניו האותו כשרה.
 26 בירושלמי בפרק אין עומדין אמרי
 27 הלא אמרה העומדין מן הגדרין בכלל ברכה
 28 כיוון שנפתח ספר תורה אסור לשפר א"כ ברבר
 29 הלכה. כמקשה שפירק קנא דברכות (ה' ד) דאמר
 30 כשהיה מן הגדרין ענין הדוא פטור מקריאה משום דהדין
 31 שבכהו אי אתה רשאי לאומרי על פה וכוון פטור מקריאה אפילו בשעת שמיעה היה יכול לטוק בדבר הלכה והיה דקאמר און בידין כוון דברי הלכה (בגין הלכה) ורבינו דעל פה אינו
 32 בידיו דברים שכתבה מזה מסתברא פיפוש ר"ח דפי' דהם דוקא רב ששת ויוראנו בו דהותרו אומננו אבל האידנא כראב סבירא לן דאמר רבא כיון שנפתח ספר תורה ור"ח דהיי דהוה מחדר
 33 אפי' ר"ל הוא אורחא דמילתא לטיעוסקי בדבר הלכה באפרי ציבורא בעוד שחן עוסקין בשמיעת התורה:

34 **כל** כהן שגל נטל ידיו. פירש רש"י אמר לי רבי אבי נטל ידיו שחרית ונותר כהן אינו צריך לטול ידיו בשעלה לזבחן ובמודמה שדויתק מזהנת תלמיד שהרי אין לשנו משמע כך
 35 דפירש שלא נטל ידיו לפני עלותו לזבחן משמע ממש סמוך ועוד דמייית גמרא קרא שאו ידיכם קרש וברכו משמע חיפק לנטילת ידים ברכת כהנים דמשמע ליה השתא דברכת
 36 כהנים לטעמי קרא דהייא בנישואת ידים ומשמע בירושלמי פ"ח דברכות דברכהה דמשמע קרא בעינן נטילת ידים סמוך לה דמייית ליה דהם אברכת המזון והייא איתא שלשה ביצות וכן
 37 חיפק לשמיעה שחשה שאנמר וסמוך ושחט חיפק לנטילת ידים ברכה שנא' שאו ידיכם וברכו תחנף לנאלה תפלה שנא' ידיו לרעון אמרי פי וגו' ותיב בתריה יעקב ה' ביזם ערה ובפי כפיצת
 38 מברכין (מסעי' מ"ג). והוא תורה דהייא רב פוסע מינה דרבינן חיפק נטילת ידים בברכה דמשמע ביה קרא ודבא מפייה לא אברכת כהנים ועוד אי מדייר אבא
 39 בשלא נטל ידיו בשחרית אמאי נקט כהן לנשואת כפיס תיפוק ליה משום דברי תורה שצריך לישול דיו כדאמרין ב"ק דברכות (ה' ס"ג) ובפ"ג (ס"ג) אמר רבי חיאי בר בר אשי וימנן
 40 סגינא וזה קאימנן קמיה דרב לרנני' לן פירקא סיפריא דבי רב ומקריא וקאי ומשי' דיה ומברך ומנן תפילין הודו אמר לן ואמר נמי דהם דבעי' לארדויהו בתר מי לנטי' לקיש מיל ומה
 41 לי קיש ומה לי ברכת כהנים אי משום דצריך ברכה לפניה הבא בני צריך ברכה לפניה כדאמר רבא בענין תפילין דהבא בענין תפילין דהבא בענין תפילין דהבא בענין תפילין דהבא בענין תפילין דהבא בענין תפילין
 42 מתבטת סמיכה לשחשה דאמרין ב"ב על הפסולין (מסעי' ל"ג) על הסמיכות שהיו שם קורא בני חכם חיפק לסמיכה שחשה חזן מוז שחיתה בשער נקטר שאין עומד לזכר כהנים של אלמא
 43 כדי מחלף משער נקטר עד בית המטבחים לא תשיבה תפיסה ובמסכת מודת (פ"ג מ"ג) משמע דלא הוי טפי מעשרים ושתיים אמה מקום דריסת רגלי ישראל ומקום דריסת רגלי הכהנים
 44 שכל אחד הוי אמה.

45 **וכי** מחדר אפיה מנברא מאי אמר. סדר נישאת כפיס מפי' רבינו שלמה רגליו בעבודה ממוקמו וכו' לפני התיבה ומתפלל יחי רעון שתהא ברכה זו וכו' ומאריך בה עד שיאמר
 46 אמן של הוראה מפי הצבור וקורא כהנים אם שנים אם ואם אחד אינו קורא ש"צ והוא מחדר פניו מאליו כדאביי דאמר לעיל לאחור קורא אית וכשכלה רובו מהקורא מברכין אשר
 47 קדשנו כו' ואחר כך מחליצין בברכה ובשכלה אמן ארוין מפי צבור כן מחזירין ובחפני קשרי אצבעותיהן אם רוצין ושלחי צבור מחליץ שים שלום והכהנים תפללו רבנו של עולם עיני
 48 מה שנותרו וכו' ומאריך בה עד שתכלה רובו מפי שלוח צבור בעוקרין גרילוחן וזולתן להן. בשאלות פרישת יוקח קרח כהן שעובד עבודת כוכבים לא ישיא א"כ כפי' דיער מחרות לא הנפש
 49 דאמרין ב"ב אין עומדין (מסעי' ל"ג) כהן שהרג את הנפש לא ישיא את כפי' ורבינו גרשום מאור הגולה הוסיף בתשובותיו ונראה כפי' וראשון ברוכה דכיון דהוה בתשובה חוזר לקדושתו
 50 דהוה כהן מסכת מנחות (ה' ק"ט) א"ך לא יעלו כותי הבמות אל מבוא ה' בירושלים כי אם אבול מצות בתוך אחיהם ודיו' כן כבעלי מניין שחולקין וראובלן וכשם שבעלי מניין שגאין את
 51 כפייהם וקורא ראשון בתורה ואף זה שאם לא תאמר כן נמצאת מרפה ידיהן של בעלי תשובה שיאמרו אי לאותה בושה אי לאותה כלימה וימנעו מעשות תשובה ואמר ר' יוחנן כל האומר
 52 מנשה אין לו חלק לעולם הבא מרפה ידיהן של בעלי תשובה ותנא דבי רבי ישמעאל הוהילי וזלך הוה נעשה כהן לאילולים ארחה און ארז תנפול וכו' ור"ע תוס' מנחות ק"ד. ליה לא ישמשו
 53 ותוסי' תענית כו. ד"ה א"י מהו:

1 שילכה אמן מני הצבור. פירש ר"י א"ג: דאמרין בפרק שלשה שאכלו (ומסת דף
 2 מ.) אין הוצעו ושאי לבצוע עד שילכה אמן מפי הענין ואמר רב חסדא מפי רוב
 3 הענין דכל העונה אמן יותר מינו אלא טועה מיהו לענין ברבת כהנים כיון דמשום
 4 לשמעת הוא לא משמע כל מן שבעין דהוה ליה תרי קלי קולות הענין וקול כהנים
 5 הדברים לא משמעת ואי תקשי לרבנן דהיב

6 **מה שהבטחתינו "השקופה ממועון קדוש מן השמים".**
 7 **אמר רב חסדא: אין הכהנים רשאים לכוף קשריו**
 8 **אצבעותיהן עד שיחזירו פניהם מן הצבור.** **אמר ר' זורא**
 9 **אמר רב חסדא: אין תקורא רשאי לקרות "כהנים"**
 10 **עד שיכלה "אמן" מפי הצבור, ואין הכהנים רשאין**
 11 **להתחיל בברכה עד שיכלה דיבור מפי תקורא, ואין**
 12 **הצבור רשאין לענות "אמן" עד שתכלה ברכה מפי**
 13 **הכהנים, ואין הכהנים רשאין להתחיל בברכה אחרת**
 14 **עד שיכלה "אמן" מפי הצבור. ואמר ר' זורא אמר רב**
 15 **חסדא: אין הכהנים רשאין להחזיר פניהם מן הצבור**
 16 **עד שתתחיל שליח צבור ב"שים שלום", ואין רשאין**
 17 **לקרוא רגליהם ולידף עד שיקמו שליח צבור "שים**
 18 **שלום". ואמר ר' זורא אמר רב חסדא: אין הצבור**
 19 **רשאין לענות "אמן" עד שתכלה ברכה מפי תקורא**
 20 **ואין תקורא רשאי לקרות בתורה עד שיכלה "אמן"**
 21 **מפי הצבור, ואין המתרגם רשאי להתחיל בתרגום עד**
 22 **שיכלה פסוק מפי תקורא, ואין תקורא רשאי להתחיל**
 23 **בפסוק אחר עד שיכלה תרגום מפי המתרגם. אמר**
 24 **ר' תנחום אמר ר' יהושע בן לוי: המפטיר נבניא, אמר**
 25 **צורף שיקרא בתורה תחילה, ואמר ר' תנחום אמר ר'**
 26 **יהושע בן לוי: אין המפטיר רשאי להפטיר נבניא עד**
 27 **שגמול ספר תורה. ואמר ר' תנחום אמר ר' יהושע**
 28 **בן לוי: אין שפיר צבור רשאי להפיש את התורה**
 29 **בצבור, מפני כבוד צבור. ואמר ר' תנחום אמר ר'**
 30 **יהושע בן לוי: אין הצבור רשאי לצאת עד שיגמול**
 31 **ספר תורה ויניה במקומו, ושמואל אמר: עד שיצא.**
 32 **ולא פליגי, הא דאיבא פתחא אחרינא, הא דליבא**
 33 **פתחא אחרינא. אמר רבא: בר אהינא, אסברה ל'**
 34 **"אחרי ה' אלהיכם תלכו". במומן שהכהנים מברכים**
 35 **את העם, מה הן אמריהם? אמר ר' זורא אמר רב**
 36 **חסדא: "ברכו ה' מלאכיו גברי כח" וגו' "ברכו ה'**
 37 **כל בצאיו משותיו עשי רצונו" "ברכו ה' כל מעשיו**
 38 **בכל מקומות ממשלתו ברכי נפשי את ה'". במוספי**
 39 **השבתא, מה הן אמריהם? אמר ר' אסי: "שיר המעלות**
 40 **היה ברכו את ה' כל עבדי ה' וגו'" "שאו ידכם**
 41 **קדש ברכו את ה' "ברוך ה' מצינו" "שאו ידכם**
 42 **הללוהו". וליבא נמי "ברוך ה' מצינו" דכתיב בההוא**
 43 **עניינא? אמר יהודה בריה דר' שמעון בן פוי: מתוך שהתחיל בברכותיו של הקדוש ברוך**
 44 **הוא, מסיים בברכותיו של הקדוש ברוך הוא. במנחתא דתעניתא, מאי אמרי? אמר רב**
 45 **אחא בר יעקב: "אם עונינו ענו בננו ה' עשה למען שמך" "מקוה ישראל מושיעו בעת**
 46 **צרה למחלה בננו בארצנו" וגו' "למה תהיה פאיש נדהם מנבור לא ויכל להושיע" וגו'**
 47 **העולמים הלום הלמותי רבי.**

1 מה שהבטחתינו. שחסיים על ידינו. כדכתיב ואני אברכם ומקדוהו וכו' לכוף קשריו
 2 אצבעותיהם. שפושטין אצבעותיהם כשמוכרין. ולאחר ששמו סורגין אגרוף שלום
 3 כשאר בני אדם. קשרי אצבע הם ההלכות שכתפיים ופושטין בהם. אין תקורא שליח
 4 צבור שקורא כהנים שיחזירו פניהם לקרוא אמן. של ברבת תורה דבור. כהנים לפני
 5 רגליהם. מן הדיקין. אלא עמודין כפופין לפני
 6 התקב. יש שלמדו סודא מפי שיגאת כפיס כך
 7 הוא. שיק רגליו בעבודה ממקומו וכן לפני
 8 התקב ומתפלל יהי רצון שתהא ברכה רב
 9 דרגעל. ומאריך בה עד שתכלה אמן של
 10 התקאה מפי צבור. ושליח צבור קורא כהנים
 11 אם שנים הם. ואם אחד הוא אינו קורא והוא
 12 מחזיר פניו מאליו כדאבי דאמר לעיל (ף מ.)
 13 לא. אין קורא כהנים וכשוקאין והחורבו מפי
 14 והקורא מקרב אשר קדשנו רב ואח"כ מתחילין
 15 בברכה. וכשילכה אמן אחרון מפי צבור ה' מ
 16 מחזירין פניהם וכפופין שקריהם אם רוצים.
 17 ושליח צבור מתחיל שים שלום והכהנים
 18 מתפללין רביעי עשירי מה שזקרת עליו כ'
 19 ומאריךין בה עד שתכלה ברכה מפי שליח
 20 צבור ומקרין רגליהם ודוכנין להם. עד שיכלה
 21 אמן. של ברבת תורה. וכל הגו' משום דהרי
 22 קביל על שמשמעני עד שגמול ספר. במספוחתי,
 23 כדי שלא יהי הנוללים סורדיים מלשמעו
 24 הפקדה והפי מפטיר. להפשיש את התקב
 25 בצבור. כל זמן שהצבור בבניה. וקדוה דרבם
 26 להביא ס"ת מביח אחר שמשמרו בו לבית
 27 הכנסת. ומרסין בגדים נאים סביב התקב
 28 ומניחין אותה בתוקף. וכשיצואין משם נוטלין
 29 ס"ת וחולקי לבית המשמרו בו לא ישישו
 30 הקדים מן התקב בפני הצבור. שטורח צבור
 31 לעבד שם עם ס"ת. אלא מוליך ס"ת לביתו
 32 ומניחו והקם ויצאם אחריו ואח"כ הוא בא
 33 ומפשיט את התקב. איבא פתחא אחרינא.
 34 משעטל ס"ת לצאת דרך פתחו. תרונה לצאת
 35 פתחו אחר וצאו. ואפי' לא יצא ס"ת. ליבא
 36 פתחא אחרינא. נכון שיצא ס"ת תחלה ולא
 37 יצא האדם פתחו לפני ס"ת. בר אהינא אסברה
 38 ל'. חכם ששמו רב אהינא אסברה ל'. הביני
 39 שעמו של דבר. הקם מה הם אומרים. שקראו
 40 מסבירין גנים ומודים לפניו עד ברכותיו
 41 לתקאות שכן נחלת לקח ברכו ה' מלאכיה,
 42 ברכו ה' כל בצאיו, ברכו ה' כל מעשיו. שלש
 43 מקראות הן בגמ' ד' ברכות: במוספי השבתא.
 44 שהיא נישאת כפיס קדש שאינו בחל צריך
 45 לתת את דברי הענין. ברוך ה' מציון. אינו
 46 באותו מומרו. והינו דקא פריך וניקא ויברך ה'
 47 מציון דכתיב בההוא ענינא: במנחתא דתעניתא.
 48 ושואבו בו פסיס. מה שאין בו כשאר מנחות
 49 משום שברית דאמרין מסיבא תענית בפ'
 50 ברא ר' ה' מצינו

בכורת
 בעילה

העולמים הלום הלמותי רבי.

בנעילה דיומא דכפירי מאי אמר. לא ידענא אמאי לא אמר בנעילה תענית כי דיכא דאמר בנחתא תעניתא דהא שמוע בנמרא אב' בשלשה פרקים (תענית ב') דבתענית הוה נמי נעילה אבל מוסף לא הוה ביה: כל האומרים בגבולין אינו אלא טועה. פירש ר"י א"ג דאמר' בפרק הוראה (ברכות נה) דאי מאן דהוה איתו זכור ודחת משום סכנה תהירו שמו אבות הבלט מסוכן הוא שערך רופאה דהא אפילו בשבת תהירו תלמענת תענית חלום. פירש ר"ה הני כולוה רבי חיאי בר אבא דרבי חיננא בר פפא דרבי אבהו הילכתא ניעה.

על שאננו מודים לך. כערוך בערך הודאה פירש רב משה ראש ישיבה בן מרנא יעקב דקא מודו צבור על שלחו צבור אינון סומכין תמאי על שאנו מודים לך על ההודאה דקאמר שלח צבור וקא ענו אינון כון בירושלמי פ"ק דברכות איתא נמי רבי אבא בר זבדא בשם רב מודים אנתון לך שאנו חיובין להודות לך שנת תרעה שפתי כי אמרתי לך וכו' באי' האל הודואת ר' שמואל ב"ר אבהו בשם רבי אחא דרודיה ושבה לשמן הגדול לך וגדולה לך תפארת יהי רצון מלפניך ה' אלילינו ושאלנו אבותינו שתסבנו בתפלתנו ותקפנו ממפיתנו כי אתה הוא סומך נופלים וזוקף כפופים מלא רחמים ואין עוד מלבדך באי' האל הודואת רב קפרא אמר לך כריתת לך בריכה לך בסופה לך השתחויה כי לך תברע כל בך וכל לשון לך תשבע לך ה' הגדולה והגבורה וגו' והיעשר והבדור מלפני וכו' ותעה ה' אלילינו בכל כל וכלכל לפניך לך פשתוים על עצמותי תאמרנה ה' מי כמותך באי' האל הודואת אמר רבי יוחנן קאמר רבנן כולתון ואת דאמר או תדא או תדא או תדא:

שמו תפסוק רצועה בסנדל. פירש ר"ח שעש מינה דמותר ליכנס בבית הבנסת בסנדל ובמעטל דלא אסור אלא שלח לעלות לזוכן בסנדל ורבי אבהו בן כמא פר מפרץ שליש דעגלה (דף ב') דאמר איני עובר לפני תחיבה בסנדל אף דף לא יעבור אלא דאפילו לפני תחיבה מותר לעבור בסנדל דהכי מסיק בחדיא בפרק הוראה (ברכות דף סג) אמר רבא מה ביתו אקפודיא קפיד איניש ארקיקה ואמנעל לא קפיד איניש אף בית הבנסת קפודיא אסור ורקיקה ונענעל שרי:

ובל בנעילה דיומא דכפופי, מאי אמר? אמר מר וזמרא, ואמרי לה במתניתא "הנה כי בן יברך גבר ירא ה'" "ברכה ה' מציון וראה כטוב וירושלם כל ימי חייך" "וראה בנים לבניך שלום על ישראל". היכן אומרים? רב וספא אמר: בין כל ברכה וברכה, ורב ששת אמר: בהוקרת השם. פלוגי בה רב מר ורב יודי; חזי אמר: פסוקא לקבל פסוקא, וחד אמר: אבל פסוקא אמר להו לבוליהו. אמר ר' חיאי בר אבא: כל האומרים בגבולין אינו אלא טועה. אמר ר' חנינא בר פפא: תדע דבמקדש נמי לא מביעי למימרינהו, כלום יש לך שממברכין אותן ואינו מאיזין? אמר ר' אהא בר חנינא: שדע דבגבולין נמי מביעי למימרינהו, כלום יש עבד שממברכין אותן ואין מסביר פנים? אמר ר' אבהו: מירש היה אמניא להו, פיון דחוינא ליה לר' אבא דמן עכו דלא אמר להו, אנא נמי לא אמניא להו. ואמר ר' אבהו: מירש היה אמניא עינותא אנא. פיון דחוינא ליה לר' אבא דמן עכו דאמר אהוה חד מעמא ואמר אמוריה חד מעמא ולא קפיד, אמניא לא עינותא אנא. ומאי עינותותיה דר' אבהו? אמרה לה דביתיה דאמוריה דר' אבהו לרבייה דר' אבהו: הא דרין, לא ערין ליה לדיןך. והאי דחנין וזמיר עליה, יקרא בעלמא הוא דעבדי ליה. אוקלא דביתיה ואמרה ליה לר' אבהו, אמר לה: ומאי נפקא לך מיניה? מיני ומיניה תקלם עילאך. ותו, ר' אבהו אמנו רבנן עליה למימריה ברישא, פיון דחוייה לר' אבא דמן עכו דנפשי ליה בעלי חובות, אמר להו: איכא ברה. ר' אבהו ור' חיאי בר אבא אוקלעו לההוא אתרא, ר' אבהו דרש באגרתא, ר' חיאי בר אבא דרש בשמעתא. שבקוה בול' עלקאו לר' תיא בר אבא, ואויל לגביה דר' אבהו, חלש דעמיה, אמר ליה אמשול לך משל למה תדבר דומא: לשני בני אדם, אחד מוכר אבנים טובות ואחד מוכר מיני סידקות, על מי קופצין?

לא על זה שמוכר מיני סידקות? כל יומא הוה מלחא ר' חיאי בר אבא לר' אבהו עד אושפיהו, משום יקרא דבי קיסר. תהוא יומא אליוהי ר' אבהו לר' חיאי בר אבא עד אושפיהו, ואפילו הכי לא אויתוב דעמיה מיניה. בזמן ששליח צבור אומר מודים, העם מה הם אומרים? אמר רבי: "מודים אלתנו ה' ה' אלתנו על שאנו מודים לך", ושמויה אמר: "אלהי כל פשר, על שאנו מודים לך".

ר' סימאי אומר: "ויצרנו יוצא בראשית על שאנו מודים לך". נהרדעו אמרי בשמיהו לך, סימאי: "ברכות ה' והודאות הלשון הגדול על שהחיינו וקיימתנו, על שאנו מודים לך". רב אבא בר יעקב כמיס ביה הכי: "בן תחיינו ותחננו, ותקבצנו, ותאסרו עליותינו לחצרות גדשך, לשמור חוקך ולעשות רצונך בלבב שלם, על שאנו מודים לך". אמר רב פפא: הילכך גימרינהו לבוליהו. אמר ר' יצחק: לעולם תהא אימת צבור עילך, שהרי פהנים פניהם כלפי העם ואחוריהם כלפי שכניה. רב חנמן אמר: מהבא ו'לקם דוד המלך על רגליו ויאמר שמעוני אחי ועמי" אם "אחי" למה "עמי", ואם "עמי" למה "אחי"? אמר ר' אלעזר: אמר להם דוד ל'ישראל: אם אתם שומעין לי אחי אתם, ואם לאו עמי אתם, ואני רודה אתכם במלך. רבנן אמרי מהבא, דהנו רבנן אין דבהנים ר'שאין לעלות בסנדליתן לזיבן, וזהו: אחת מתשע תקנות שהתקין רבן יוחנן בן זבאי. מאי מעמא, לאו משום כבוד צבור? אמר רב אישי: לאי התם שאנא נפקאי לר' רצועה בסנדלו ותרור אויל למימריה ואמרי בן גרשה או בן חלצהו הוא: ובמקדש ברכה אחת כו' ובל

שהבדלים מוזכרין את השם: פסוקא לקבל פסוקא, שהבדלים אומרים פסוק ראשון והם אומרים אחד מאלו, ובשני היו אומרים את השני ובשלישי את השלישי. וכן במוסף וכן במקהה, שהרי בלן שלשה שלשה הם אינו אלא טועה. שלא נתקנו לומר אלא לכבוד שם הקידוש הנזכר במקדש: ואינו מסביר פנים. לדקאות שברבת רבו חשוקה

לו ועברה עליו והגמל לרבו עלך בקר' אמוריה. המתנבס לרבים מה שהיא לחיש לו בשעת הורשה: לא ערין לדיןך. הם הוא כמו בעליה: יקרא יפליותא. שהרי יתקחה רבי אבהו בשאו פנים בבית המלך. בדאמרי בחגיגה דף טו) גשאו פנים כוון ר' אבהו בי קיסר, ובסנהדרין דף טו) אמר דהוה נפק ממתא דבי קיסר לאפיה ומשירן קמיה רבה דעמיה מודברא לאמתיה וכו' ור' אבהו עליה. ועוד זו משנותנהו דנפשי עליה חובות. שהרי ערין ללותא אמר ר' אבהו אית לן רבה. הם בודל ודאוי לישב בראש חתר ממני, כדי שישעבדו בראש ותתנו לו מנת ומשירן קמיה אוחי כדי שהיא חשב וישמע דבריה. כדנתא והכחן הגדול מתייז גדולה משל אחי (וחף דף טו) ה"ג רבי אבהו דרש באגרתא שפעתא. הבלות זינן ואסור וקדוהו סידקות. כלי מלאכות גשים ונגעים כגון פלכים מוסיין וצדוהו: אל על מוכי סידקות בחמיה, מותר שדמיהם קלים: על להם קונים תרבה, ולהפסי דעתו הוא אומר: על שאנו מודים לך. על שפתת בלגנו לחיות (מודים לך) בדוקים בר מודים לך. רבי סימאי. מוסף הוא. וכל פסוק מוסיף חן על שפעתא: שמעוני: שמעוני. ונפסי חזקתיה ויהי להחברת לבדק הבית לבנו המקדש: אם אתם שמענים לי. לחיות שלמים למקום אחי ותביר אתם. אלאקא המלך אימת צבור עליו אם כשרים הם עמי אתם. כבושים תחתיה: לא שמוס' אפיקא דעגריא. מפני שמסתלקו בגדיו העשויים למדוהו בהקבת דיו (וראין סנדליו לצבור. וכן אין ראיין לראות מפני שני עילייהו דילקא פסוקא רצועה. והאי צבור לעצמו ותחזיצו עילייהו כשקדלו מתרת ותחכי למקמיה ותחרי מוכריה, ואחי לממר אינו ראוה לשיאית כפיים ותלך תשע לה.

ובל וכל אתרא, ר' אבהו דרש באגרתא, ר' חיאי בר אבא דרש בשמעתא. שבקוה בול' עלקאו לר' תיא בר אבא, ואויל לגביה דר' אבהו, חלש דעמיה, אמר ליה אמשול לך משל למה תדבר דומא: לשני בני אדם, אחד מוכר אבנים טובות ואחד מוכר מיני סידקות, על מי קופצין? לא על זה שמוכר מיני סידקות? כל יומא הוה מלחא ר' חיאי בר אבא לר' אבהו עד אושפיהו, משום יקרא דבי קיסר. תהוא יומא אליוהי ר' אבהו לר' חיאי בר אבא עד אושפיהו, ואפילו הכי לא אויתוב דעמיה מיניה. בזמן ששליח צבור אומר מודים, העם מה הם אומרים? אמר רבי: "מודים אלתנו ה' ה' אלתנו על שאנו מודים לך", ושמויה אמר: "אלהי כל פשר, על שאנו מודים לך".

ר' סימאי אומר: "ויצרנו יוצא בראשית על שאנו מודים לך". נהרדעו אמרי בשמיהו לך, סימאי: "ברכות ה' והודאות הלשון הגדול על שהחיינו וקיימתנו, על שאנו מודים לך". רב אבא בר יעקב כמיס ביה הכי: "בן תחיינו ותחננו, ותקבצנו, ותאסרו עליותינו לחצרות גדשך, לשמור חוקך ולעשות רצונך בלבב שלם, על שאנו מודים לך". אמר רב פפא: הילכך גימרינהו לבוליהו. אמר ר' יצחק: לעולם תהא אימת צבור עילך, שהרי פהנים פניהם כלפי העם ואחוריהם כלפי שכניה. רב חנמן אמר: מהבא ו'לקם דוד המלך על רגליו ויאמר שמעוני אחי ועמי" אם "אחי" למה "עמי", ואם "עמי" למה "אחי"? אמר ר' אלעזר: אמר להם דוד ל'ישראל: אם אתם שומעין לי אחי אתם, ואם לאו עמי אתם, ואני רודה אתכם במלך. רבנן אמרי מהבא, דהנו רבנן אין דבהנים ר'שאין לעלות בסנדליתן לזיבן, וזהו: אחת מתשע תקנות שהתקין רבן יוחנן בן זבאי. מאי מעמא, לאו משום כבוד צבור? אמר רב אישי: לאי התם שאנא נפקאי לר' רצועה בסנדלו ותרור אויל למימריה ואמרי בן גרשה או בן חלצהו הוא: ובמקדש ברכה אחת כו' ובל

1 וכל כך למה לפי שאין אמן במקדש. תימה והלא היה ענין ברוך שבמלכו כשהיו
2 שומעין עם הקודש בחרתו בפרק אמר לו והמנונה (וימא דף לה) ובפרק טרף בקלפי
3 (שם דף לט). וזה היה הגדר גסול מעניתי אמן ועד שהיו נוטלין על פניהם שדרי כשהיו
4 שומעין את השם בין גדול בשעת הגרילה היו נוטלין על פניהם כדאימא ביהושעאל
5 הקרויבין היו נוטלין על פניהם והתרוקעו היו

6 אומרים ברוך שם כבוד מלכותך עד תעלה ועל ואלו
7 ואלו לא היו זיון משם עד שהיה מתעלם הוון
8 וטראה דהתם היפ הקרויבין היו נוטלין וביש
9 שהיו אומרים שבמלכו אבל התרוקעו לא היו
10 נוטלין אלא בלא נפילה היו אומרים והיה שם
11 הקודש מתעלם ומשכח מן השומעין קודם שהיו
12 זיון משם מינן קא חזינו שהיו מנסיקין בענייתן
13 בשמליו ושמאו וזו ענין שבמלכו לאלתר
14 כשהיו שומעין שם הגבד הרורא ולא היו
15 ממתניין עד חסן הפסוק ולפי שלא היו שומעין
16 בין פסוק לפסוק חסדו לזה כדאמרינן וברב אסתי:
17 ומניין שעל כל ברכה תהלה. שאני ומרומום על
18 כל ברכה ותהלה ואותה תהלה מפרש בפ"ב
19 תמסכת תענית (דף טז) שהיא שבמלכו.

20 **שמעת** מניה חסדו כבוד לתלמידי במקום
21 הרב. פי הרב ר יצחק בר מרדכי
22 בפרק כל לו (וימא טז) טראה דאטקן קאי שמקבל
23 סות מראש שפסוק לזה כדאמרינן וברב אסתי:
24 הכנסת נמצא שזה חלק לו לסגן כבוד שראש
25 הכנסת צריך לקבל מיד הון הכנסת וליתן לסגן
26 ומשני אביי כולה משום כבודו דכ"ג דסופו
27 לקבל מיד הון אפי' ששון חשבו ומכבוד עמיל
28 כהן גדול מעולה ממנה: **שמעת** מניה. ואית
29 אמאי לא משני כהן הפילי ליה כי' קראא אלא
30 וסגן לראש הכנסת כדפיסקי היתם בין נוטלין כי'ב
31 דף קטז) והילכתא חולקין והילכתא אין חולקין
32 קשיא והילכתא אדילכתא ל"ק הא דפילי ליה
33 רביה יקרא את דלא פילי ליה י"ל הכא בסתמא
34 קתני לדלועס היה המנהג כן בין פילי בין לא
35 פילי ופולגותיהו היתם נום בין פילי בין לא פילי

36 דאי פולגותיהו ברפילי בפסוק ביהיא' כבוד חולקין ואי ברלא פילי לסגן כבוד אין חולקין:
37 **והאמר** את אישיה בעורה. לא ידעתי מקומו ומייתי לה ב"ק תרמדי (דף כב) ובפי
38 עשרה חסין (קדושין ע"ח) ובפי ב' דימאן (דף כה) ובסתפח רבי היראני ובתולק
39 (סנהדרין ק"א) בגמי דג' מלכים מקומו ומיורי הרב רבי מאיר בר קלונמוס דראני מקומו
40 בתוספתא וסנהדרין (פ"ד) בפרק כהן גדול וטראה כדבוספתא ר' חייא מקומה דהא משהא
41 בירושלמי לא כן אתי רבי חיאל אלא היתה שיבה בעורה אלא למלכי בית דוד ואמר ר' אמר
42 בשם ר' אף למלכי בית דוד אלא היתה שיבה בעורה היפטר שסמך לו כבודל וישב לו
43 הכתוב ויבא המלך דוד וישב לפני' א' אמר ר' אייבו בר גנדי שישב עצמו בתפלה תמן תנינן
44 יצאת בת הראשונה וישבה לה בדר הבית השניה בחיל השלישית במקומה רבי תנחומי בשם
45 ר' מנא מי תנינן שיבה לה (לא) במקומה עורה לה במקומה ואת דרביי אמר ומייתי
46 בירושלמי דאף למלכי בית דוד אלא היתה שיבה במקומה בתחלת מדרש שוחר טוב היתם
47 משמע ולבי' דוד היה מתוקם סכא שתי היתה שיבה י"ל שאנוח סכא היה חוץ לעורה
48 אלא היתה אשתי ארשה ויהי רבא המלך דוד וישב לפני' א' וכן תני רבי חייא אין
49 שיבה בעורה אלא למלכות בית דוד רבי אמר בשם ריש לקיש אמר אין שיבה בעורה אלא
50 במקום מלכות בית דוד לגבד משמע בדאוות מקום היתה שיבה לזה אמר ומיהה דייק
51 כדסאוי היה חוץ לעורה מכלל דאף לעצמו אין שיבה בעורה וזו היתם וזו אמר וישב לפני' א' ולא כן א"ר רונא בשם רבי שמוען אין שיבה למעלה שאין להם קפיצת רגל שאמר
52 ורגליהם רגל ישיבה ותבחי עמודים ממעל לו ותבחי כולו בצא השמים עמודים ומשמאלו למעלה אין שיבה וזו יושב אמר רבי אמר אף למלכי בית דוד אין לחן שיבה בעורה
53 מוד וישב לפני' ה' סמך עצמו לכותל ולמי היתה שיבה בעורה וביחילי' היה אומר לכ"ג שואמר ועלי הבחן יושב על הכסא אם כן מרו וישב שישב עצמו בתפלה וקשה לר"י אם לכ"ג היתה
54 שיבה א"ב מאי משה היה וזו האן כ"ג קיימין וזו קשיא שם פי' דבויסין (דף ט"ז) דאמר תתם כיער קודש מניח דזי הימנית על יגד רגלי הימנית ומקדש אמר לו הפלגת א' אפשר
55 לעשות כן שפיר קאמר ליה אמר רב יוסף כהירו מסייעו מאי בעייהו עמיהו מן העד איכא בנייהו:

1 וכל כך למה לפי שאין אמן במקדש. תימה והלא היה ענין ברוך שבמלכו כשהיו
2 שומעין עם הקודש בחרתו בפרק אמר לו והמנונה (וימא דף לה) ובפרק טרף בקלפי
3 (שם דף לט). וזה היה הגדר גסול מעניתי אמן ועד שהיו נוטלין על פניהם שדרי כשהיו
4 שומעין את השם בין גדול בשעת הגרילה היו נוטלין על פניהם כדאימא ביהושעאל
5 הקרויבין היו נוטלין על פניהם והתרוקעו היו

6 אומרים ברוך שם כבוד מלכותך עד תעלה ועל ואלו
7 ואלו לא היו זיון משם עד שהיה מתעלם הוון
8 וטראה דהתם היפ הקרויבין היו נוטלין וביש
9 שהיו אומרים שבמלכו אבל התרוקעו לא היו
10 נוטלין אלא בלא נפילה היו אומרים והיה שם
11 הקודש מתעלם ומשכח מן השומעין קודם שהיו
12 זיון משם מינן קא חזינו שהיו מנסיקין בענייתן
13 בשמליו ושמאו וזו ענין שבמלכו לאלתר
14 כשהיו שומעין שם הגבד הרורא ולא היו
15 ממתניין עד חסן הפסוק ולפי שלא היו שומעין
16 בין פסוק לפסוק חסדו לזה כדאמרינן וברב אסתי:
17 ומניין שעל כל ברכה תהלה. שאני ומרומום על
18 כל ברכה ותהלה ואותה תהלה מפרש בפ"ב
19 תמסכת תענית (דף טז) שהיא שבמלכו.

20 **שמעת** מניה חסדו כבוד לתלמידי במקום
21 הרב. פי הרב ר יצחק בר מרדכי
22 בפרק כל לו (וימא טז) טראה דאטקן קאי שמקבל
23 סות מראש שפסוק לזה כדאמרינן וברב אסתי:
24 הכנסת נמצא שזה חלק לו לסגן כבוד שראש
25 הכנסת צריך לקבל מיד הון הכנסת וליתן לסגן
26 ומשני אביי כולה משום כבודו דכ"ג דסופו
27 לקבל מיד הון אפי' ששון חשבו ומכבוד עמיל
28 כהן גדול מעולה ממנה: **שמעת** מניה. ואית
29 אמאי לא משני כהן הפילי ליה כי' קראא אלא
30 וסגן לראש הכנסת כדפיסקי היתם בין נוטלין כי'ב
31 דף קטז) והילכתא חולקין והילכתא אין חולקין
32 קשיא והילכתא אדילכתא ל"ק הא דפילי ליה
33 רביה יקרא את דלא פילי ליה י"ל הכא בסתמא
34 קתני לדלועס היה המנהג כן בין פילי בין לא
35 פילי ופולגותיהו היתם נום בין פילי בין לא פילי

36 דאי פולגותיהו ברפילי בפסוק ביהיא' כבוד חולקין ואי ברלא פילי לסגן כבוד אין חולקין:
37 **והאמר** את אישיה בעורה. לא ידעתי מקומו ומייתי לה ב"ק תרמדי (דף כב) ובפי
38 עשרה חסין (קדושין ע"ח) ובפי ב' דימאן (דף כה) ובסתפח רבי היראני ובתולק
39 (סנהדרין ק"א) בגמי דג' מלכים מקומו ומיורי הרב רבי מאיר בר קלונמוס דראני מקומו
40 בתוספתא וסנהדרין (פ"ד) בפרק כהן גדול וטראה כדבוספתא ר' חייא מקומה דהא משהא
41 בירושלמי לא כן אתי רבי חיאל אלא היתה שיבה בעורה אלא למלכי בית דוד ואמר ר' אמר
42 בשם ר' אף למלכי בית דוד אלא היתה שיבה בעורה היפטר שסמך לו כבודל וישב לו
43 הכתוב ויבא המלך דוד וישב לפני' א' אמר ר' אייבו בר גנדי שישב עצמו בתפלה תמן תנינן
44 יצאת בת הראשונה וישבה לה בדר הבית השניה בחיל השלישית במקומה רבי תנחומי בשם
45 ר' מנא מי תנינן שיבה לה (לא) במקומה עורה לה במקומה ואת דרביי אמר ומייתי
46 בירושלמי דאף למלכי בית דוד אלא היתה שיבה במקומה בתחלת מדרש שוחר טוב היתם
47 משמע ולבי' דוד היה מתוקם סכא שתי היתה שיבה י"ל שאנוח סכא היה חוץ לעורה
48 אלא היתה אשתי ארשה ויהי רבא המלך דוד וישב לפני' א' וכן תני רבי חייא אין
49 שיבה בעורה אלא למלכות בית דוד רבי אמר בשם ריש לקיש אמר אין שיבה בעורה אלא
50 במקום מלכות בית דוד לגבד משמע בדאוות מקום היתה שיבה לזה אמר ומיהה דייק
51 כדסאוי היה חוץ לעורה מכלל דאף לעצמו אין שיבה בעורה וזו היתם וזו אמר וישב לפני' א' ולא כן א"ר רונא בשם רבי שמוען אין שיבה למעלה שאין להם קפיצת רגל שאמר
52 ורגליהם רגל ישיבה ותבחי עמודים ממעל לו ותבחי כולו בצא השמים עמודים ומשמאלו למעלה אין שיבה וזו יושב אמר רבי אמר אף למלכי בית דוד אין לחן שיבה בעורה
53 מוד וישב לפני' ה' סמך עצמו לכותל ולמי היתה שיבה בעורה וביחילי' היה אומר לכ"ג שואמר ועלי הבחן יושב על הכסא אם כן מרו וישב שישב עצמו בתפלה וקשה לר"י אם לכ"ג היתה
54 שיבה א"ב מאי משה היה וזו האן כ"ג קיימין וזו קשיא שם פי' דבויסין (דף ט"ז) דאמר תתם כיער קודש מניח דזי הימנית על יגד רגלי הימנית ומקדש אמר לו הפלגת א' אפשר
55 לעשות כן שפיר קאמר ליה אמר רב יוסף כהירו מסייעו מאי בעייהו עמיהו מן העד איכא בנייהו:

1 וכל כך למה לפי שאין אמן במקדש. תימה והלא היה ענין ברוך שבמלכו כשהיו
2 שומעין עם הקודש בחרתו בפרק אמר לו והמנונה (וימא דף לה) ובפרק טרף בקלפי
3 (שם דף לט). וזה היה הגדר גסול מעניתי אמן ועד שהיו נוטלין על פניהם שדרי כשהיו
4 שומעין את השם בין גדול בשעת הגרילה היו נוטלין על פניהם כדאימא ביהושעאל
5 הקרויבין היו נוטלין על פניהם והתרוקעו היו

6 אומרים ברוך שם כבוד מלכותך עד תעלה ועל ואלו
7 ואלו לא היו זיון משם עד שהיה מתעלם הוון
8 וטראה דהתם היפ הקרויבין היו נוטלין וביש
9 שהיו אומרים שבמלכו אבל התרוקעו לא היו
10 נוטלין אלא בלא נפילה היו אומרים והיה שם
11 הקודש מתעלם ומשכח מן השומעין קודם שהיו
12 זיון משם מינן קא חזינו שהיו מנסיקין בענייתן
13 בשמליו ושמאו וזו ענין שבמלכו לאלתר
14 כשהיו שומעין שם הגבד הרורא ולא היו
15 ממתניין עד חסן הפסוק ולפי שלא היו שומעין
16 בין פסוק לפסוק חסדו לזה כדאמרינן וברב אסתי:
17 ומניין שעל כל ברכה תהלה. שאני ומרומום על
18 כל ברכה ותהלה ואותה תהלה מפרש בפ"ב
19 תמסכת תענית (דף טז) שהיא שבמלכו.

20 **שמעת** מניה חסדו כבוד לתלמידי במקום
21 הרב. פי הרב ר יצחק בר מרדכי
22 בפרק כל לו (וימא טז) טראה דאטקן קאי שמקבל
23 סות מראש שפסוק לזה כדאמרינן וברב אסתי:
24 הכנסת נמצא שזה חלק לו לסגן כבוד שראש
25 הכנסת צריך לקבל מיד הון הכנסת וליתן לסגן
26 ומשני אביי כולה משום כבודו דכ"ג דסופו
27 לקבל מיד הון אפי' ששון חשבו ומכבוד עמיל
28 כהן גדול מעולה ממנה: **שמעת** מניה. ואית
29 אמאי לא משני כהן הפילי ליה כי' קראא אלא
30 וסגן לראש הכנסת כדפיסקי היתם בין נוטלין כי'ב
31 דף קטז) והילכתא חולקין והילכתא אין חולקין
32 קשיא והילכתא אדילכתא ל"ק הא דפילי ליה
33 רביה יקרא את דלא פילי ליה י"ל הכא בסתמא
34 קתני לדלועס היה המנהג כן בין פילי בין לא
35 פילי ופולגותיהו היתם נום בין פילי בין לא פילי

1 ויקרא בו' בספר עקרא כתיב. חקני מיקא ברקנן בעקרה היו קוראיה: פתיג' כבד' שלא
2 יפסקו התורגמן הוא מרלוגן - בשני עניניו. ויקרא בו' בספר עקרא: פתיג' כבד' שלא
3 לתרגם עד עשה ורואה אף בעשור ומתחיל כשמשפטי זיה ועד כפה מרלוגן. כבאיא: כאן
4 בענין אחר. מרלוגן בתורה. נגזר מתני' התרומה בעניןא דיהיב ניהו. הלכך מרלוגן כבד'
5 שלא יפסקו. ודיקרא דקתיג דאפי' כבד' שלא
6 יפסקו התורגמן הוא מרלוגן - בשני עניניו. ויקרא בו' בספר עקרא: פתיג' כבד' שלא
7 בענין יום הכפורים וזה בענין אחרון אף בקרשה
8 אחרת. לראת חלב שיהא מנישך אחר ענין אחר
9 ממונה לראת מקטנו לשמוע ולהקבין דברי ענין
10 אחר. הלכך תורה שהצעות תלויות בה
11 ומשמיעין אותה לצבור. ופסקו אהך שלא יבין
12 כל דוא שובחו ועובר עליו ואינו מקימו וקאה
13 התורה על כך. לכן אין מרלוגן מענין לענין
14 ואפלו אין התורגמן מופסיק. אבל כבאיא שפיר
15 דמי. והתניא: בירוחאי. וקבאיא בשני עניניו. וכל
16 שלא בענין אחר. וקבאיא של שנים עשר מרלוגן.
17 מנבואה להכריחה. ודכילא דזו ספרא דזו. מופסיק
18 הספר לתלמידי תלמידי רבא וכל כן לשה. לו לומר
19 להם: שלא להוציא לענין. שלא אמרו פרשה
20 שהיא קורא על פה אהך בתורה ובספר משכס
21 הוא: משום פגמו. כל ספר תורה ראשון. שלא
22 יאמרו מימא בו פסול: בענינו של יום. פרשה של
23 אותה שבת לפי סדר פרשיות התורה: תי'
24 תשא. תפלה. זו היא איש ברכה אחת ובו הפלה
25 התנה רבה וקבשה שעמך בו: פגמו ואילך.
26 לאמר שמעך בהו גדול לקרא פרשה כבירוחאי
27 כל אהך מן הצבור כבאיא ספר תורה מנבואה
28 לעורה. ודקסבר אין ערוב הוצאה ליום
29 הכפורים. אי נמי וירשלים דלתתיה עשלות
30 בלילה ומקבין את כלה ללראות חזותו.
31 סת וטור דאמר פרו טור (ו כו זה איל וצורה
32 התקאה לקבין במלות בסית קאה ביעצית קאה
33 מתני'. בשמיני. במוקרא פרש בשמיני סיד. קא
34 אקרא בתמוציא יו' הראשון. ומשנתן אקרא
35 בשמיני בתמוציא בשניית בסבות מאתחלה
36 עשה שמינית: מיבא אלמברא: ששמיני סקין
37 שבע שנים. בסוף שבע שנים. ואתה קריה על יד
38 מקה והיא כותבא בספרי בכפרת המקלה. את
39 משנה התורה הזאת. אין קורין ביום הקהל אלא
40 במשנה תורה: וקרא יושב. וקרא בישיבת
41 אנריפם המקלה מקה ישראל היה מורעו על
42 הירושים. וזאת ענבור בחימך קביו: ולו ענין
43 דמיעות. שהמקרא הזה פוסל מן המלכות אהיט
44 אתה. שאמו שמינא: וקרא סתחלת אהא
45 הקדשים על שבע. וכפואתנן: ושבע וזה אה
46 שמוע. עיי דלוג. ומשם מרדל לעשר תעשר.
47 ומשם מרדל וקרא בו תכלה לעשר וברכות
48 וקללות. משום חזון למרפע וקרא אשימך אה
49 מקה. ומשע קבלת מלכות שמיים. וזה אה שמיטת
50 קבלת על מצות דאמא בפ' שני דברכות וזה
51 הו. וכן ברכות וקללות קבלת בריותו של תורה.
52 ומשמיעת זרכים עשר תעשר כי תכלה לעשר
53 מפני שהיא זמן אסוף ותמנתן עניינן והפרשת
54 תרומות ומעשרות. ואפי' שפרשת הפקדן מוסקת בין עשר לכמה. קורא את אלה יחד: שלא להפסיק במעשרות. ואח"כ קורא פרשת המקלה. ואי משום דש כאן דלוג בתורה כבד'
55 מלו: יפסיק התורגמן ואין למקלה תורגמן אחר: ברכות שב"ג כפרה. ביה"כ אחר מקרא פרשה דאמרון (ויקרא סג) מקנה עליה שמותיה ברכות: המקלה כפרה. אחר קריאתה
56 של זרכים. מקשה וקורא בתורה חתח ברכות של מוחלת העון שביה"כ גמל. צריב: כל השמיטין הללו מקץ שנת השמיטה ובחן הסבות במעשה: ונגמולו מושתא: משנת
57 ארבעים והלאה. שבערבות מואב נאמרה פרשה זו ואינו דלא מתרמי בשמיטה. שלא קמו שמיטין עד לאחר שבע שבשבע ושבע שחלוק דאמרי' (ויקרא סז) וערכו (וי' יא): בסוף
58 ששמיטה. קדם ר"ה של שמינית. דקא נקם שבע בסוף עשה שמינית: מריש שמיטה. שכלן וקרא מועד דברתיב (ויקרא סז) אלה מעדיה וז' וקחשיב נמי ריה

מנצח
מאמת

1 **מזוה** .שני. הכי פרכין נמי בפרק כ' בסנהדרין (דף ט"ז) גבי מלך דתנן לא חולץ ולא
2 חולצין לאשתו רבי יהודה אומר אם רעה להולין ולוכים כור לטוב אני האמר
3 רב אשי וכו' ומשני שאני ושקאי לר"י אמאי לא משני הכי בפרק שני דרבננותו ורף
4 (י.) מעבידין את דמת מלפני בלה חה ויה מלפני מלך ישראל אמרו עליו על אנרפס המלך
5 שעבר לפני הכלה ושבחוהו חכמים וקא פריך
6 מנבל דרשיף ורשפי רב אשי וכו' אמר ר' מרן
7 פרשת דרכים הוה ואמאי לא משני מצוה שאני
8 ותו איכא למימנהו הוה והווי עניפה דרב אשי
9 מיירי במקום מצוה דמעיקרא אמר' אפי' למד
10 הרב שמואל על כבודו בחדו מרוא נשיא שמואל
11 על כבודו אין כבודו מחול ומותיב ליה מעשה
12 ברבי אליעזר ורבי יוחנע ורבי צדוק שדו מסובין
13 בבית המשתה בנו של ר' רבבי ויהי ר'ג עומד
14 ומשקה עליהן וכו' אלא אי אמר הכי אמר
15 אמר רב אשי אפי' למד נשוא שמואל על כבודו
16 הדיינו רבי יהושע שקבל חכוס מרבן גמליאל וכן
17 רבי (אלעזר רב) צדוק מלך שמואל על כבודו אין
18 כבודו מחול משמע אפילו במקום מצוה דומיא
19 דנשיא כדחזו מעשה דרבן גמליאל שדה
20 שרוד מצוה ומחל על כבודו בשביל כבוד חכמים
21 אחרות שדיו מסובין כשעורבו דמייתי עליה
22 דברכוס אביתו והוא עומד עליהם אלמא דאפי'
23 במקום מצוה אמר רב אשי אין כבודו מחול
24 ונראה לתרץ דדוקא הכא שייך למימר כבוד
25 שאני דמחל על כבודו משום כבוד התורה שהוא
26 כבוד השכינה וכן יהייד דפרק כוז גרול (סנהדרין
27 ט"ז) חולצין א' מיבם שמואל על כבודו כדי לקיים
28 מצוה מלך עולמים ומראה בעיניו שאימת שכניה
29 עליו אבל הדיא דרבנותו רף (ז.) ופ' קדושין
30 רף (לכ) שמואל על כבודו כדי לחלוק כבוד
31 בלשד רס כגון לכלה ות"ח בוח גירת הכבוד
32 הוא איניו מוחל אפי' במקום מצוה שדרי מצות
33 כיבוד עמו שחן צדיקן לעשות בו למלך כבוד
34 גדולה ממצות כיבוד שחיבי המלך לנחוג ביה
35 ושריג רס עליהן אמרה תורה שום תשים עליך
36 מלך שתהא אימתו עליך ולא אימתך עליו מנצא
37 דמה שתהא שמואל ממבדו ליבא מצוה: **אותו** היום
38 נתחייבו שנוני ישראל כליות. יודשלמי תני רב
39 העינא ברבי גמליאל אומר דרבה חללים נפלי
40 באותו יום שתחיפיו לו ורב תהווה למור אמר הדי
41 ראי מפני (מדיון) התורה כיון דאמר היתה
42 מישראל אלא משום דמלא מילתא במו דרפמי שיה
43 שתחיפיו על תנפה מועטת כואת עניש גדול
44 ופירש ריי איכר דהווי בפרק מצות חליצה
45 (בימות קב.) ובפרק חולצין (על שמה) גבי רב מר
46 דמנייה רבא אפוסיר רבלי ורבי אושפינדיה רב
47 ארא רב ארבה אמר היתה אמו מישראל מקרב

1 **מאתחלתא דמועד: ויחן הנפנסת נוטל ספר תורה**
2 **ונותנו לראש הנפנסת: שמינת מיתה, חולצין כבוד**
3 **לתלמידי במקום תרב? אמר אפי': כולה משום כבודו**
4 **המלך, ותמלך עומד ומקבל וקורא יושב. אנרפס**
5 **המלך עמד וקובל וקרא עומד: עומד מקבל דיושב**
6 **והאמר מר: אין יושבה בעורה אלא למלכי בית**
7 **דוד בלבד, שנאמר: ויבא המלך דוד וישב לפני**
8 **ה' ויאמר: וגו'? כדאמר רב חסדא: בערות נשים,**
9 **הכא נמי בערות נשים: ושבחורו חכמים: שבחורו,**
10 **מקבל דשפיר עבד? האמר רב אשי: אפילו למאן**
11 **דאמר נשיא שמיחל על כבודו כבודו מחול, מלך**
12 **שמחל על כבודו אין כבודו מחול, שנאמר: "שום**
13 **תשים עלך מלך" שתהא אחרו עליה! מצוה שאני:**
14 **וכשהיני ל"א תוכל לתת": תנא מלכיה דרבי נתן:**
15 **באותה שעה נתחייבו שוואי: ישראל כליות, שהתנינו**
16 **לו לאנרפס. אמר ר' שמעון בן חלפתא: מיום שגבר**
17 **אנרופה של תנפה, נתעוותו הדיני, ונתקלקלו הפעשים, ואין אדם יכול לומר לחבירו**
18 **"מעשי גדולים מפעשיך". דרש ר' יהודה בר מערבא ואיתמא ר' שמעון בן פוי: מותר**
19 **להתניף לרשעים בעולם הזה, שנאמר: "לא יקרא עוד לבלל ריב ולכילי לא יאמר שויע",**
20 **ופליגא דרבי לוי, דאמר רבי לוי: מישל של יעקב ועשו, למה תהיב דומיה? לאדם שישון**
21 **את חבירו והכיר בו שמבקש לחזונו, אמר לו: טעם תבשיל יה שאני טועם כתבשיל**
22 **שפעמתי בבית המלך. אמר: ידע ליה מלפא, מיסתפי ולא קטול ליה: אמר ר' אלעזר:**
23 **כל אדם שיש בו תנפה מביא אף לעולם, שנאמר: "ותניף לב ישימו אף" בידו עוד אלא**
24 **שאין תפלתו נשמעת, שנאמר: "לא ישועי כי אפרם". סימן או"ף עוב"ו גיהנום בידו"ה**
25 **גולה"ה: ואמר ר' אלעזר: כל אדם שיש בו תנפה, אפילו עוברין שבבטי אמן מקללין אותו,**
26 **שנאמר: "אמר לרשע צדיק אתה יקברו עמים ועממו לאוים", ואין "קוב" אלא קללה,**
27 **שנאמר "לא קבה אל", ואין "לאום" אלא עוברין, שנאמר "אלאם מלאם יאמין", ואמר ר'**
28 **אלעזר: כל אדם שיש בו תנפה נופל בגיהנם, שנאמר: "הוי האמרים לדע טוב ולטוב רע"**
29 **וגו', מה פתיב אחריו "לבן כאלל קש לשון אש וחשש להבה ורפה". ואמר ר' אלעזר: כל**
30 **המתניף לחבירו סוף נופל בידו, ואם אינו נופל בידו נופל ביד גניו, ואם אינו נופל ביד**
31 **גניו נופל ביד בן גנו, שנאמר: "ויאמר ירמיה אמן בן יעשה ה' יקם ה' את דבריו", וכתוב:**
32 **"וידי"**

1 **כאפי' דפתחיל סעי'. ומידו בירט לא, שאין תקן הבימה הוחא לא את השבת ולא ירטי,**
2 **ומאתמול נמי לא עברין לה דחקא לה עברה, וקאמר טעמא מפרש בגמ' יודשלמי (פ"ט)**
3 **במקבת מגלה. דקתני השתל מאחרין כשתל לזרות בשבת. וקאמר מפני הבימה, ונעבדה**
4 **מאתמול דחקא לה עברה אוקוברי בלעז' מלפני בית דוד. אכל אל למלכי בית**
5 **שמונתא אפי' למאן דאמר. בקדושין ב"ק רף**
6 **(כס): ויניפה. בתה של תנפה, דאע"ג דחפני**
7 **מישראל אין ראוי למכות דעבר היה ויולא**
8 **מלכת: נתעוות הדיני, שהתניפו הדינין את**
9 **בעלי הדין, ונתקלקלו הפעשים. שהגדילים ראו**
10 **עוברי עברה ולא מוח בידם מפני תנפה: ואין**
11 **אדם שיקבל לומר לחבירו מעשי גדולים מפעשיך.**
12 **שמותך שלא מוח בעבורי עבדתי למדו החרות**
13 **את מעשיך ונמנא כלן עוברין לכילי. לשון**
14 **כלתה נפשי ופליגא. קויל שיש. שתמאה שחתו יין**
15 **דחרי: ופליגא. תא דרשי לקוש דאמר להתניפו**
16 **לעשו נתפס לומר לו ראיתי פךך כראות פני וגו',**
17 **פליגא ארבי לוי דאמר לא להתניפו נתפס אלא**
18 **לאים עליו ולחדשו שהוא רגיל לקראת**
19 **מלאכים: לא ישועי כי אפרם. כשיבואו עליהם**
20 **יסרוין לא יועלם שוקתה. ויאמר ירמיה וכל**
21 **הנביא שאמר בנאות שפר על גלות בקניה וכל**
22 **הקדש שגלו עמו, בעוד שתנים ימים אני שמיים**
23 **אל הפקוס הזה. אמן בן יעשה ה' תנפה היא זו**
24 **שקדה לו לומר בדתאי שפר אמת נבא:**
25 **וידו**

1 אחך קיינן ביה (קדושין דף ע"ה) היינו דוקא גבי נשיאות ושררות בעלמא דלינהו שררות דרדיינן שום תשים עליך מלך מקרב אחיך מדסמך נשימות למקרב אחיך ש"מ דבעינן ביה
2 מקרב אחיך קצת בוח אמו מישראל אבל מלך חור ושנה עליו מקרב אחיך תשים עליך מלך דקפיד ק"א גבי מלך עד שיהא משום כבודו ממוצע מאביו ואמו מישראל וזו היתה התנפה
3 שמלך בורע שלא כרין תורה ודורו לו החזיק בכך נהי שלא יוכלו למחות הדין ליה לשתוק ולא לחזוקו ודור עונש התנפה דברבי עברה שמתניף לחבירו ממונת יריאתו מפניו ואינו חושש
4 על יראת הקב"ה ועשה עין שלמעלה באילו אינה רואה בירושלמי דרשיה וחסין בגמרא אין ברוקין מן המוחב תביח שום תשים עליך מלך אין לי אלא מלך מן לרבות שוטרי הרבים
5 וישא צדקה וסופק דינין ומכין בברעות ת"ל מקרב אחיך תשים עליך מלך כל שתשימוהו עליך לא היא אלא מן בדרורין שבאחורי.
6 **כל** המתניף לחבירו. ש' לפי שכל מקום אבל במקום כבודו מותר כי הדיא דפרק ארבעה טריים רף (כ.) עלא אול לארעא דישיראל לו ארביה חרי' בני חזאי קם חד שחטיה
7 לחריה אמר ליה לעלאל יאת עבדי אמר ליה אתן אפרע לו בית השדויה כי אתא לקמיה דרבי יוחנן אמר ליה דלמא את חזוקתי ידו עוברי עבידי אל רבי יוחנן נפשך הגלתה

הדרון עלך אלו נאמרין

1 וְהוּא כּוֹשֵׁר בְּגִיטוֹ. לְאִמֵּר כּוֹשֵׁר יָמִים הָיָה יְרֵמְיָה וְיָצָא מִירושָׁלַם לְלֶכֶת אֶרֶץ בְּנִימִן
 2 לְחַלּוֹת נְחֻלָּה וְיִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל לֹא. וְתוֹסֵף רִצְקָא וְיִאמֵר לוֹ אֵל הַכְּשָׁדִים אַתָּה נִפְלֵא נִפְלֵא. בְּדוּלָה.
 3 כְּמוֹ יִגְמַל וְיִפְלֵאוּ טַל: קוֹץ יָדָיו. הַקְּבִיבָה מְדוּחָה אֵת לְרֹצְעֵיהֶם. לֹא יוֹרֵד רַע. לֹא יִגְדֵר עֶמֶךְ
 4 רַע. וְגַבִּי מְסַפְּרֵי לְשׁוֹן דְּרָעַת בְּחַיִּב. וְדַכְתִּיב בְּהוֹדָא פִּרְשֵׁתָּא כִּי אִין בְּפִדְוֵהוּ בְּכּוּנָה וְגו':

הָרֵדן עֲלֶיךָ אֵלֹהֵי נְאֻמְרִין

1 "וְהוּא הוּא בְּשַׁעַר בְּנִימִן וְשֵׁם בַּעַל פְּקָדָת וְשֵׁמוֹ רֵאִיָּהוּ
 2 בֶן שְׁלֹמִיָּה בֶן נְחֻנְיָה וְיִתְפֹּשׂ אֶת יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא לְאִמֵּר
 3 אֵל הַכְּשָׁדִים אַתָּה נִפְלֵא. וְיֹאמֵר יְרֵמְיָהוּ שְׂקָר אֵינְי נִפְלֵא
 4 אֵל הַכְּשָׁדִים", וְכַתִּיב: "וְיִתְפֹּשׂ יְרֵמְיָהוּ וְיִבְאֵהוּ אֵל
 5 הַשְּׂרָפִים". וְאָמַר ר' אֱלֵעָזָר: כָּל עֵדָה שִׁישׁ בָּהּ תְּנוּפָה
 6 מֵאֻסָּה בְּנֵדָה, שְׂנֵאמַר: "כִּי עֵדָת הַנֶּחֱדָה גְּלֻמְדוּ", שֵׁפֶן
 7 בְּכַרְפֵּי הַיָּם קוֹרִין לְנֵדָה "גְּלֻמְדָה", מֵאִי "גְּלֻמְדָה"?
 8 גְּלֻמְדָה מִבְּעֻלָּה. וְאָמַר ר' אֱלֵעָזָר: כָּל עֵדָה שִׁישׁ בָּהּ
 9 תְּנוּפָה לְסוּף גּוּלָּה, כְּתִיב הֵכָא "כִּי עֵדָת הַנֶּחֱדָה גְּלֻמְדוּ",
 10 וְכַתִּיב הֵכָא "וְאִמְרַת בַּלְכַּבֵּד מִי יֵלֵךְ לִי אֵת אֵלֶּה וְאֵני
 11 שְׂכוּלָה וְגְלֻמְדָה גְּלָה וְסוּדָה". אָמַר ר' יְרֵמְיָה בַּר אֲבָא:
 12 אֲרַבְעֵהּ בֵּיתוֹת אֵין מְקַבְּלוֹת פְּנֵי שְׂכִינָה: פֶּת לְצִיָּים, וְכַתִּיב:
 13 תְּנִיפִים, וְכַת שְׂקָרִים וְכַת מְסַפְּרֵי לִשְׁוֹן הָרַע. פֶּת לְצִיָּים, וְכַתִּיב:
 14 "כִּי לֹא לִפְנֵי הַנֶּחֱדָה יוֹאֵא". פֶּת שְׂקָרִים, וְכַתִּיב: "דַּבֵּר
 15 שְׂקָרִים לֹא יִבּוֹן לְגַדֵּר עֵינָי". פֶּת מְסַפְּרֵי לְשׁוֹן הָרַע,
 16 וְכַתִּיב: "כִּי לֹא אֵל אֶל הַפֶּחַץ רָשַׁע אַתָּה לֹא יוֹרֵד רַע" צִדִּיק
 17 אַתָּה ה' לֹא יוֹרֵד בְּמַנְוָךְ, רַע:

הָרֵדן עֲלֶיךָ אֵלֹהֵי נְאֻמְרִין

19 **משוח** מלחמה, בשעה שמדבר אל העם, בלשון
 20 הקודש היה מדבר, שנאמר: "והיה פקדונך ונגש תבחן" זה כהן משוח מלחמה
 21 "ודבר אל העם בלשון הקודש". ואמר אליהם שמע ישראל וגו' על איביכם" ולא על אחיהם,
 22 לא יהודה על שמעון על בנימין. שאם תפלו בידם ירחמו עליכם, כמה שנאמר,
 23 "והקמו האנשים אשר נקבו בשמות והיוקו בשבחה וכל מערמיהם הלבישו מן השלל והלבישו
 24 ויגעלום והאכלום וישקום ויחכו וינהלום בחמרים לכל נושא ויבואם ויחזו עיר התמרים אצל
 25 אחיהם וישבו שמרון" וגו'. על אויביכם אתם חולכים, שאם תפלו בידם אין מרחמין עליכם. אל ירד לכבכם אל תיראו ואל
 26 תחפזו", אל ירד לכבכם" מפני צהלת סוסים וצחצוח חרכות, "אל תיראו" מפני הגפת תריסין ושפעת הקלספין, "אל תחפזו" מקול
 27 קרנות, "אל תערגו" מפני קול צוחות, "כי ה' אליהיכם הלחץ עמכם" הם כאין בנצחונם של בשר ודם, ואתם באים בנצחונם של
 28 מקום. פלשתים באו בנצחונם של גלית, מה היה סופו? לסוף נפל בהרב ונפלו עמו. בני עמון באו בנצחונם של שובק, מה היה
 29 סופו? לסוף נפל בהרב ונפלו עמו. ואתם, אי אתם פו, "כי ה' אליהיכם הלחץ עמכם" הלחץ לכם" זה מנהג הארון; גמ' מאי
 30 קאמר? הכי קאמר: שנאמר "ודבר", והלחץ אומר: "משה דבר והאלהים יענגו בקול" מה הלחץ בלשון הקודש, אף כאן בלשון
 31 הקודש. תנו רבנן: "ונגש תבחן ודבר אל העם" יכול כל כהן שידעה? תלמוד לומר "ודברו השמרים", מה שמורים במקומו, אף
 32 כהן במקומו. ואימא כהן גדול? דמיא דישומר, מה שומר שיש מקומו על גביו, אף כהן שיש מקומו על גביו. כהן גדול גמ', האימא
 33 כהן על גביו? בעבודתו קאמר. ואימא סגן? סגן לאו מקומו הוא, ותנאי אמר ר' אבהו כהן שיש מקומו על גביו. למה סגן במקומו? שאם
 34 אירע בו פסול בכהן גדול וכנס ושמשו תחתיו: "ואמר אליהם שמע ישראל": מאי שנא "שמע ישראל ועברית"? אמר ר' יוחנן מושים ר' שאם
 35 שמעון בן יוחי, אמר להן הקודש בידו הוא לישראל: אפילו לא קיימתם אלא קריאת שמע שחרית ועברית, וא אתם נמסרין בידם:
 36 "אל ירד לכבכם אל תיראו" כו': תנו רבנן: פעמים מדבר עמם, אחת בפסוק ואחת במלחמה. בפסוק, מה הוא אומר?

1 **משוח** מלחמה. נראה היא דלא תנא הכי משוח מלחמה כשהש שמדבר אל העם כיצד
 2 דקדונו בפרק אלו נאמרין (לעיל דף לב). מקרא בבורים כגדל ערופה ודומה סליק
 3 מנייה דתני לעיל מיניה ואילו נאמרין בלשון קודש אבל תימה למה הקדים פרק זה קודם
 4 פרק עגלה ערופה והלא שנה משוח מלחמה בבבא אחרונה אחריו כולן ויש לומר דרתם
 5 הקדים פרשת עגלה ערופה משוח דארימי בשרפת
 6 הגמול נקט בחריה פרשת עגלה ערופה משוח מלחמה אבל כתיב
 7 שבא לפרשה מקדים משוח מלחמה משום דוטריו
 8 מילתא פשיטא ויש לומר דתני ואלו ואת ר' יוחנן לעיל פרשת
 9 משוח מלחמה דכתיב פרשת עגלה ערופה שי
 10 לומר דלא שייך למימר פרשת משוח מלחמה
 11 שהרי לא נחנה משום מצות קריאה אלא משום
 12 התראה: **כחי** קאמר שנאמר דבר. ירושלמי
 13 למה בגין דכתי' דובר דרין קולן נגישה בה דורית
 14 במ והיא נאמרת בכל לשון אלא בגין דכתיב בה
 15 אמירה הרי פרשת דודי משרה הרי כתיב בה
 16 אמירה והיא נאמרת בכל לשון אמר רבי תני
 17 נאמר כאן נגישה ונאמר לכל נגישה ונגשו
 18 הדברים בני לוי מה נגישה שבא להלן בלשון
 19 קודש אף כאן בלשון קודש עד כהן כרבי עקיבא
 20 דאמר לשונות רביין ון כרבי ישמעאל דאמר
 21 לשונות כפולין ון ברם מאי אמר ר' חייא בר אבא
 22 נאמר כאן נגישה ונאמר לכל נגישה ונגשו
 23 אל הערפל מה לשם לשון הקודש אף כאן לשון
 24 הקודש מסתברא דלא ופקוד שרי בזבאת בראש
 25 העם ואחריו כן ונגש הבקו דובר אל העם בחר
 26 ודמקום לזמן הוא משמע לך:
 27 **סגן** לאו ממנה הוא. ואם תאמר דהא אמרינן
 28 במתהדרין פרק כהן גדול (דף טז.) כשהוא
 29 מנתם אתרים כל העם עברין זה אתר זה
 30 הממנה ממצעו ותניא כשהוא עומד כשורה
 31 לתתם אל האתרים סגן ומשוח מלחמה עומד
 32 בימינו ואמר רב פפא שימ מהא מתניין תלת
 33 שמע מינה דהיינו סגן היינו ממנה כי לומר דאי
 34 ממנה היה לדברים ששעורו אחיו הוכינים בדתך
 35 (וימא דף כח.) אמר להם הממנה אבל מן התורה
 36 אין לו שום ענין ושריה ויתר על אחיו הדברים
 37 ואינו אלא כעין מניין אמרכל וגזבר שגידלוהו
 38 אחיו הדברים:

מאה

שמעך

1 **מאה** פפי וחד נאנאי. בירושלמי בפרק החולין אמרנא אידיבין אשם תלוי את שמי
 2 (ושמטו) מתעברת הודות ומתחברת את שמי שאין האשה מתעברת משני בני
 3 ארם כאחת ופליגי על רבנן דאגרתא דרבנן דאגרתא אומרם וינא איש הינע ממערכת
 4 פלשתים עמיה ערלות פורעט שדערר בה מאה ערלות פלשתים ארם רבי מנחיא ולא
 5 פליגי עד שלא נסרחה הורעט האשה מתעברת

6 **משה** בני אדם כאחת משמטו חורע אין ארבעה 1
 7 מתעברת משני בני אדם כאחת זו משמע שבולן 2
 8 מאה היו אבותיו שרדו מבולן נתעברה מאו רבי 3
 9 כפי רשי שפירש וחד נאנאי שאחד מןן אביו 4
 10 ופי הערוך נאנאי כלב שבאו עליה מאה אנשים 5
 11 וכלב אחד וכן מפרש בירקא רבה ובאגדה 6
 12 דשמואל אמר ר' יוחנן אותה הלילה שפירשה 7
 13 ערפת מחמתה נתערבו בה גיסי של מאה בני 8
 14 אדם היא דכתיב הוא מדבר עמם והנה איש 9
 15 הבינים וגו' ומערכת פלשתים מנחמת כתיב 10
 16 ממנה ערלות פלשתים רבי תנחומא אמר אף 11
 17 כלב אחד שבאמר ויאמר הפלשתי אל דוד הכלב 12
 18 אבני וכו' ותו הים ויתערב ארבעים יום אמר רבי 13
 19 כריכה בדי יצחק בשער ארבעים ספיעות שהלכה 14
 20 ערפה עם תמחה נחלה לבנה ארבעים יום 15
 21 **מפני** שהשם וכל בניו מנוחם בארון. תוספתא 16
 22 (פי ע"ש) כי ה' אליהם הוזהר עמכם זה השם 17
 23 הענות בארון שבאמר וישלח אלהי משה וזה 18
 24 מלמד שהיה פנחס שמוח מלחמה וכלי הקודש זה 19
 25 הארון ושם אומרם אלו בניו כהונה שניא ובגדי 20
 26 הקודש אשר לארץ ורבי יודיהן בן לקיש אומר 21
 27 ב' ארבות זה עמכם זה שיראה עמון למלחמה 22
 28 היו בו שברי לוחות שבאמר ויסעו מדר ה' וגו' זה 23
 29 שהיה עמון היה בו ס' ס' שבאמר ויעפילו לעלות 24
 30 וגו' ובירושלמי אמרי ארון אחד היה

מאלו התוס' לא מצאתי יותר

23 ר' יוחנן אמר: פר מאה פפי וחדא נאנאי. 1
 24 אפוא גנת. כתיב "מעורות", וקרינון "מערכות". 2
 25 וכתוב "ענפה", רב ושמואל, חד אמר: "הרפה" שמה, וקמה נקרא שמה "ענפה" שהכל 3
 26 עורפון אותה מאחריה. וחד אמר: "ענפה" שמה, וקמה נקרא שמה "הרפה" שכולל דשין 4
 27 אותה כהרפות, וכן הוא אומר: "ותחם האשה ותפרש תמסך על פני האר והשטח עליו 5
 28 הרפות". ואי בעית אימא מהכא, "אם תכחש את האויל בכמתה בתוך הרפות מעלי". את 6
 29 ארבעת אלה ילדו להרפה גנת ויפלו ביד דוד וביד עבדיו? מאי ניהו? אמר רב חסדא: 7
 30 סך ומדון גלית וישבי גוב. "ויפלו ביד דוד וביד עבדיו", דכתיב: "ותשק ענפה לחמותה 8
 31 ורות דבקה בה" אמר ר' יצחק, אמר הקדוש ברוך הוא: יבואו בני הנשוקת, ויפלו ביד בני 9
 32 הדבוקה. דרש רבא: בשכר ארבע דמעוות שהורידה ענפה על חמותה, זכתה והגאו ממנה 10
 33 ארבעה גבורים, שנאמר: "ותשנה קולן ותבקינה עוד". כתיב "חץ חניתו" וקרינון "עץ חניתו", 11
 34 "אמר ר' אלעזר: עדיין לא הגיענו לחצי שבחו של אותו רשע, מכאן שאסור לספר שבחן של 12
 35 יושעים, ולא לפתח פיה פלל לאודוניו שבחיה דודו "בני עמון כאו בנחזונו של שבח ב"י". 13
 36 כתיב "שבח" וכתביב "שבח", חד אמר: "שבח" שמו, וקמה נקרא שמו "שבח" 14
 37 שעשוי בשבח, וחד אמר: "שבח" שמו, וקמה נקרא שמו "שבח" שכל הרואה אותו, נשפך 15
 38 לפניו קיתון. "אשפתו כקבר פתוח כלם גבורים" רב ושמואל, ואמר לה ר' אמי ור' אסי, חד 16

משה דברי מערכי במלחמה, וחורו. במלחמה, מה 1
 הוא אומר "אל יוד לבבכם אל תיראו ואל תחזו 2
 ואל תעריצו", כנגד ארבעה דברים שאומות העולם 3
 עושין: מגיפין, ומריצין, צוחין, ורומסין: פלשתים כאו 4
 בנחזונו של גלית כו', גלית, אמר ר' יוחנן: שעמד 5
 בגליו פנים לפני הקדוש ברוך הוא, שנאמר: "כרו 6
 לכם איש ויורד אליו" ואין "איש" אלא הקדוש ברוך 7
 הוא, שנאמר: "ה' איש מלחמה". אמר הקדוש ברוך 8
 הוא: הריני מפיל על דן אש, שנאמר: "ידוד בן 9
 איש אפרתי הגה", אמר ר' יוחנן משום ר' מאיר: 10
 כלשון מקומות לבדו פיו לאתו רשע, אחד אחר 11
 לכם איש ויורד אליו", ואידך "אם ויכל להחלים אתי 12
 והבני". ואידך דקאמר ליה לדוד: "הכלכל אבני פי 13
 אתה בא אל פמקלות", דוד נמי אמר ליה "אתה בא 14
 אלי כהרב ובחנית ובכדודו", דוד אמר ליה "ואנכי 15
 בא אלך בשם ה' צבאות אלהי מערכות ישראל אשר 16
 הרפת". ויגיש הפלשתי השכם והערב" אמר ר' יוחנן: 17
 כדי לבפולן מקריאת שמע שריות וערבות. ויחייב 18
 ארבעים יום" אמר ר' יוחנן: כנגד ארבעים יום שנתנה 19
 בקן תורה. וינא איש הפנים מפתנות פלשתים". מאי 20
 בינוני שבאחיו. דבי ר' שילא אמר שהו עשוי ככנון. 21

1 כנגד דברי מערכי מלחמה. מי ראוי לחזור ומי ראוי ללך, וחזרו הראינים לחזור, כגון 1
 2 בקנה בית ונטע קרם ונרש אשה ונרא וחד לבלב. ואע"ג דכתביב בקן דוברי השוטים, 2
 3 לקמן אמרינו דכתיב קאמר לה, אלא שהשוטים משמיעין דבריו לעם. אל יוד לבבכם, 3
 4 אל תיראו ואל תחזו. ואל תעריצו. ארבעה אזהרות כנגד ארבעה דברים שהעובד 4
 5 כוכביה דוד עושין לאים, מגיפין דבריסין 5
 6 ומריצין דבריו ועוזין ורומסין בצולת 6
 7 ססידון ודחוקים, אכל נחמזת הרבות ושעשת 7
 8 קליסנים וכו' עשר המלקוח ואינו לאים. כגלו 8
 9 פנים. כהרפה: ברי. כהר: לבדו פני. אמר פז 9
 10 את כשלונו ויוד אלי. משמע עלי, שהוא יגבר, 10
 11 ודעה ליה למימר וילחם אתה ואידך והבני. 11
 12 ואע"ג דדוד אמר ואני אביל לו והביתו, 12
 13 מכל מקום פתיחו בך בלעזר ותתן. דוד תיר 13
 14 קאמר ליה ואני בא. ואין לו פתיחה פה לקמה 14
 15 דאמר ליה אתה אביל בא למשול בי על ידי קר 15
 16 שאין בו ממש, ואני בא למשול בך בשם 16
 17 שהנצטעו שלות כנגד ארבעים יום. שאחיה 17
 18 תורה להקטיל נקן לו כח להתישב. מכל סוף. 18
 19 מתקן ומתנה מכל טום של כעור: שבאחי. 19
 20 ארבעה ארסום יהו (ו) בדללקן בר מאה מפני 20
 21 וחד נאנאי. בן המערכת, שבאו דרבה אנשים 21
 22 על אמו לבילה אחת ותעברת מן אחת, ומכאן 22
 23 האחד אביו וכלן מנאפים נאנאי. וחד אב כלשון 23
 24 פרסי מפני. מרטיא. ולשון איש הבינים 24
 25 שיצא מבין אנשים הרבה: כתיב קמיות 25
 26 ממועות פלשתים כתיב ערפת. שם האתה 26
 27 ערפת ומה לו, וכתיב וקרע אשר בלידי הרפה 27
 28 והיא ערפה כדאמרי לקמן שנגוד עליה שיפלו 28
 29 בקיה כתיב ביד בני רוח שבדקה בשיכיה 29
 30 עורפין אותה. הפקדה ענמה כבהקה פנים 30
 31 כנגד ערף כתיביו. חזין כתיביו. סך ומדון 31
 32 וקלית וישבי. כלם בספר שמואל (וכי מה בני 32
 33 הנשוקת. שנישקה לחמותה להפריד ממנה, שלא 33
 34 נתקדשה ותבקינה עיו. כענין, דלעיל מניה 34
 35 כתיב ותשאנה קולן ותבקינה ארבע דמעיות 35
 36 שהי כבית בשמי עיני. ליש חצי, והדריק 36
 37 הכתוב שדלו ספר כענין גבורות: לאודיע 37
 38 שבחיה וכו' ויגיש ארבעים שם גבור ממונה. 38
 39 שובה. בספר שמואל (וכי וכתביב שופך דברך 39
 40 הריני על ימי אשפתו כקבר פתוח. שחיות של 40
 41 בנכדוהו כתיב, ואידך דנקט פלוגתא דרב 41
 42 ושמואל בדקשות ואידך דנקט לה מפני 42
 43 שאומנים. אכל אתם גבורים: של וגל. ממתת 43
 44 שאולין הרבה בגבורה. שפע מנה. ממונה 44
 45 ששן תאמר חולי מעיים הם. ליתר בנאפשי. 45
 46 לבקש לו רפואת טרם יכבד חליו עליה. דאנה 46
 47 בלא איש ישחקה. יסחקה מדעתה. ישחקה 47
 48 לאתריה: וכל דך למה. אומר להם, ומה היא 48
 49 הבקשה וכו' שאובינה בן ארבעים חולף 49
 50 ולא אמר כי ה' אליהם עמכם. ומה היא 50
 51 הליכה זו ומשמע חולף ממש: שהשם וכל 51
 52 בנינו עורפין קמיון. היצא עמכם במלחמה 52
 53 שפכמטו

39 אמר: בשעה שזודקין חץ, עושין אשפות אשפות של חללים, ושמה תאמר שאומנין כבקר, תלמוד לומר: "כלם גבורים". וחד 39
 40 אמר: בשעה שעושין צורכיהן עושין אשפות אשפות של וכל, ושמה תאמר מפני שחוליו מעיים הם, תלמוד לומר: "כלם גבורים". 40
 41 אמר רב כרי: שמע מיעה, האי מאן דניפשי ויכליה, חולי מעיים הוא. למאי נפקא מניה? למיכר בנאפשיה. "אמנה כלב איש ישחקה" ר' 41
 42 אמי ור' אסי, חד אמר: ישחנה מועתה, וחד אמר: ישחנה, לאתריה: "ואתם אי אתם מן כ"ו" וכל דך לקמה? מפני שהשם וכל בינוני 42
 43 מתוקן

סוטה. משוח מלחמה – פרק שמיני דף מג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קעג רש"י תוספות

24 הפקדוק יפה ללכנים, ולא היו דבר קטן, שפגמים צריך לחדשה בשבע ענים; ואלו שאין
25 וזין מספקין; דהך דלעיל חולקין עד לספר ושם שומעין דברי כהן וחורין מן המערכה
26 לארץ ישראל, ואינם חורין לבתים אלא עוסקין בספק מים וכוון לחולקי מלחמה, ואלו
27 אין זין ממקומן אפלו ללכת עד הספר ולשוב ע"פ כתי: הבונה בית ותיב, ולא רב בו ערוך
28 שנה; וכן הניטע כרם וחללו, וערוך לא עברה
29 שנת רביעית יצלו שלמטה נקי יהיה לביתו.
30 בשביל ביתו; תיבתו, רבוא הוא, חסידה לך ותיבה
31 אתרת להיות כזה: **גמ'**. יבול דברים של עצמו.
32 יבול שהדברים הללו שהם אומרים מי האיש
33 אשר בנה וגו' של עצמן הן ולא היה ביה אומן
34 אלא השומרים ת"ל ויפשו השומרים, לדבר אל
35 העם ואמרו מי האיש וגו', ויפשו משמע שדבר
36 זה הם מסיפיים משלהם; הרי דברים של עצמן
37 אמרו, שדבר זה לבדו הן מוסיפין על כל בית.
38 מדער השתא נביט וגבי ארס אשך לא כתיב
39 ויפשו והכא כתיב ויפשו, שי"מ עה דהו דברי כהן
40 ואת זו הן מוסיפין; קא מה אני פקנן ודברו
41 השומרים בבנה וקטע וקטע וקטע, מדבר משוח
42 מלחמה התיבון מדבר, שהבאן אומר השומרים
43 משמעין אותן; פונש עד וקברו, והינני נשע
44 ישראל אמת קרבים וגו' עד להושיע אתכם, פי
45 האיש רבוא הוא, דמצי ליתבית מן אשר בנה,
46 ומלא כתיב אשר בית בנה ורוש בית בנה מים.
47 ודאי דכתיב בית, למעשי בית שער אכסדרה
48 ומרפסת שהם עצמים לדריסת רגל ולא ראויים
49 לדור בהם; בית שער, בית נביט שער הקצר
50 להסתופף שם שומר הפתח; ולא תיבון, מלא
51 כתיב (ולא) נתן דרי משטא, תיבון לזה ולא
52 לאתר פטר לטול בית; כדבי ופי' תלילי; דמתיא;
מעכות

1 **שפטים**. וזל וקבש אותו ולא חשב; והלא שפטים כמים אותו. כדאמרין באלו הן
2 העשפין (מקדון זה ע"כ). למיכר הוצרך לחסו שם, פינתס בן אלעזר בן אהרן הבתן; תרי
3 פושי. מרלא כתיב פוטאל מתינ'. בית האצרות. לאמר זין שמון והבואה ואחד חלוקת.
4 בית כהן, שהרי אצלו הוא חדש, ובמקרא מרבינן ליה מקראי המשע אילני מאכל. ודכתיב
5 הרי כרם, שמים כגני שמים ואתת יוצאה ויב
6

1 מנחין פארון. וכן הוא אומר **והישלח אתם משה אלף**
2 **למשה לנבא אתם ואת פינתס,** "אתם" אלו מנהדרין,
3 "פינתס" זה משוח מלחמה, **ויכלי הקדש" זה ארון**
4 **וזהותו שבו,** "והצצרות התרועה" אלו השופרות. תנא:
5 **לא לחנם הלך פינתס למלחמה, אלא לפרע דין אבי**
6 **אמו, שנאמר: "והמדנים מכרו אתו א מצרים" וגו'**
7 **למימרה דפינתס מיוסף אחי? הא כתיב: "ואלעזר בן**
8 **אהרן לקח לו מבנות פוטאל לו לאשה" מאי לאו,**
9 **דאתי מיתרו שפטים עגלים לעבודה ורה, לא, מיוסף**
10 **שפוטמט בציורו. והלא שפטים מכיון אותו: ראייתם בן**
11 **פוטי זה, בן שפטים אבי אמו עגלים לעבודה ורה,**
12 **הרוג נשיא מישראל? אלא אי אביה דאימיה מיוסף,**
13 **אימיה דאימיה מיתרו. ואימיה דאימיה מיוסף, אביה**
14 **דאימיה מיתרו. דיקא נמי, דכתיב "מבנות פוטאל"**
15 **תרי משמע, שכמו מיוה מתננ" דדברו השומרים אל**
16 **העם לאמר מי האיש אשר בנה בית חדש ולא הנכו**
17 **לך וישב לביתו" וגו' אחד הבונה בית התבן, בית**
18 **הקצר, בית העצים, בית האצרות. אחד הבונה ואחד**
19 **החוקת ואחד הירוש' ואחד שנתן לו מתנה. ומי האיש**
20 **אשר נטע כרם ולא חללו" וגו' אחד הנטע כרם, ואחד**
21 **הנוטע חמשה אילני מאכל ואפילו מחמשת המינין.**

22 אחד הנוטע, ואחד המכרין, ואחד הפרוכי, ואחד המורכב, ואחד הלוקמן, ואחד הירוש', ואחד שנתן לו מתנה. **ומי האיש אשר ארש אשה** אחד
23 המארס את הבתולה, ואחד המארס את האלמנה. אפילו שומרת רבם ואפילו שמע שמת אחיו במלחמה, חוזר וקא לו. כל אלו ואלו
24 שומעין דברי כהן מערבי מלחמה, וחורין ומספקין מים וכוון ומתקנין את הדרכים. ואלו שאינן חורין: הבונה בית שער, אכסדרה
25 ומרפסת. הנוטע ארבע אילני מאכל, חמשה אילני סרק, המחזיר את גרושתו, אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, ממורת
26 נתינה לישראל, בת ישראל למכור ולנתן לא היה חוזר. ר' יהודה אומר: אף הבונה בית על מבוגו, לא היה חוזר. ר' אלעזר אומר:
27 אף הבונה בית לבינים בשרון לא היה חוזר. אלו שאין זין ממקומן: בנה בית והנכו, נטע כרם וחללו, הנושא את ארוסתו, הבונם
28 את ובמתו. שנאמר: נקי יהיה לביתו שנה אחת, "לכיתו" זה ביתו, "יהיה" זה פרמו, "ושמת את אשתו" זו אשתו, "אשר לקח"
29 לכתיו את לבמתו. אין מספקין מים וכוון, ואין מתקנין את הדרכים: **גמ'** תנו רבנן: "ודברו השומרים..." יבול דברים של עצמן?
30 כשהוא אומר "ויפשו השומרים" הרי דברים של עצמן אמור, הא מה אני מקיים "ודברו השומרים"? דבריו משוח מלחמה התיבון
31 מדרב, הא כיצד? כהן מדרב ושומר משמיע. תנו תרא כהן: מדרב ושומר משמיע, ותנא אידך: כהן מדרב וכהן משמיע, ותנא
32 אידך: שומר מדרב ושומר משמיע. אמר אביי: הא כיצד? מ"נגנש" ועד "ודברו", כהן מדרב וכהן משמיע, מ"דברו" עד "ויפשו"
33 כהן מדרב ושומר משמיע. מ"ויפשו" ואילך, שומר מדרב ושומר משמיע: "מי האיש אשר בנה בית חדש" בי: תנו רבנן: "אשר
34 בנה", אין לי אלא אשר בנה. לקח, רש, ויתן לו בפתנה, מנין? תלמוד לומר: "מי האיש אשר בנה בית", אין לי אלא בית, מנין
35 לרבות בית התבן, ובית הקצר, ובית העצים, ובית האצרות? תלמוד לומר: "אשר בנה" מפל מקום. וכול שאני מדרב אף הבונה
36 בית שער, אכסדרה ומרפסת? תלמוד לומר: "בית", מה בית הראוי לדירה, אף כל הראוי לדירה. ר' אלעזר בן עקיב אומר: "בית"
37 במשמעו, "לא תנך" "ולא תכנו", פרט לתנון, לימא דלא פרי ויסי תלילי, דאי ר' ויסי תלילי, הא אמר: "ודך הלכך" זה המתירא
מעכות

1 מעבירות שבדיו. והיא את ליה למיהדר משוח הראי ורח הלבב: תלמוד לומר אשר נטע.
2 מלחמתי כתיב אשר כרם נטע ורש ביה דמי נטע מכל מקום ואפי' אינו כרם, שהרי לא
3 הוליד כרם ע"ד קרם. דמי לרוב פחות ופחות בפברמיס משהו נגינים הם
4 כרם בפשעמי. ולא שאר אילנות: חללו. משמע מעטשא. לזה ולא לאמר: פאן במדברת
5 אבוה. בריקתא בהרבקא אסור מין שבטאי מינו.
6 ומטיה קרא בדקיעט ולא תבוי גבי בית פרט
7 גולגול: בדרה. ובסופה והמוחרה או היחורו: בארן.
8 מרביב. שטובק האילן ונטול מן הדר שבענבר
9 האילן ורחוב לתוכו ועושה ענף ויורד הקבל
10 ונטש ממין אותו אילן עשולט מנגן וסוף ורחוב
11 מותר למיחד משוח אילנות שאז פרוחיו פסין
12 ורח פרוחיו דקין. דרובו נטמן אדח וזה כותה דמי
13 הרקבת התי. דאוקמת מחניי בה היכי דמי
14 דיתרו מפני חלולו ופחותא: אי נישא: ליה
15 בלידה. שאפ' זו שבקיעה שהריבית את הענף בה
16 נטיעה היא וערין לא הניעה לקעה רביעית
17 לחלקה. דמי לא משוח הרקבת התי, ודבלא
18 הרקבת נמי בעי למיהדר מן מילתמא משוח
19 ליה ראשונה: פוקתה. סביר תחלתה שסבבא.
20 לשון ואחו בסבך (פולטיא כח) שיעשא ענף
21 בוקת: כבילה לחלו ופוקתה חזבת בערלה
22 ואן בה דין רבעי. וכי תגן מסבכת ערלה
23 דמרביב דתי בערלה וקובא בלידה גמי. שאפ'
24 אותו ענף חייב בערלה ואע"ג שקצצו מזקה
25 נעשה בערלה: ליה שוה היא נטיעתה: ליה
26 ליה בלידה. ודקשא לך בלא הרקבת נמי בעי
27 למיהדר ממרביב הלמקא אפמייתא: פאן
28 דמקא למפייטא לגמי. מין שהיהה הדר
29 בגוד שרדו ונתעב הפריעה לסתום. לשון סוגה
30 בשושנים (מי גמיס) ודרה בשושנים ולקורות
31 לקין מנחה סרות לכשתגדלו. ומאי שניא ליה
32 בלידה. הי' ליה קפייטא דבוקתה היא לענף
33 ערלה (ולא) בטלה הרקבת בה להפטר מן
34 הערלה מנותה: תהם. גבי קעה לאו בה
35 אילוכי היא לחור ופחות ליה על שם
36 מחשבה. אבל נטע לסיג אי ממולך עלה בתוך
37 עני ערלה לקמה לפחות חזבת בערלה. הלכך
38 ליה דקא מרביב בגוה לאבילא חזבת בערלה.
39 ואע"ג דלא אמילך אפמייתא דמי מידא
40 לאבילא הוא ומתניא מחשבה, דקער דידה נמי
41 אי תיה חשיב עלה תיה מרביב מחשבה ואע"ג
42 דבשעת נטיעה לאו לחכי נטיעה מיד דיהה
43 אעלו פאלאלי. דבשעת נטיעה ליכא כותה
44 ולקמה בכרם של עני שחפין. למה לי
45 לאחוריי אשנאא דאבילא גנוטע לסיג ולקרות
46 ולקמה גנוטע דאבילא. ודקשא לך תיפול לי

1 מעבירות שבדיו? אפילו תיבא ר' יוסי הגלילי, כגון
2 העבר השוכה ויהב דמי. אי הכי הנה ליה לוקח,
3 וליהדר? פון דמעיקרא בתורת גולה אתא ליה, ו
4 לא: "ומי האיש אשר נטע כרם" כו': תנו רבנן: "אשר
5 נטע" אין לי אלא נטע. לקח, ורש, נימן לו במתנה,
6 מינו? תלמוד לומר: "ומי האיש אשר נטע כרם" אין
7 לי אלא כרם. מנין לרבות חמשה אילני מאכל ואפילו
8 משאר מינו? תלמוד לומר "אשר נטע". וכול שאני
9 מרבה הנטע ארבעה אילני מאכל, וחמשה אילני
10 סרק תלמוד לומר: "כרם". ר' אלעזר בן יעקב אומר:
11 כרם בפשעמו, "לא חילל" "ולא חילל", פרט למכריו
12 ולמרכיבו. והא אנו תנו: אחד הנוטע ואחד המכריו
13 ואחד המרכיבו? אמר ר' יודא אמר רב חסדא: לא
14 קשיא. פאן בהרבכת אשור, פאן בהרבכת היתר.
15 היא הרבכת היתר, היכי דמי? אילמא ליה בלידה,
16 תיפוק ליה. דכעי מהדר משוח ליה ראשונה? אלא
17 ליה בוקתה. והאמר ר' אבהו: ליה שויבכה בוקתה,
18 כבילה ליה בוקתה ואין בה דין ערלה? אמר ר'
19 ירמיה: לעולם ליה בלידה, ובגוה דנטע להך קפייטא
20 לסיגי ולקורות, דתנו: הנוטע לסיגי ולקורות, פטור מן
21 הערלה. ומאי שניא ליה בוקתה דבטלה ומאי שניא
22 ליה בלידה ולא בטלה? תהם, אי ממילך עלה לאו
23 בת מהדר היא, הכא, אי ממילך עלה בת מהדר
24 היא, ודהא מעיקרא לפירי קפייטא, מיד תהה אעלו
25 מאילנה, דתנו: עלו מאילנה, תיבין בערלה. ולקמה
26 בכרם של עני שחפין, דהאי הדר ארדייה והאי הדר
27 ארדייה? אמר ר' רובינ: פפא: זאת אומרת, כרם של עני
28 שחפין אין חורבין עליו מערכי המלחמה. ומאי שניא
29 מחמשה אחין ומת אחד מהן במלחמה, דבולן חורבין?
30 תהם, כל חד וחד קרינא ביה "אשתו". הכא, כל חד
31 וחד לא קרינא ביה "פרמו". רב נחמן בר יצחק אמר,
32 במכריו אילן בירק, והאי תנא הוא, דתניא המכריו
33 אילן בירק, רבן שמעון בן גמליאל מתיר משוח ר'
34 יהודה בן גמדיא איש פפר עכו, והכמים אוסרין. כי

47 משוח דכעי למיהדר משוח ראשונה. לישני כגון שהנטיעה של ראובן וקא שמעון ורחיבי
48 בה לוחות פרות הרקבת שלו. ומאי שניא מהשמיש אחין. בריקתא היא לקמן פירוקן וה
49 מה. וכן חורבין. מפני שהוא שמרת יבם לקרינא ביה אשתו. שניא מן לזה התבטם
50 כל חד וחד לא קרינא ביה פרמי. המיחד לו. שאין לו בה גופן שאין לשנים חלק בה
51 רב נחמן אמר. דמי קרינא מחניי מרכיב תורה.
52 כמרביב אילן בירק דלא בעי למיהדר משוח
53 קשא. וכל תאמר מן האילן ששאני מניו הוא
54 ואימעיטא לה הרקבת אסור מולא חללו פרט
55 למכריו ומרכיבו. דמי תנא הוא דאמר מתיה
56 כער עכו. בן שקהה דמי פני. דקרינא פרט למכריו
57 ומרכיבו. לאו שחמא דמי אלא קסיפא אמלתא
58 דרבי אלעזר בן יעקב דמי וקא דמי ואפי' שפלת התי
59 ולא הדר עלת. פחותה מפפא. שהיא שפלת קומה
60 ולא תבוי לעילום דר סתה. כח שנותיה. מדרבנן
61 כל המינים ערלה נותנת בה דמתחזקת כבת
62 שהיא והרואה שאוכלין פרוחיה אומר שפרות
63 ערלה מקריין קלא איה ליה. הכל אומרם כרם
64 יש לפלוט משנה עני בכרמים וירועין שהיא
65 וקעה. לרביי קטש סתום. בה. דקטר לה כמאן
66 דאמר במסכת ברכות (וה) (ג) כרם רבעי תה.
67 שאין ערלה נותנת נטיעה אחת אלא בכרם
68 שלם לקריאת שמע. שאסור לקרות בארבע
69 אמותיו משום לועג לרש. קשה קורא ויה אינו
70 יבול לקרות: חותקתא. בה אשתה שקולה כי
71 האחין. בני הבטע מאשה אחת אלא בכרם
72 אחתיהו. מן שאני מכיר בה ורואה אותה
73 שקולה אע"ג כסבור שהיא אחותו ואומר
74 שנשאת אחותו: לרם כסחה פפא שנישא. ומני
75 גיה. שכנס תרבה אבחד ועשה מהן חורבן הפקיע
76 למעשה. מדרבנן. דמאן דרתי סבור שקול
77 כשדחה: וה"ס בקדוה שלא ירש הכל שכנסו
78 מעט מעט וסבחרן שקול אע"ג אכל בעיר כל
79 שכבו ראו שכנס על ד' על יד וירועין שהן של
80 לקט כסחה פפא פטור מן הנטיעה. כרתנא
81 כספרי ובא הלוי בן איל לו חלק ונתנה ענף הוא קט
82 דבר שאין לו בן חלק מדרבנן נידה. ובכי הוא קרם
83 ונטול מעשר ראשון שלו. וקא לקט שכחה
84 פפא שיש לו חלק ונתנה ענף. שאף לעניים
85 לזים בני מפקדים כשאנר עניי שקראלי: איה
86 מקדשת את הירועים. משום כלאי הכרם דכתיב
87 בזה תהרש המלאה הירוע. ונראה לו דקסבר
88 דמארבין במקורות (וה) (טו) קבוס לויי אסרה
89 תורה. שאר ירועים מדרבנן נידה. ובכי הוא קרם
90 לא גזיר רבנן שאין ירועים: אכל בליה כרם
91 וכרם גדול שהיא שפלת קומה הואיל וחשימה
92 גזיר עליה.

35 אתא רב דימי אמר ר' יוחנן: הא מני ר' אלעזר בן יעקב היא. לא אמר ר' אלעזר בן יעקב תהם "כרם" בפשעמו? הכא
36 נמי "נטע" כפשעמו, נוטע אין מכריו ומרכיבו לא. כי אתא רב דימי אמר ר' יוחנן משום ר' אלעזר בן יעקב: ליה פחותה
37 מפפא, תיבת בערלה כל שנותיה, דמתחזקת כבת שהיא, והני מילי, שתיים כנגד שתיים. ואחת ויצאה ונה, אכל בפליה כרם,
38 קלא איה ליה. כי אתא רב דימי, אמר ר' יוחנן משום ר' אלעזר בן יעקב: מת תופס ארבע אמות לקריאת אשור, דכתיב:
39 "לענף לרש חרף עשהו". אמר ר' יצחק אמר ר' יוחנן משום ר' אלעזר בן יעקב: חורבתא הירדלה בין האחין, אסרה לנישא
40 לאחין, דמתחזקת פי אחתיהו. ולא היא, קלא איה ליה למילתא. ואמר ר' יצחק אמר ר' יוחנן משום ר' אלעזר בן יעקב:
41 לקט כסחה פפא שנישא גנוהו, הוקבעו אמר עולא: לא אמרו אלא בשעה, ואכל בעיר קלא איה ליה למלחא.
42 ואמר ר' יצחק אמר ר' יוחנן משום ר' אלעזר בן יעקב: ליה פחותה פפא, אינה מקדשת את הירועים. והני מילי,
43 שתיים כנגד שתיים ואחת ויצאה ונה, אבל כולי כרם מקדיש. ואמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן משום ר' אלעזר בן יעקב:

קצו סטנה. משוח מלחמה – פרק שמיני דף מד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" תוספות

40 מאהיל על חלל הפתח: והני מלי' בו'. השתא מהדר לפרושי סעימיה מהקא. מדאריגטין
 41 למינהי העומד לחובו סתור. שי'מי הני מלי' חצר דקבר דמקטא מוחצתא דמקרה לחודיה
 42 וחצר לחודיה ויש הכר דבקה. אכל מת בעלמא המשל כאורי מודר בית הלל דמיס
 43 ארבע אמות. מדאריגטין למינהי העומד לחובו סתור. דאי בעלמא לא גזר למיה ליה
 44 אשמועינן הקא דסתורו: ואפי' היא לו שפרתה

45 רב. שלא קדשה הוא אלא מבח אחיז ביה לו
 46 לקחה. מרלא כתיב חקק משקט הוא. למעשי
 47 לקחה אסור: בדרבה. דאמר אין עברה בקדושין
 48 עד שבעול. שביא ורעו את האשה ליה
 49 הלול. וממדת ומנהיג אין עברה בקדושין. דלא
 50 כתיב ביה לא יקח אלא לא יבא ולא התחנן.
 51 אבל אלמנה כתיב בה לא יקח וקחה הני
 52 קדושין. ואריגטין דרבה. דלא תמא מקדושין
 53 עבר ליה אסור: ותיקני. מן הגענועים דכתיב בד
 54 והנחם יחזעל לטוביב עיני' (ויק' ע"ג) וכן
 55 משבעה אמות: ועקרתה בשדה. וזבחה בשדה
 56 מלאכתך לה: נקרא. לשת דהא לחיני בטעמי
 57 המשה דהקבל דכריי מיה: אם הוסיף בו דימים
 58 אדך. שלא של אבנים את בובא או געביז ות לו
 59 דמיז על ככותו וקריני ביה חרש: שמתדיין אותו.
 60 שנינו מתקם: בשבוע. כשמתה: אין לי אלא
 61 חרש: בתולה: אלמנה וישיבה. אמר רבנא עשיה
 62 דה: יבול אה אה ביה חרש ולא תבין דמיז ביה
 63 שיהא נקי מן הכלל סתיי'. ויפשו השורים: על
 64 דברי כהן: כמשי'. שמתקשרים למעמד נפשיים
 65 שלא יפרידום אויבים: לפיך. שהראו היה וקרא
 66 מעבריה. חלה התורה בהן וטעם אחר לחוד
 67 בגללה: כדי שיהיה בהן החזק ולא יתביש
 68 לומר מעברות שבין הוא ברא חזור: ר' יוסי
 69 אומר בו'. בנקרא מפרש במאי פליג ארביי יוסי
 70 הגלילי: ובעקבו של עם. בסופו של עם
 71 שנימדים שלא יחזרו אחרונים לאחריהם לנס
 72 מעמדין: וקפין סלגנים בראשה של צד
 73 המלכות מעמדין גיז אדם גבורים מושקט לה
 74 שאם יפול אחד מן הנלקמים יעמידוהו
 75 ויקפידוהו ויגבדו את אנשי העצב דבריהם:
 76 (ואחרים) ואנשים אחרים מאחריהם: וכשליין
 77 של כהן: לטעם שלא יבסו. וכשליין
 78 כעין חצון שקורין ורייש.

1 מת תופס ארבע אמות לטמאה. חכמים גזרו שיהא המת מטמא כל ונתבס בארבע
 2 אמותיו כדי שלא ירגילו אובלי טהרות ליקרב לו ודא סבור שלא האהיל ויש לחוש
 3 שמא יפשוט ידו ויאחיל ולא ארבעתה: ותנא. וכן תני תנא דידן במשנה הנשנית
 4 בעינו בבית המדרש בסדר טהרות (סוטה פ"ו מ"ח): חצי הקבר. שלפני המערה. כדאמר
 5 סדר בני הקברות בבבא בתרא (דף טו ע"ב) ושעשין

6 מערות גדולות של שעל שעל. וחזירי בבתיקה
 7 קיבי כוכין ארבות ממתה המת ונתובו לחובו.
 8 והמערה מקורה בתקרה ופסו. ועושה גומא
 9 רחבה בצד המערה ובסוף פי המערה לחך
 10 הטמא כבתל המערה כמין פחה. ואוקה גומא
 11 היא חצי הקבר העליון כתיבו שחור. כל מקום
 12 שהוא עומד בה יטוור. רבין דבריה חלקה
 13 הימנה ומחציתה כחול לא גזר בנה מיתים
 14 שבתוכה שפסו ר' אמות כסובותיה לצד
 15 המערה. ויהי גזר דקבר ארבע אמות במת הפסל
 16 באיר. וכו' ונתבס אצל ג המערה כדי
 17 לרחיק את האדם מלהאחיל על הטמאה. אבל
 18 כאן יש הכר: והוא שיש בה ארבע אמות. הוא
 19 דחשיבא מקום לעצמה. אבל פחות מכאן מקום
 20 אצל המערה ולא חשיבא למינהי מקום
 21 לעצמה וכו' ואומרים ארבעה פסחים. יהי מקום
 22 השוב כליב ונתבסא בפה דברים אמורים. כ"ח
 23 אמרו ביה שבתתה של חצי הפעלה שאין לה
 24 כניסת מדרון במעלות מן היצר. ואל כשיורדין
 25 לה סופצין לה בעשילין מונכה מטפס ועולה
 26 ולקמן פריך אפכא מסתברא: כלפי' לייא. כגור
 27 אפוא הפכה דבריה. לייא אפוא כדאמר בברכות
 28 (דף ט"ז) כגני לייא. כדים שבורים לחיכו חולכים.
 29 אפכא מסתברא. מן היצר חשיבא למינהי מקום
 30 לצאת דרך עדים איבא למיטר כיון דלא גזר
 31 רבנן ארבע אמות במחצית פירות בני לרתי
 32 חצי בארבעה פסחים והעומר מה חרי זה סתור.
 33 שאין לנו במה לטמאהו. דאני צריך לטפס
 34 ולעלות שפשוט וזוהרתי ויהאיל הכניפו על
 35 החל הפתח. דכי נפיק מידיי ונפיק נמט
 36 ונמש' לו מן הפתח של מערה לצד פתח של
 37 חצר ורואה מן הפעלה א אפשר דלא מאהיל.
 38 כיון דאני אלא ארבעה פסחים אי אפשר לו
 39 לפרוש כפניו ולטפס ולעלות אלא אם כן

מת תופס ארבע אמות לטמאה. ותנא: ותנא: חצי
 הקבר העליון בתוכה כסוור, והוא שיהיה בה ארבע
 אמות. דברי בות שמאי. בית הלל אומרים: ארבעה
 טפחים. במה דברים אמורים, שפתחה מלמעלה. אבל
 פתחה מן הצד, דברי הכל ארבע אמות. כלפי' לייא?
 אדרבא, מן הצד מיריד ונפיק. מלמעלה אי אפשר
 לא מאהיל. אלא: במה דברים אמורים שפתחה מן
 הצד, אבל פתחה מלמעלה, ארבע אמות. והני מילי,
 חצי הקבר דמסיימא מחוצתא. אבל מת בעלמא,
 תפוס: "מי האיש אשר ארש אשה": תנו רבנן: "אשר
 ארש" אחר המארס את התבולה, ואחר המארס את
 האלמנה, ואחר שזמרת רבם. ואפילו חמשה אחין וזמ
 אחר מהם במלחמה, פולין חזרין. "לא לקח" ולא
 לקחה. פרט אלמנה לכהן גדול, וגרשה וחלוצה
 לכהן הדיוט, ממונות לישראל, בת ישראל
 למזור ולנתין, לימא דלא בר' יוסי הגלילי, דאי ר'
 יוסי הגלילי, הא אמר "הראו ורד הלכב" זה המתנייה
 מעבירות שבידו? אפילו תימא ר' יוסי הגלילי, בדרבה.
 דאמר רבה: לעולם אינו חייב עד שבעול, מה טעם
 "לא יקח" משום "לא יחלל", משום הכי אינו לוקה
 עד שבעול. תנו רבנן: "אשר בנה", "אשר נטע",
 "אשר ארש". למה תורה דרך ארץ, שיבנה אדם
 בית ויטע כרם, ואחר כך ירא אשה. ואף שלמה
 אמר בתקמתו: "הבן בחיץ מלאכתך ועתה בשרה
 לך, אחר ובנית ביתך", "הבן בחיץ מלאכתך" זה בית,
 "ועתה בשרה לך" זה כרם, "אחר ובנית ביתך" זה
 אשתו. דבר אחר, "הבן בחיץ מלאכתך" זה מקרא,
 "ועתה בשרה לך" זה משנה, "אחר ובנית ביתך"

29 זה גמרא. דבר אחר: "הבן בחיץ מלאכתך" זה מקרא ומשנה, "ועתה בשרה לך" זה גמרא, "אחר ובנית ביתך" אלו מעשים
 30 טובים. ר' אליעזר בנו של ר' יוסי הגלילי אומר: "הבן בחיץ מלאכתך" זה מקרא ומשנה וגמרא, "ועתה בשרה לך" אלו
 31 מעשים טובים, "אחר ובנית ביתך" דרוש וקבל שכר: ואלו שאינן חזרין, תבונה בית שער כו'. תנא, אם הוסיף בו דימים
 32 אחר, חזרו: ר' אליעזר אומר: אף תבונה בית לבנים בישון לא היה חזרו: תנא, מפני שמתדיין אותו פעמים בשבוע: ואלו
 33 שאין זון ממקומן, כנה בית חרש ותכנו וכו': תנו רבנן "אשה חרשה" אין לי אלא אשה חרשה. אלמנה וגרשה, מניין? תלמוד
 34 לומר: "אשה", מכל מקום. אם כן, מה תלמוד לומר "אשה חרשה"? מי שחרשה לו, יצא מחזור וירששו שאין חרשה לו. תנו
 35 רבנן: "לא יצא בעצב" וכול בעצב הוא דלא יצא, אבל יפסיק מים ומוזון ויתקן דתריבס? תלמוד לומר: "ולא יעבר עליו לכל
 36 דבר". וכול שאני מרבה אף תבונה בית ולא תכנו, נטע כרם ולא חללו, ארם אשה ולא לקחה? תלמוד לומר: "עליו", עליו
 37 אתה מעביר אבל אתה מעביר על אחרים. ומאחר דרבת "לא יעבד", "לא יצא בעצב" למה לו? לעבד עליו בשני לאוין:
 38 מותני' ויפשו השטרים לדבר אל העם" ר'. עקבא אומר: "הראו ורד הלכב" כמשמעו, שאינו יכול לעמוד כמקשרי המלחמה
 39 ויראות חרש שלופה. ר' יוסי הגלילי אומר: "הראו ורד הלכב" זהו המתנייה מן העבירות שבידו, לפיכך לתתה לו התורה את
 40 כל אלו שיחזור בגללה. ר' יוסי אומר: אלמנה לכהן גדול, וגרשה וחלוצה לכהן הדיוט, ממונות לישראל, בת ישראל
 41 למזור ולנתין חרי הוא הראו ורד הלכב. "והיה ככלת השטרים לדבר אל העם ופקדו שרי צבאות בראש העם" ובעקבו של
 42 עם, מעמידין וקפין לפניהם, ואחרים מאחוריהם, וכשיליו של כהן בדיקה, וכל המבכש לחזור הרשות בידו לקפח את שוקו.

שתחילת ניסה נפילה. בה פריך אפכא מבני ליה. שהניסה היא תחלת הנפילה בראי
דחורין מן המערכה ויש שאין זין ממוקמו. במלחמות הרשות: אבל במלחמות סגולה.
כגון כבוש ארץ ישראל בניו ידועש הכל יוצאין רבי יהודה אומר כו'. מפרש בגמרא:

גמ'. עגלה דרנגון. לוי הגלילי אפי' עבר על דברי סופרים חזרו. וליבי ידעי עד שעשבר
על דבר תורה דומיא דאלמנה לכתן גדול, וכוון
שפאשה דאיכא אסור: קח בין תפלה לתפלה. וכוון
הקחת תפלין של יד לתפלין של ראש: קח. ספר:
עברה ויבם ביה: אם לא הוה נדבך, דהכי אמרי'
במנחות (דף טו ס) קח מברך שתיים לא קח מברך
אחת: ויבם שותתין על ברביו. מי רגלים ממתא
דיאה: מפני שתחלת נפילה ניסה מפני ליה.
תחלת מיטעם הגימט הדבר, הדיכ איבעי ליה
למיטען בשתן ניסן זו היא תחלת הגימטות
הנפילה, ובנייה של שר' למיטען תחלה דהיא
ממש קא ערק: רשות דרנגון זו היא מצוה דר'
יהודה. ובאותה מלחמה שאמרו חכמים שהיא
רשות ואין חתן יוצא לה אמר נמי ר' יהודה דאין
חתן יוצא לה. אלא שרבי יהודה קורא אותה
מצוה. ונקבא מנה לפרטוי משאר מצות בעודו
עוסק בה בדמפרש רבא ואילו: מצוה דרנגון.
דאמרו בה הבל יוצאין אמר נמי ר' יהודה הכל
יוצאין אלא דקרי לה חובה, ולא מדי אשמיעין
בהא אלא כלה משום מצוה הרשות נקטו
פלוגתה: אלא משום דקרו רבנן להא רשות די'
לקום אם קראו או זו מצוה ואפלו היא חובה,
שרבי אין הדבר אלא להתעלותם אמת
ולומר אבל בו הכל יוצאין, וגיב רשות דים
לקרות את שלמעלה מטעם מצוה. ורבי יהודה
דקרי לקמיא מצוה לאשמעי' דהעסק בה
פטור מן המצוה. ודורך למעלה את זו מצוה
אתה לומר אבל בו הכל יוצאין הלכך קריה
חובה כדאיכא: אמר רבא כו'. מלחמה דרבי יוחנן
מפרש ואולי, וקאמר דהיא דאמר רבי יוחנן
דאיפליגו רבנן ורבי יהודה באמת במלחמות
בקרית השם, נפקא לן מנה לעונן עוסק

במצוה דלמר חובה ולמר רשות. ופריש לן נמי רבא כוון אפליג: מלחמות יחשע
ולכבוש. כהא ליכא למאן דקרי רשות. דאפלו חובה נמי איקא ויהוסק בה פטור מן
המצוה, ורנגון הוא דלא אכפת לוד לקויה חובה דדים לקויה מצוה אצל הרשות
שקרי אין אנו עריבין אלא למצוא בה מעלה אחת. ומצוה לגבי רשות מעלה היא

וטלמיה בות דוד. שכלם בארם טובה ליהושפט
על ארץ ישראל ובשאר סביבותיה למעלה לו
מנה ומס עובד: דברי הכל רשות. ואפלו רבי
יהודה ליתא לאו מצוה קרי לה. ויהוסק בה אינו
פטור מן המצוה כי פליגי ר' יהודה ורנגון
במצוה ורשות דלמר פטור מן המצוה ולמר חובה.
במלחמה שהיא למעטני עובדי כוכבים ולא
למנו עלייה:

הדרן עלך משוח מלחמה

מתני'. עגלה ערופה בלשון הקדש. ואמרת.
מה שהוקנים אמורים ידעו אל שפכו ודבוקים
אומרים כפר לעמך ישראל, בלשון הקדש
הוקקו מן התורה לאמרה: שפאמר כי יצא
הלל. ובמקרא ידעי היכי ליה חובה: וזו הערות
ובאין שם ומודרין מן הקהל לצד הערות
שסביבותיה לידע איזו קרובה: ככל. גל של
אבנים: נמצא סמוך לשפך כו'. מפרש טעמא
בגמ' כו'. סאי אמרי. היכי ליה לישן הקדש
שסביבותיה ואין ב"ד שקול. אק עושין ביד שיעת
יכול לחלק שיה בשוה. אלא שיהא הרוב לצד
אחד לקום אחרי רבים להשתות ממות כו':
מלחמה. הך דלשבת הניתי: מוקמי ונקי'
מומצי ומיכתב זקני וכתב זקניה, מיתרין
בשופטיה: זקני השוק. אע"פ שאין סנהדרין
שופטין. וקנים שהם שופטים את ישראל: מוקמי
העדה. דמייכתב פור תבעם דבר. ואיתר ליה
שופטין להביא עוד שנים. למנהר להקה מלחא
מלחא. דכי רבי יהודה חתם נמי ממשע קאמר.
וליה דין מקראי בפי' סנהדרין: אלא ויחי'
ושופטין. למנהר. בלומר נמי. ויחי' ויחי'
ואימטרין שופטין לסנהדרין גדולה כריש
ויי'

הדרן עלך משוח מלחמה

עגלה ערופה, בלשון הקודש: שפאמר: "כי ימצא חלל בארמה ויצאו ונקי' ושפטיד". שלשה מבית דין הגדול שבידושלים היו יוצאין.
ר' יהודה אומר: במשע שפאמר "ונקי' שנים ושפטיד" שנים, ואין בית דין שקול, מוכיפין עליהן עוד אחד. נמצא טמון בגל,
או תלוי באילן, או צף על פני המים, לא היו עורפין. שפאמר: "בארמה" ולא טמון בגל, "נפל" ולא תלוי באילן, "בשדה" ולא צף על פני
המים. נמצא סמוך לספר או לעיר שרובה גוים, או לעיר שאין בה בית דין לא היו עורפין. אין מודרין אלא לעיר שיש בה בית דין: **גמ'**
מאי קאמר? אמר ר' אבהו, הכי קאמר: שפאמר: "וענו ואמרו" ויהלן הוא אומר "וענו תלויים ואמרו" וגו'. מה עניניה האמורה להלן
בלשון הקודש, אף כאן בלשון הקודש. וסדר עגלה ערופה ביצר: "כי ימצא חלל בארמה... ויצאו ונקי' ושפטיד" שלשה מבית דין הגדול
שבידושלים היו יוצאין: ר' יהודה אומר המשע כו': תנו רבנן: "ויצאו ונקי' ושפטיד". "ונקי' שנים, ואין בית דין שקול, מוכיפין עליהן עוד אחד,
מוסיפין עליהן עוד אחד, הרי כאן המשע, דברי ר' יהודה. ר' שמעון אומר: "ונקי' שנים, ואין בית דין שקול, מוכיפין עליהן עוד אחד,
הרי כאן שלשה. ור' שמעון גמר, הא כתיב "ושפטיד"?! ההוא מוכיב ליה למיחרין שבשופטיו. ור' יהודה מ"אקני' ונקי' נפקא. ור'
שמעון, ואי כתב רחמנא "אקני" הוה אימנא אפילו זקני השוק. ואי כתב רחמנא "ונקי'". ומה הלן מיתרין שבעדה, אף כאן
מנהר, כתב רחמנא "ושפטיד", למיחרין שבשופטיו. ור' יהודה, גמר "ונקי' ונקי' מ"אקני העדה". מה הלן מיתרין שבעדה, אף כאן
מיתרין שבעדה. אי גמר, למנהר לכוסה מילתא מהתהם, "ונקי' ושפטיד" לקה ליה אלא ויחי' ושפטיד" למנהר ור' שמעון
ויי'

סוטה. עגלה ערופה – פרק תשיעי דף מה עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"
 תוספות

לשכתה קמה. שאם שבח וזית אחת לקצור קאי עגלה בלא תשוב לקחתו. והכי משמע
 ושכתה עמר או ושכתה בשדה נקמא להו. מבשךך ושכתה. קרי ביה שישבח את קצת
 שדהו שצפו עמרין לתוך שדה חברי. שנשבה הרוח והריחה את העמרין את הארץ
 והצפיטן לתוך שדה חברו ושכתה. וכלא נקמא מבשךך ולא בשדה חברך

ווי' לא מושמעו ליה. (מאי קאמר רחמנא במיתוהון
 ששבושמויך). אלא מהה' ויציאו' שנים, וימדודו' שנים,
 לך' יהודה הרי פאן תשעה, לך' שמעון הרי פאן
 שבעה! ההוא מיבעי ליה לכתבינא: ויציאו' הן ולא
 שלותיהון, וימדודו' שאפילו מציא בעגל ליעור היו
 מודדוין, שמוצוה לעסוק במדרה. מתניתין, דלא פרי
 אלעזר בן עקיב, דהניא: רבי אלעזר בן עקיב אומר:
 וימדודו' זו סנהדרין, ויציאו' זה מלך וכהן גדול.
 מלך דכתבו: מלך במשפט עמור ארץ, בהן גדול
 דכתיב: ובאת אל הכהנים הללו ואל השפט אשר
 יהיה וגו'. אויביא להו, ר' אלעזר בן עקיב גמלך וכהן
 גדול הוא דפליג, אבל בסנהדרין אי כר' יהודה אי
 כר' שמעון סבירא ליה, או דלא כר' סנהדרין נמי פליג
 עד דזקנו מולא סנהדרין, אמר רב יוסף: תא שמע,
 מצאן וזמן מברא אבי פגי והמךר עליה, וכל תמא
 המארתו המראה? תלמוד לומר: וקמת ועלית אל
 המקום מלמד שהמקום גורם. דנפוק פמה? אילמא
 דנפוק מקצתו, דלמא הנה דאיבא ונאי, פותיה סבירא
 להו? אלא פשיטא דנפוק פולה, ולמאי? אי לדבר
 הושת, מי מצו נפקי? והכתיב: שררך אנן הסהר
 אל יסר המון שם נצרך אחר מהם לצאת, אם
 יש שם עשרים ועלשה כנגד סנהדרין קמיה יוצא, ואם
 לאו אינו יוצא. אלא פשיטא לדבר מצוה, למאי, לאו

נתתה

למדרית עגלה, ור' אלעזר בן עקיב אומר ליה אביי: לא, דלמא להוסיף על העיר ועל העורות, כדתנן: אין מוסיפין על העיר ועל
 העורות אלא בבית דין של שבעים ואחד. תניא פותיה דרב יוסף מצאן אביה פגי והמךר עליה, כגון שציאו למדרית עגלה או להוסיף
 על העיר ועל העורות, וכול תמא הנראה וקמא? תלמוד לומר: וקמת ועלית, מלמד שהמקום גורם: ומצאן ממון כגל או תלוי
 באילן: למי? מתניתין ר' יהודה היא ולא רבנן. דתניא ושכתה עמר בשדה פרט לטמון, דברי ר' יהודה. וכתבינא אומרים: בשדה
 לרבות את הטמון. אמר רב: אפילו תימא, רבנן. הכא מעניניה דקרא, התם מעניניה דקרא. דכתיב: כי ימצא חלל" הכא דמשפתת,
 באדמה פרט לטמון. והתם מעניניה דקרא, דכתיב: כי תקצר קצירך בשדה ושכתה עמר" שכתה דומיא דקציר, מה קציר בגלוי אף
 שכתה בגלוי, כתב רחמנא בשדה" לרבות את הטמון. לך' יהודה נמי, תיפוק ליה משכתה דומיא דקציר, אין הכי נמי, ואלא בשדה,
 למא ליי מיבעי ליה לרבות שכתת קמה. ורבנן, שכתת קמה מנא להו? נקמא להו כ"י תקצר קצירך בשדה. ור' יהודה מיבעי ליה
 ל' אהו ר' אלעזר, דאמר ר' אבהו אמר ר' אלעזר: פרט לשצפו עומרין לתוך שדה חברו. ורבנן, מבישדה" בשדה. ור' יהודה
 בשדה" לא משמע ליה בעי ר' ריבמה: צפו עומרין לתוך שדהו, מהו? אירי שדה בשדה דמי, או לאו כשדה דמי? אמר ליה
 רב פהנא לרב פפי, ואמר ליה רב פהנא לרב יבדי: תפשוט ליה מדרבי אבהו אמר ר' אלעזר, דאמר: פרט לשצפו עומרין לתוך שדה
 חברו. חברו אין לתוך שדהו לא ולישעמיה לתוך שדה חברו, צפו אין, מוחזין לא? והא בעינן בשדה" וילכא! אלא לתוך שדה
 חברו ואפילו מוחזין, והא דקאמר צפו. דלא משפחת לה אלא בצפו. תא שמע: עומר שתחזיק בו לחלוכלי לעיר, והניחו על גבי חברו
 שכתה, ותחלוץ שכתה, והעלוץ אינו שכתה. ר' שמעון בן אבא אמר משום ר' שמעון: שניתה אינן שכתה, התחתון מפי שיהא
 טמון, ותחלוץ מפי שיהא צפו. עד פאן אלא בתחתון, אבל תחלוץ דבר הכל לא תניא שכתה. שאני התם, כיון דאחויב ביה,
 וכה ביה. אי הכי, מאי אירא על גבי חברו? אפילו בשדה נמו' אין הכי נמי, והאי דקתני על גבי חברו" משום תחתון, והא מפני
 שהוא צף קאמר! אימא: מפני שהוא כצף. אמר אביי: הריני כגון עזאי בשוקן מבריא. אמר ליה ההוא מדרבנן לאביי: שני חללים
 על על גבי זה, מהיכן הוא מודד? מין במינו הוי טמון, ומין במינו לא הוי צף, ומעלוץ מודד. או דלמא מין במינו הוי צף, ומין במינו
 לא הוי טמון, ומתחתון מודד. או דלמא מין במינו הוי טמון, ומין במינו הוי צף, ולא מתחתון מודד ולא מעלוץ מודד? אמר ליה,

נתתה:

וירי ודושפטך דריש ר' יהודה למנאן להביא עד שנים בעגל לעיר. במגלה. ופושט
 שאין עיר קרובה פניה טמו'. ודלא קתני מלך וכהן גדול דלא כר' אלעזר בן עקיב: אבי פגי
 יהודה. חמשה אי כרבי שבעי שלשה, ולא בעי בלה סנהדרין: צאנן וכן פסא. לכיד
 הגדול. שאינו נעשה ממרא אלא כביד של שבעים ואחד כדלית ברקק קמא וסנהדרין.

ויודעלם קרוי פי טאני. ולי נראה שהוא לשון
 הדישה כמו שפורין ציגילא של עיר. כמו תמור
 וביב פניו ינו טו' במשדירתיא בית ראש של
 אפסר קרוין כן. והמךר עליה. כלומר על מה
 ששאל מהם שם ואמר לו ההלכה הך לעירו
 והודה לעשות כדרך שהיה מורה בתחלה הדיה
 ליה למבר על פיהם: הניקום. והמךר למשפט,
 והוא אמר: הניחו: דניק מנייה ביה. לבי
 פאני, דאיצטרך לאשמעינן דפסור משום
 טעמא דהנין לבי: דלמא הנה דאיבא ונאי
 כותיה סבירא להו. ומתיבא תיני לו חיבא
 דאיצטרך קרא למיפטרות שררה. וזה סנהדרין
 שישבת בטבורה על איי אנן הסהר. שעשוין
 כהני קמנה עגלה בשדה וישבין בדי שדה בלן
 רואין את זה וזה פתגון כשיעור מוג. שני חללים
 מימי ואחר יין. ואם נאי צור שישמך שליש על
 עיר. על ודעוליה: מניא כרב יוסף. דאמר רבי
 אלעזר בן עקיב כלהו סנהדרין בעי תמני. ודלית
 פרט לטמון רבי יהודה היא: בשדה ושכתה עמר
 בשדה. לרבי יהודה משמע בשדה על פני
 השדה. ולרבנן משמע בתוך השדה: התם
 מעניניה דקרא. דריבין למדרשה והבא
 מעניניה דקרא תיפוק ליה. וכל חלל כתיב כי
 ימצא חלל, כל היבא דמשפתת ואפי' טמון.
 הלכך על כרחו כי איתא באדמה למעשי טמון
 כא' תדרוש ביה על גבי האדמה. דאי לרבי
 לא איצטרך אף שכתה בגלוי. והנה מנעט טמון
 ממשמעתא אי לא איה דהדר רבייה.

למדרית עגלה, ור' אלעזר בן עקיב אומר ליה אביי: לא, דלמא להוסיף על העיר ועל העורות, כדתנן: אין מוסיפין על העיר ועל
 העורות אלא בבית דין של שבעים ואחד. תניא פותיה דרב יוסף מצאן אביה פגי והמךר עליה, כגון שציאו למדרית עגלה או להוסיף
 על העיר ועל העורות, וכול תמא הנראה וקמא? תלמוד לומר: וקמת ועלית, מלמד שהמקום גורם: ומצאן ממון כגל או תלוי
 באילן: למי? מתניתין ר' יהודה היא ולא רבנן. דתניא ושכתה עמר בשדה פרט לטמון, דברי ר' יהודה. וכתבינא אומרים: בשדה
 לרבות את הטמון. אמר רב: אפילו תימא, רבנן. הכא מעניניה דקרא, התם מעניניה דקרא. דכתיב: כי ימצא חלל" הכא דמשפתת,
 באדמה פרט לטמון. והתם מעניניה דקרא, דכתיב: כי תקצר קצירך בשדה ושכתה עמר" שכתה דומיא דקציר, מה קציר בגלוי אף
 שכתה בגלוי, כתב רחמנא בשדה" לרבות את הטמון. לך' יהודה נמי, תיפוק ליה משכתה דומיא דקציר, אין הכי נמי, ואלא בשדה,
 למא ליי מיבעי ליה לרבות שכתת קמה. ורבנן, שכתת קמה מנא להו? נקמא להו כ"י תקצר קצירך בשדה. ור' יהודה מיבעי ליה
 ל' אהו ר' אלעזר, דאמר ר' אבהו אמר ר' אלעזר: פרט לשצפו עומרין לתוך שדה חברו. ורבנן, מבישדה" בשדה. ור' יהודה
 בשדה" לא משמע ליה בעי ר' ריבמה: צפו עומרין לתוך שדהו, מהו? אירי שדה בשדה דמי, או לאו כשדה דמי? אמר ליה
 רב פהנא לרב פפי, ואמר ליה רב פהנא לרב יבדי: תפשוט ליה מדרבי אבהו אמר ר' אלעזר, דאמר: פרט לשצפו עומרין לתוך שדה
 חברו. חברו אין לתוך שדהו לא ולישעמיה לתוך שדה חברו, צפו אין, מוחזין לא? והא בעינן בשדה" וילכא! אלא לתוך שדה
 חברו ואפילו מוחזין, והא דקאמר צפו. דלא משפחת לה אלא בצפו. תא שמע: עומר שתחזיק בו לחלוכלי לעיר, והניחו על גבי חברו
 שכתה, ותחלוץ שכתה, והעלוץ אינו שכתה. ר' שמעון בן אבא אמר משום ר' שמעון: שניתה אינן שכתה, התחתון מפי שיהא
 טמון, ותחלוץ מפי שיהא צפו. עד פאן אלא בתחתון, אבל תחלוץ דבר הכל לא תניא שכתה. שאני התם, כיון דאחויב ביה,
 וכה ביה. אי הכי, מאי אירא על גבי חברו? אפילו בשדה נמו' אין הכי נמי, והאי דקתני על גבי חברו" משום תחתון, והא מפני
 שהוא צף קאמר! אימא: מפני שהוא כצף. אמר אביי: הריני כגון עזאי בשוקן מבריא. אמר ליה ההוא מדרבנן לאביי: שני חללים
 על על גבי זה, מהיכן הוא מודד? מין במינו הוי טמון, ומין במינו לא הוי צף, ומעלוץ מודד. או דלמא מין במינו הוי צף, ומין במינו
 לא הוי טמון, ומתחתון מודד. או דלמא מין במינו הוי טמון, ומין במינו הוי צף, ולא מתחתון מודד ולא מעלוץ מודד? אמר ליה,

נתתה:

1 תניתיה. לחרתא מנייהו דפלוגתא היא בטמון. אבל צף לא פשט לה מנה דהא אוקימנא
2 טעמא דעליון משום דאדוקי ביה ויה רחף לא ידעין מאי הוי עגלה סבריה. רבנן דרבי
3 מדרשא דבעו למיפשט מנה דפלוגתא בטמון דמינן במני דווא. דתני רבאי אפלו תנא קמא
4 דאמר החתון שכח ב'ר' יודיה סכריא ליה דאמר כשהו פרט לטמון. וטעמא משום דמינן
5 במניו לא הוי טמון. הלל לא מקרי אלא כבלי'
6 ברזל כעב דרבי כבלי. ואפלו ספרפרי צמ וטמון
7 תהלי: וקבל באשפה. דלא הוי צף ולא טמון ולא
8 תלוי ואפלו הכי אין ערושין דחלל קבעי. אלקמא
9 קרא כדכתיב בעית הלל יתיבא בתים הקרובים
10 אל החלל ועוד תללים טובא למדרש חלל דוקא
11 ולא תנוק פרס למצוי. חרדי. כגון ספר לא עיר
12 שרבה עובדי כוכבים: קמ"ל ברתניא כו'. ורבי
13 קאמר. נמצא סמוך לעיר שאין בה ב'ר, אין
14 מודרין לה אלא לעיר שיש בה ב'ר מודרין. איזו
15 היא עיר שיש בה ב'ר קרובה לו. ואי לא תרד
16 תנא הוה אמנא אין מודרין כלל: ת"ל ולקחו
17 וקני העיר מכל קופה. דהאי העיר קרא יתרא
18 הוא. ודמי למכתב ויהיה העיר הקרובה אל
19 החלל ולקחו וקניה עגלת בשר. חתני. כגון
20 מעצמם. שאין זו קרובה לו מוז אפלו כמלא חתני.
21 ואין ירושלים כו'. מפרש טעמא במני: מוליבין
22 הראש אצל הנוף. במני מפרש למאי הלכתא
23 מוליבין: נמ'. אפשר לצמצם. אפשר לפרש
24 המורה ואמת מדרו שאין זו קרובה לו מוז ככל
25 והוה להו שתיקו קרובות וקסרי. נמי קרובה
26 כדכתיב בקרא אפלו קרובות במשמע כמו ובחמה

1 תניתיה: עומר שהחזיק בו להוליכו לעיר והניחו
2 על גבי הבריו וצבחו, התחתון שבהה והעליון אינו
3 שבתה. ר' שמעון בן יודיה אומר משום ר' שמעון:
4 שניהן אינן שבתה, התחתון מפני שהוא טמון, והעליון
5 מפני שהוא צף. סבריה, דתני תנאי בר' יהודה סכריא
6 להו דאמר: "בישרה" פרט לטמון. מאי לאו, בהא קא
7 מופלגי? דמר סבר מין במינו הוי טמון ומר סבר לא
8 הוי טמון. לא, אי בר' יהודה סכריא להו: דכפולו עלקמא
9 מין במינו הוי טמון. והבא בפלוגתא דרבי יהודה
10 ורבנן קמיפלגי, רבנן רבנן, ור' שמעון בן יהודה בר'
11 יהודה. אי הכי, מאי איריא על גבי הבריו? אפילו
12 בעפר ובצרוז נמי! אין הכי נמי, ולהודיעך מהו דרבי
13 יהודה דאמר: אפילו מין במינו הוי טמון, תנו רבנן:
14 "הלל" ולא תלוי, "הלל" ולא ספרפר, "באדרמה" ולא
15 טמון כגל, "נפל" ולא תלוי באילן, "בישרה" ולא על
16 על פני תפוס. ר' אלעזר אומר: ככולן, אם היה חלל,
17 עורפין. תניא: אמר רבי יוסי בר יהודה, אמרו לו
18 לר' אלעזר: אי אתה מודה שאם היה הנוק ומוטל

27 רבה וכן א"ר דאס"ד אי אפשר לצמצם אין כאן קרובה אלא תנא ואין הוא ולא דעין די
28 מנייהו ויהוה ליה למימר וביאו עגלה שכשמתה ותנא אם ישלנו קרובה חלקמם. תא קמי לנו
29 ואם עירבם קרובה חלקמם תא קמי לבס: אילימא לענין מרידה. קאמי וביאו וראש אצל
30 הנוף. דמקום שמנא הנוף שם צריך למודו וביאו וראש לבאן. והא מדתקני ב'ר' קנה
31 מקומו. לקברו שם. דהא אחר מ' תנאים שבתה
32 ידועש בפרק מרבה וכן דף פ"ג עפר חזיתא כו'.
33 הלכך עקר חלל מקרי ומודרין מניה כדכתיב אל
34 הערים אשר סביבות החלל: איה חתה. אהה
35 מראשי יצרת ראשי תחלה. דגודו לישנא דרישא
36 כמו וזי נודך שער ראשך. תלשי ונלי ראשה
37 אפלו תיבא אפא שאול בר' עקיבא סכריא ליה
38 מאי דרבי אליעזר בן עקיבא. דאמר מן הצואר
39 הוא קרי חלל דכתיב אל צוארי חללי רשעים
40 והלכך מפני מודרין כדכתיב אל החלל סתני.
41 נפשו וקני ירושלים כו'. שאין עליהם אלא
42 למודו. כדכתיב ויבאו ויקחו ושפטי וימדה
43 ואינ"ש שאינו איתן ב'ר. דלא תנא ביה טעמא
44 ולא נאמר אלא למצוה בקופין. כמין כגון גרול
45 סאתריה. ממול ערפה סקופה אסור. לעולם
46 ויסקר לפרוק שם פשתו. דוקא נקט עבודה
47 שאניה בנפשה של קרקע כדמפרש בגמרא: לא
48 בא לדיעו ויפטרניהו. בנמצא מפרש בלא מונות
49 והני דיעו לא שפכו לא נהרג על דינה
50 שפטרניהו בלא מונות והצדק ללקטם את
51 הבריות ועוד ועוד פך נהרג לא ראיניהו ותתנהו.
52 יחיד בלא מבריה. והני ועיניו לא ראו
והכתובים

19 באשפה שאין עורפין? אלקמא "הלל" ולא תנוק. הבא נמי "באדרמה" ולא טמון כגל. "נפל" ולא תלוי באילן. "בישרה" ולא צף
20 על גבי מים. ורבי אלעזר, "הלל" יתיבא בתים: נמצא סמוך לספר או לעיר שרובה גוים כו'. דכתיב: "כי ימצא פרט למצוי: או
21 לעיר שאין בה בית דין: דבעינא "וקני העיר ולפיא: אין מודרין אלא לעיר כו'. פשיטא? כיון דתנא לעיר שאין בה בית דין, אגא
22 דיענא דאין מודרין אלא לעיר שיש בה בית דין! הא קא משמע לן, פרתניא: מנין שאם נמצא סמוך לעיר שאין בה בית דין, אין
23 משנחין אותה ומודרין לעיר שיש בה בית דין? תלמוד לומר: "ולקחו וקני העיר ההוא" מפל מקום: מותנ' נמצא מכונן בין
24 שתי עירות, שתיקו מביאות שתי עגלות, דברי ר' אלעזר. ואין ירושלים מביאה עגלה ערופה. נמצא ראשו במקום אחד וגופו
25 במקום אחר, מוליבין הראש אצל הנוף, דברי ר' אלעזר. ר' עקיבא אומר: הנוף אצל הראש. מאין הוי מודרין? ר' אלעזר אומר:
26 מציבורו, ר' עקיבא אומר: מחוממו, ר' אלעזר בן עקיבא אומר: ממקום שנעשה חלל, מצוארו: נמ'. מאי טעמא דרבי אלעזר? קסבר
27 אפשר לצמצם, "קרובה" ואפילו קרובות: ואין ירושלים מביאה עגלה ערופה: דאמר רבא: "לרשתה", וקסבר לא ירושלים לא תתלקה
28 לשבתם נמצא ראשו במקום במאי קמפלגי? אילימא לענין מרידה קמיפלגי, הא מדרבנני סופא "מאן הוי מודרין", מפלל דרישא
29 לא במרידה עסקינן! אמר ר' יצחק: ב"מת מצוה קנה מקומו" קמיפלגי, והכי קאמר: לקברו קנה מקומו, ותיבא דנמצא ראשו
30 במקום אחד וגופו במקום אחר מוליבין הראש אצל הנוף, דברי ר' אלעזר. ר' עקיבא אומר: הנוף אצל הראש. במאי קמיפלגי? מר
31 סבר: גופיה בדוכתיה נפיל, רישא דנאדו נפיל. וקר סבר רישא הויבא דנפיל נפיל, גופא הוא דרדיהו אויל: מאן הוי מודרין: במאי
32 קמיפלגי? מר סבר עיקר חיותא באפה, וקר סבר עיקר חיותא במיבוריה לויא? כי הני תנאי מהיבין תלדו נוצר מראשו, וכן הוא
33 אומר: "ממעי אמי אתה גזוי" ואומר "זני נודך והשליכו" וגו'. אבא שאול אומר: מציבורו, ומשלח שרשו אילך ואילך. אפילו תיבא
34 אבא שאול, עד כאן לא קאמר אבא שאול אלא לענין יצירה, דכי מיתצרו ודו, ממוצעתיה מיתצרו. אבל לענין חיותא, דכפולו עלקמא
35 באפה הוא, דכתיב: "כל אשר נשמת רוח חיים באפיו" וגו': ר' אלעזר בן עקיבא אומר: ממקום שנעשה חלל מצוארו: מאי טעמא
36 דרבי אלעזר בן עקיבא? כדכתיב: "לת אתה אל צוארי חללי רשעים" מותנ' נפשו וקני ירושלים חלכו לתן. וקני אותה העיר
37 מביאין עגלת בשר אשר לא משקה בעול, ואין המום פוסל בה, ומודרין אותה לנחל איתן, "איתן" כממשעו, קשה. אי על פי
38 שאינו איתן, דשרו ועורפין אותה בקופין מאחוריה. אסור מזרועו ומלכוברו. מותר לפרוק שם פשתו ולנקר שם אגבים.
39 וקני אותה העיר וחוצין את ידיהן במים במקום ערופה של עגלה, ואמרים "דיעו לא שפכו את הדם הזה ועיניו לא ראו" וכי
40 על דעתיהו עלתה שיקני בית דין שופכי דמים הו? אלא שלא בא על דינו ויפטרניהו בלא מוין, ולא ראיניהו והתנהו בלא לוייה.

העביר המשה עציצין (שאינן) נקובים תחת נפן אחת -

[דף ל"ה ע"ב]

תפלוזתא דרבי לעזר ורבי יוחנן. האוסר - אינו נאסר. ושאינו אוסר - נאסר?
אבל אם העביר עציץ אחד תחת המש גפנים - כל עמא מודיי: שהאוסר נאסר.

חדרו עלה המכריה את הגפן

פרק שמיני

הלכה א' מתני' פלאי הפרם - אסורין מלזרע ומלקטים, ואסורין בהנאה.

פלאי זרעים - אסורים מלזרע ומלקטים, ומותרין באכילה, וכל שכן בהנאה.

פלאי בגדים - מותרין בכל דבר, ואינן אסורין אלא מלבלוש.

פלאי בהמה - מותרין לגדל ולקיים, ואינן אסורים אלא מלהרביע. פלאי בהמה - אסורין זה עם זה.

גמרא פלאי הפרם אסורין כו'. כתיב (דברים כג, ט): לא תזרע ברמך פלאים. אין לי אלא הזרע. מקיים מניין? תלמוד לומר: וברם, ולא פלאים.

מה, כרבי עקיבה? דרבי עקיבא אומר: המקיים - עובר בלא תעשה. אמר רבי יוסה: דברי הכל היא! הכל מודים באסור שהוא אסור. בשלא קיים על ידי מעשה. אבל אם קיים על ידי מעשה - לוקה. כהדא דתני: המחפה בכלאים - לוקה.

מניין שהוא אסור בהננייה? נאמר כאן: פן תקדש. ונאמר להלן: פן תוקדש בו וכל הנוגע במזבח יקדש, מה פן האמור להלן - אסור בהננייה, אף פן שנאמר כאן - אסור בהננייה.

ואית דבעי מימר: נאמר כאן פן תקדש, ונאמר להלן (דברים כג, יח): ולא יהיה קדש מבני ישראל. מה קדש שנאמר

[דף ל"ז ע"א]

להלן - אסור בהננייה, אף כאן אסור בהננייה. וקדש אסור בהננאה? אמר רבי חונא: ביאתו - אסורה בהננייה.

אית דבעי נישמעניה מן הדא: דאמר רבי חנינא: פן תקדש - פן תוקד באש.

כתיב: לא תזרע ברמך פלאים - מלמד שאינו חייב עד שיוזרע שני מינים בברם; דברי רבי יאשיה. רבי יונתן אומר: אפילו מין אחד.

על דעתיה דרבי יונתן, כתיב: שִׁדְדָה לֹא תִזְרַע בְּלֵאָיִם. לאִיזָה דְבַר נְאֻמָּר לֹא תִזְרַע בְּרִמְדָּה בְּלֵאָיִם? לְהַחֲמִיר עָלָיו, אֲפִילוּ מִיֵּן אֶחָד.

על דעתיה דרבי יאשיהו, שִׁדְדָה לֹא תִזְרַע בְּלֵאָיִם. לאִיזָה דְבַר נְאֻמָּר לֹא תִזְרַע בְּרִמְדָּה בְּלֵאָיִם? לְהַתְרִייה, שְׂאֵם הַתְרוּ בּוֹ מִשּׁוּם שִׁדְדָה – לֹקָה. מִשּׁוּם בְּרִמְדָּה – לֹקָה.

אָמַר רַבִּי בּוֹן בְּרַחֲמֵי: לִיתָן לֹא שִׁיעוּר אַחֲרֵת. תַּמּוֹן – שְׂשָׁה טַפְּהִים, וְכֹאן – אַרְבַּע אַמּוֹת.

מַה נֵּן קְיָמִין? אִם בְּשַׁעֲשֵׁה גִדֵּר מִכַּפְּנַיִם – בְּמַל הַפָּרֶם. אִם בְּשַׁעֲשֵׁה גִדֵּר מִכַּחוּץ – זֶהוּ הַמְּחֹל! אֵלֶּא כִּי נֵן קְיָמִין: בְּשִׁדְּהָ שְׂהִיָּה שְׂם שִׁדְּהָ תְבוּאָה וְהַקְרִיחַ לְתוֹכָהּ אַרְבַּע אַמּוֹת. וְאַתְיָא בְּדִאֲמַר רַבִּי חֲנִינְיָה: אִין הָאוּסַר

[דף ל"ז ע"ב]

נַעֲשֶׂה מְחִיצָה לְהַצִּיל. סְבָרִין מִימַר: אוּסַר נַעֲשֶׂה מְחִיצָה לִיאֲסַר.

על דעתיה דרבי יונתן, כתיב: שִׁדְדָה לֹא תִזְרַע בְּלֵאָיִם, לאִיזָה דְבַר נְאֻמָּר לֹא תִזְרַע בְּרִמְדָּה בְּלֵאָיִם? כִּי הָא דִּאֲמַר רַבִּי הִילָא: הֵן דֹּאתְ אָמַר, לֹא אָמַרְתָּ, לְמַה אֶתְ אָמַר.

אוּ פְּהָא דִּאֲמַר רַבִּי זְעִירָא: לֹא תִזְרַע בְּרִמְדָּה בְּלֵאָיִם – עֵיקַר בְּרִמְדָּה בְּלֵאָיִם לֹא תִזְרַע.

רַבִּי יוֹדֵן קְפֻדְקֵיָא בְּעֵא קוּמִי רַבִּי יוֹסִי: תַּמּוֹן אֶתְ אָמַר: אִין זְרַעֵי אֵילָן קְרוּיִין זְרַעִים. וְהִכָּא אֶתְ אָמַר: זְרַעֵי אֵילָן קְרוּיִין זְרַעִים!

אָמַר לִיה: תַּמּוֹן מִיַּעַט הַתְּתוּב אֶתְ שְׂאִין דְּרַךְ בְּנֵי אָדָם לְהִיזֵת קוֹרִין זְרַעִים. בְּרַם הִכָּא – רִיבָה הַתְּתוּב כֹּל זֶרַע וְרוּע אֲשֶׁר יִזְרַע.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי יֵצְאִי: הַמְּחַפֶּה בְּכֻלָּאִים – לֹקָה. אָמַר לִיה רַבִּי יוֹחָנָן: וְלֹא מִתְּנִיתָא הִיא, בְּלֵאָיִם בְּכָרֶם? אֵיךְ אֲפָשֶׁר בְּלֵאָיִם עַל יְדֵי הַרְיִשָּׁה? לֹא בְּמַחְפָּה!

וְהוּוּ רַבִּי יַנְיִי מְקַלֵּם לִיה: (ישעיה טו, ח) הַזֵּלִים זָהָב מִכִּיס וְגוֹי. (משלי ג, כא) בְּנֵי אֵל יִלְווּ מַעֲיָנִיד. (שם ט, ט) תֵּן לַחֲכָם וַיַּחֲכֶם עוֹד. (שם א, ה) יִשְׁמַע חָכָם וַיּוֹסֶף לָקַח.

אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: בְּתַר כֹּל אֵילָן קְרוּיָא, יְבִיל אֲנָא פִּתַר לָהּ בְּרַבִּי עַקִּיבָה, דְּרַבִּי עַקִּיבָה אָמַר: הַמְּקַיִם

[דף ל"ז ע"א]

בְּלֵאָיִם – עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה. בְּלוּם אָמַר רַבִּי עַקִּיבָה אֵלֶּא לְעַבּוֹר, שְׂמָא לְלִקוּת? וְהִכָּא – לְלִקוּת אֲנָן קְיָמִין.

וְעוֹד מִן הֵדָא דְתַנְיָנָן: שְׁבִיעִית. אֵית לָהּ מִימַר: שְׁבִיעִית – דְּרַבִּי עַקִּיבָה? פִּתַר לָהּ: שְׁבִיעִית – דְּרַבִּי לָעוֹר. דְּרַבִּי לָעוֹר אָמַר: לֹאִין עַל הַתְּרִישָׁה בְּשְׁבִיעִית. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אִין לֹאִין עַל הַתְּרִישָׁה בְּשְׁבִיעִית.

מה טעם דרבי לעזר? ושבתה הארץ שבת לה' – כלה. שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור – פרט. הזרע והזמור בכלל היו, ולמה יצאו? להקיש אליהו ולומר לה, מה זרע וזמור – מיוחד שהן עבודה בארץ ובאילן, אף כל דבר שהוא עבודה בארץ ובאילן. מה עבד לה רבי יוחנן? שני דברים הם, ושני דברים יצאו מן הכלל – אינן חולקין.

ולית ליה לרבי אלעזר ואינן חולקין? אית ליה: לחלוק – אינן חולקין, הא ללמד – מלמדיו.

ולית ליה לרבי יוחנן מלמדיו? שנייא היא, שהכלל – בעשה, ופרט – בלא תעשה, אין עשה מלמד על לא תעשה, ואין לא תעשה מלמד על עשה.

על דעתיה דרבי לעזר – ניהא, מותר להפוך בה בורות שיהיו ומערות. על דעתיה דרבי יוחנן – מהו להפוך בה בורות שיהיו ומערות? בשם שאין מלמדיו לענין איסור, כך לענין היתר לא ולמדו!

אמר רבי בא קרתינגייא: טעם דרבי יוחנן, שש שנים תזרע שדך – לא בשביעית. ושש שנים תזמור ברמך – לא בשביעית. כל לא תעשה שהוא בא מכח עשה – עשה הוא. ועובר בעשה? רבי ירמיה אמר: עובר בעשה. ורבי יוסה אמר: אפילו עשה אין

[דף ל"ז ע"ב]

בו! ליהיא מילה פתיב ושבתה הארץ שבת לה? לענין לא תעשה שבו.

יכול יהו לזקין על התוספות שבו. רבי יוחנן פתר מתניתא: יכול יהו לזקין על חרישה בשביעית? רבי לעזר פתר מתניתא: יכול יהו לזקין על איסור שני פרקים הראשונים?

אית תניי תני: שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור ברמך. אית תניי תני: שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור.

מאן דאמר שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור ברמך, מסייעא לרבי לעזר. מאן דאמר שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור מסייעא לרבי יוחנן.

מתניתא פליגא על רבי לעזר! השמר (דברים יב, יג) – לא תעשה. וכתוב (בפסוק יד) שם תעלה, שם תעשה. בגין דכתיב, הא אילו לא פתיב, עשה הוא! שלא תאמר: כמה דתימא גבי שבת, הפר הרין נעין – אינו חייב אלא אחת. ודכוותה, שחט זרק והעלה – לא יהא חייב אלא אחת! לפום כן צריך מימר: חייב על כל אחת ואחת.

רבי זעירא רבי הויה בר אשי בשם כהנא: הנוטע בשבת – חייב משום זורע.

רבי זעירא אמר: הזומר – בנוטע. נטע וזמר בשבת, על דעתיה דכהנא – חייב שתים. על דעתיה דרבי זעירא – אינו חייב אלא אחת.

כלום אמר רבי זעירא אלא הזומר – בנוטע. שפא הנוטע – בזומר? הכל היה בכלל זריעה, יצאת זמירה להחמיר על עצמה. מפני שייצאת זמירה להחמיר על עצמה, את פומרו משום זורע? הויה, לא שנייא, בין על דעתיה דכהנא, בין על דעתיה דרבי זעירא – חייב שתים.

הַלְכָה ב'

מתני' בהמה עם בהמה, וחייה עם חיה, בהמה עם חיה, וחייה עם בהמה. טמאה עם טמאה, וטהורה עם טהורה. טמאה עם טהורה. וטהורה עם טמאה – אסורין לחרוש, ולמשוך ולהנהיג. המנהיג – סופג את הארבעים. והיושב בקרון – סופג את הארבעים. רבי מאיר פוטר. והשלישית שהיא קשורה לרצועותיהן –

[דף ל"ח ע"א]

– אסורה.

גמרא בהמה עם בהמה כו'. יכול לא יהא מעמיד זכרים אצל הנקבות ונקבות אצל הזכרים? תלמוד לומר (ויקרא יט): **בהמתך לא תרביע**. אין את אסור אלא מלהרביע. אבל מעמיד את זכרים אצל נקבות ונקבות אצל זכרים. וכי מה עשה מעשה? לא בשחטיל, ולפי דעתו הוא מטיל.

איסי בן עקיבא אמר: אסור לרכב על גבי פרדה, מקל וחומר, ומה אם בבגדים שאת מותר לכוש זה על זה – את אסור בתערוכתן. בהמה שאת אסור להנהיג בה בזו עם זו – לא כל שבן את אסור לרכוב עליה! והא פתיב (שמואל ב, יג) **וירכבו איש על פרדו וינסו!** אין למדין מן המלכות.

והא פתיב (מלכים א, א): **והרפבתם את שלמה בני על הפרדה אשר לי** בריה מיששת ימי בראשית היתה.

רבי חמא בר עוקבא בשם רבי יוסי בי רבי הנינה אמר: המנהיג קולו [בקול] ככלאים – לוקה. ונתני בן: הנהיגה, המשיכה, קרא לה ובאת אחריו – נתחייב בה לשלם פשואל. והתני שמואל: היתה עומדת חוץ לתחום וקרא לה ובאת אחריו – הרי זה פטור! תמן – לדעתה היא מהלכת. ברם הכא – על פורחה היא מהלכת.

והתני: טיפח פגגד עינו וסימיה, פגגד אונו וחרשה – לא יצא להורות. אמר רבי לעזר בי רבי יוסי קומי רבי יוסי שגניא היא, שהוא יכול לברוח. תדע דף שהוא בן, דתני: תפיש בו – הרי זה חייב.

היושב בקרון. רבנין אמרין: משקל הוא. רבי מאיר אמר: אינו משקל. בראשונה לא היו אלא שתים, דכתיב (בראשית מא): **וירכב אתו במרפבת המשנה אשר לו**. עמד פרעה ועשה שלש, דכתיב (שמות יד): **ושלשם על בלו**. עמדה מלכות הרשעה ועשה אותן ארבעה!

הַלְכָה ג'

מתני' אין קשורין את הסוס לא בצדדי תקרין, ולא לאחר תקרין. ולא את הליבדקס לגמלים.

רבי יהודה אמר: כל הנולדים מן הסוס, אף על פי שאביהן חמור – מותרין זה עם זה. וכן הנולדין מן החמור, אף על פי שאביהן סוס – מותרין זה עם זה. אבל הנולדים מן הסוס עם הנולדין מן החמור – אסורין זה עם זה.

¹ גירסת הגר"א: עמד שלמה ועשה ארבעה. עמדה מלכות הרשעה ועשתה אותן המשעה.

גמרא אין קושרין את הפוסם לא לצדדי תּקרוז וְלא לאַחַר תּקרוז. תּנני: רבי מאיר פּוטר. אם הָיָה מְסִיעוּ בֵּין פּמְעֵלָה בֵּין בִּירִידָה – הַכֹּל מוֹדִין שֶׁהוּא

[דף ל"ח ע"ב]

אָסור.

אָמַר רבי יוֹהָנָן: שָׁנָה נוֹשֵׂא עֲצָלוֹתוֹ שֶׁל זֶה, וְזֶה נוֹשֵׂא עֲצָלוֹתוֹ שֶׁל זֶה. רב אָמַר: מִפְּנֵי שְׁנוּשָׂאִין אֶת הַחֶבֶל שֶׁבִּנְתִּים.

רבי ירמיהּ בְּעֵי: קָשְׁרוּ בַשְּׁעָרָן מַה נִּזְן קְיָמִין? אִם בְּשִׁקְשָׁרוֹ בַשְּׁעָרוֹ, כִּף אָנוּ אוֹמְרִים אָסוּר לְהַרְכִּיב בְּהִמָּה עַל גְּבִי חֲכִירְתָּהּ? אִם בְּשִׁקְשָׁרוֹ הַחֶבֶל בַשְּׁעָרוֹ, נֹאמַר מִפְּנֵי שֶׁהֵן נוֹשָׂאִין אֶת הַחֶבֶל שֶׁבִּנְתִּים!

רבי יונה אָמַר: אֵיתְּפִלְגוּן רב וְרבי יוֹהָנָן. רבי יוֹהָנָן אָמַר: מִפְּנֵי שָׁנָה נוֹשֵׂא עֲצָלוֹתוֹ שֶׁל זֶה, וְזֶה נוֹשֵׂא עֲצָלוֹתוֹ שֶׁל זֶה. רב אָמַר: מִפְּנֵי שֶׁהֵן נוֹשָׂאִין אֶת הַחֶבֶל שֶׁבִּנְתִּים.

מַה נֶּפֶק מִן בִּינֵיהוֹן? קָשְׁרוּ בְּחֶבֶל. אָבֵל קָשְׁרוּ בַשְּׁעָרוֹ, בֵּין עַל דַּעֲתִיָּה דְרַב בֵּין עַל דַּעֲתִיָּה דְרַבִּי יוֹהָנָן – פְּטוּר.

וְלא חֲלִיבְדָקָם. אֵית תַּנְיִ תַּנְיִ: נִיבְרָקוּם. מֵאֵן דְּאָמַר: לִיבְדָקָם, שֵׁם לִיבוי, עַל שֵׁם (דניאל יא): **לְבַיִם וְכֹשִׁים בְּמִצְעָדֵינוּ.** מֵאֵן דְּאָמַר: נִיבְרָקוּם, אֲבָהָטָם. מַהוּ אֲבָהָטָם? חֶמֶר סֶלֶק.

רבי יונה, רב הוֹשַׁעֲיָא בְּעֵי: גְרִים הַבָּאִים מִלִּיבוי, מַהוּ לְהַמְתִּין לְהֵם שְׁלֵשָׁה דוֹרוֹת?

אָמַר רבי יונה בּוֹצְרֵיָהּ: מִן מַה דְּאָנִן הַמֵּן הַהֵן פּוֹלָא מְצָרִי, כִּד רְטִיב – אֵינִין צְוֹהֲחִין לִיָּה לּוֹבִי. כִּד הוּא נְגִיב – אֵינִין צְוֹהֲחִין לִיָּה פּוֹל מְצָרִי. הֵדָא אָמְרָה: הִיא לּוֹב – הִיא מְצָרִים. הֵדָא אָמְרָה: גֵּר מְלוּבִי – צְרִיף לְהַמְתִּין שְׁלֵשָׁה דוֹרוֹת.

רבי יצחק בר נחמן בְּשֵׁם רבי הוֹשַׁעֲיָה: הִלְכָה כְּדַבְרֵי הַתְּלִמִּיד. דְּבָרֵי חֲכָמִים; כֹּל מִין פְּרִידוֹת אֶחָד. וְאֵלֹז הֵן הַסִּימָנִין? אָמַר רבי יונה: כֹּל שְׁאֲזָנֵי קַטְנוֹת – אִמּוֹ סוּסָה וְאָבִיו חֲמוֹר. גְּדוּלוֹת – אִמּוֹ חֲמוֹרָה וְאָבִיו סוּם.

רבי מְנָא מִפְּקַד לְאֵילִין דְּרַבִּי יוֹדָן נְשִׂיאָהּ: אֵין בְּעִיתוֹן מִיזְבוּן מוּלְוֹן – אֵתוֹן וְכִנִּין לֹא אֲזַנְיָהוֹן דְּקִיקִין, שְׁאִמּוֹ סוּסָה וְאָבִיו

[דף ל"ט ע"א]

חֲמוֹר.

הַלּוֹכֵן – מִן הָאִישׁ, שְׁמַמְנוּ מוֹחַ וְעֲצָמוֹת וְהַיָּדִים. וְהַאֹדָם – מִן הָאִשָּׁה, שְׁמַמְנוּ הָעוֹר וְהַבֶּשֶׂר וְהַדָּם. וְהַרוֹחַ וְהַנֶּפֶשׁ וְהַנְּשָׁמָה – מִשָּׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְשִׁלְשַׁתֵּן שׁוֹתְפִין בּוּ.

רבי בָּא, רבי יְהוּדָה בְּשֵׁם רב: מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי יְהוּדָה בְּסוּם כֵּן סוּם כֵּן חֲמוֹר, עִם חֲמוֹר כֵּן חֲמוֹר כֵּן סוּם.

רבי חגי, רבי זעירא בשם רבי איסי: בני עוים, בני רחלים – אסורים זה עם זה. דלא בן מה אגז אמרי? עז בן עז בן רחל, עם רחל בן רחל בן עז.

הלכה ד'

מתני' הפרוטיות – אסורות, והרמף – מותר. ואדני השדה – היה. רבי יוסי אומר: מטמאות באהל באדם.

הקופד והלדת הפנאין – היה. הולדת הפנאין, רבי יוסי אומר: בית שמאי אומרים: מטמא בכזית במושא, וכעדשה במגע.

שור הבר – מין בהמה. רבי יוסי אומר: מין היה.

פלב – מין היה. רבי מאיר אומר: מין בהמה. החזיר – מין בהמה. הערוד – מין היה. הפיל והקוף – מין היה.

ואדם מותר עם פולן לחרוש ולמשוד.

גמרא הפרוטיות – אסורות, והרמף – מותר כו'. רבי אימי בשם רבי לעזר: רמפה דלא פליגס, פמה דתימור (אסתר ח): **בני הרמכים.**

אדני השדה – היה. ייסי ערקי: בר נש דטור הוא, והוא הני מן טיבורייה. איפסק טיבורייה – לא הני.

רבי קמא בר עוקבא בשם רבי יוסי בן חנינה: טעמא דרבי יוסי (במדבר יט): **וכל אשר יגע על פני השדה – בגדל על פני השדה.**

הירודות והנעמית – הרי הן בעוף לכל דבר. והנחש – הרי הוא בהמה.

רבי חייא בשם רבי יוחנן: ששה ספיקות הן. הצלף באילן – בבית שמאי. פלי תרם בכלי נתר – בבית שמאי. הולדת הפנאים בשרצים – בבית שמאי. פול

[דף ל"ט ע"ב]

מצרי בזרעים, ואנדורגיגוס באדם. כוי בהמה. דברי הכל.

רבי קמא בר עוקבא אומר: ואמה טריקסין. מהו ואמה טריקסין? רבי יונה בוצרייה אומר: טריקסין. מהו מבפנים, מבחוץ?

אמר רבי יוסי: מן מה דכתיב (מלכים א, ו) **וארבעים באמה היה הבית, הוא ההיכל לפניו.** הך אמרה: מבפנים. אמר ליה רבי מנא: והכתיב (דברי הימים ב, ג) **ויעש את בית קדש הקדשים עשרים אמה אורך ועשרים רוחב.** הך אמרה: מבחוץ.

שור בר – מין בהמה. רבנין אמרי: מיפא הוה, וערק לתמן. רבי יוסי אומר: עיקרייה מן תמן הוה.

הָא שוֹר עִם שוֹר בָּר – אֵינָן פְּלָאִים. דְּלָא בְּרַבִּי יוֹסֵה, דְּרַבִּי יוֹסֵה אָמַר: בְּלָאִים. וְאֵילִין דְּמִתְרַגְּמִין וְתוֹרֵי בָר וְרַאמְנִין – בְּרַבִּי יוֹסֵה.

רַבִּי בָא בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל: אַוּוֹ עִם אַוּוֹ מְדַבֵּר – בְּלָאִים זֶה בְּזֶה.

אַוּוֹ עִם אַוּוֹ הֵינִי, תַּנִּי רַבִּי יוֹדֵה בְּן פְּזִי דְּכַר דְּלִיָּהּ, וְלֹא יוֹדְעִין מֵאֵן תַּנִּי. קַל וְחֹמֶר! מַה אִם בְּשַׁעֲהָ שְׁשִׁנְיָהּ בִּיבְשָׁה – אֶתְּ אָמַר אֶסוּר, בְּשַׁעֲהָ שְׁאֲחָד בִּיבְשָׁה וְאֲחָד בֵּינֵי – לֹא כָּל שְׁבָן!

וְאָדָם מוֹתֵר בְּכוּלָּן לְחֹרֵשׁ וְלִמְשׁוֹדָּהּ. כְּתִיב (דְּבָרִים כב) לֹא תַחְרֹשׁ בְּשׂוֹר וּבַחֲמוֹר יַחְדָּו. בְּשׂוֹר וּבַחֲמוֹר אֵין אֶתְּ חֹרֵשׁ. אֲבָל חֹרֵשׁ אֶתְּ בְּשׂוֹר עִם אָדָם, בַּחֲמוֹר עִם אָדָם.

חֲדָרִין עֲלֵיהּ בְּלָאֵי הַכָּרִים

פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

הַלְכָה א' מִתַּנִּי' אֵינִי אֶסוּר מִשׁוּם בְּלָאִים – אֵלֶּא צְמֹר וּפְשָׁתִים.

וְאֵינִי מִטְּמֵא בְּנִגְעִים – אֵלֶּא צְמֹר וּפְשָׁתִים.

אֵין הַכְּהֵנִים לוֹבְשִׁין לְשִׁמְשׁ בְּמִקְדָּשׁ – אֵלֶּא צְמֹר וּפְשָׁתִים.

צְמֹר גְּמֻלִים וְצְמֹר רְחֵלִים שְׁטָרְפָן זֶה בְּזֶה, אִם רֹב מִן הַגְּמֻלִים, – מוֹתֵר. אִם רֹב מִן הַרְחֵלִים – אֶסוּר. מִקְצֵה לְמִקְצֵה – אֶסוּר. וְכֵן הַקֶּנֶפֶס וְהַפְּשִׁתָּן שְׁטָרְפָן זֶה בְּזֶה.

הַשִּׁירִיִּין וְהַכֶּלֶף – אֵין בְּהֵם מִשׁוּם בְּלָאִים, אֲבָל אֶסוּרִין מִפְּנֵי מִרְאִית הָעֵינַן.

הַכָּרִים וְהַכְּסָתוֹת – אֵין בְּהֵן מִשׁוּם בְּלָאִים, וּבְכַלְבַּד שְׂלֵא יִהְיֶה בְּשָׂרוֹ נוֹגַע בְּהֵן.

אֵין עֲרָאֵי לְכָלִּאִים. לֹא יִלְבַּשׁ בְּלָאִים אֶפְלוֹ עַל גְּבִי עֲשָׂרָה, אֶפְלוֹ לְגִנֵּב אֶת הַמֶּכֶס.

גְּמֵרָא אֵינִי אֶסוּר מִשׁוּם בְּלָאִים כּו'. כְּתִיב (דְּבָרִים כב, יא): לֹא תִלְבַּשׁ שְׁעִטָּנוֹ צְמֹר וּפְשָׁתִים יַחְדָּו. הֵייתִי אוֹמֵר: אֵינִי אֶסוּר אֵלֶּא מִלְּכַבּוּשׁ! תְּלִמּוּד לּוֹמֵר: לֹא יַעֲלֶה עֲלֵיךָ².

אִי לֹא יַעֲלֶה עֲלֵיךָ, הֵייתִי אוֹמֵר: לֹא יִפְשִׁיל אֶת הַקּוֹפֶה לְאַחֲרָיו! תְּלִמּוּד לּוֹמֵר: לֹא תִלְבַּשׁ. מַה מִּלְּבוּשׁ מִיּוֹחָד דְּבָר שֶׁהוּא מִהֲנָה אֶת הַגּוֹף, אִם אֵין לִי אֵלֶּא דְּבָר שֶׁהוּא מִהֲנָה אֶת הַגּוֹף.

לֹאִי זֶה דְּבָר נֶאֱמַר לֹא יַעֲלֶה עֲלֵיךָ? רַבִּי נִיחָה בַר סָבָה, רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא: שְׂאֵם הֵיָה בְּגָד גְּדוּל, קֶצְתוֹ יֵשׁ בּוֹ בְּלָאִים וּמוֹנַח בְּאַרְיָן, וּמִקְצָתוֹ אֵין בּוֹ – לֹא יִכְסֶה בּוֹ מִצַּד הַשָּׁנִי.

הֵייתִי אוֹמֵר: אֶפְלוֹ פְּשִׁתָּן שֶׁל יָם, אֶפְלוֹ קֶנֶפֶס! תְּלִמּוּד לּוֹמֵר:

[דף מ' ע"א]

² וּבְגָד בְּלָאִים שְׁעִטָּנוֹ לֹא יַעֲלֶה עֲלֵיךָ (ויקרא יט יט).

צמר ופשתים. מה צמר שאין לו שם לוויי, אף כל דבר שאין לו שם לוויי.

מנין שאין לו שם לוויי? אמר רבי יהושע בן לוי: כתיב (מלכים ב, ג, ד) ומישע מלך מואב היה נקד. מהו נקד? רועה. והשיב למלך ישראל מאה אלה ברים ומאה אלה אלים צמר. אין לך קרוי צמר – אלא צמר אלים בלבד.

אין מיטמא בנגעים אלא צמר ופשתים. דכתיב, בבגד צמר או בבגד פשתים. יכול יהו מטמאין בין צבועין בין שאינן צבועין? תלמוד לומר: בגד צמר או בגד פשתים. מה פשתים – בכרייתתה, אף צמר – בכרייתו. אוציא את הצבוע בידי אדם ולא אוציא את הצבוע בידי שמים? תלמוד לומר: לפשתים ולצמר. מה פשתים – לבנה, אף צמר – לבן.

תנינן תרין קליון, ולא דמיין דין לדיו. תנינן: אין אסור משום פלאים אלא צמר ופשתים, בין צבועין בין לבנין. תנינן: אין מטמא בנגעים אלא צמר ופשתים, ובכלבד לבנים.

רבי יונה בוצרייה בעי קומי רבי מנא: תמן את אמר: בין צבועין בין לבנים. והכא את אמר: ובכלבד לבנים! אמר ליה: שנייא היא ששנה עליו הכתוב צמר צמר שני פעמים, מה פשתן – בכרייתתה. אף צמר – בכרייתו.

אמר רבי יצירא: כתיב (ויקרא טז, ד): כתונת בד קודש ילבש. בד שהוא עולה יחידי. ותרין צמר עולה יחידי! פירש בפבולה (יחזקאל מד, יז) ולא יעלה עליהם צמר בשרתם בשערי הפנימית וביתה. הא מבחוין – מותר לעלות עליהם.

מנין שהן מותרין בכלאים? שנאמר: ואת המצנפת שש. ואת פארי המגבעות שש. ואת מכנסי הבוד שש משזור. ואת האבנט שש משזור תכלת וארגמן ותולעת שני. וכתיב: פארי פשתים יהיו על ראשם, ומכנסי פשתים יהיו על מתניהם, ולא יחגרו ביזע. את דרש שש משש, שש מפארי, פארי מפארי. מה שני תולעת – דבר שיש בו רוח חיים, אף כל דבר שיש בו רוח חיים. מה צמר – שאין לו שם לוויי, אף פשתים – שאין להם שם לוויי.

רבי יונה, עולה בר ישמעאל בשם רבי לעזר: צמר ופשתים שטרפן – אסור. כיצד הוא עושה? מכיא ליטרא ועוד צמר גמלים, ומבטלן.

אבא בר רב הונא בשם רבי ירמיה: צמר ופשתים שטרפן – בטלן. רב אמר: אסור בתערובתן. מה מפליג? מה דאמר רב – בששעשאו בגד בפני עצמו. מה דאמר רבי ירמיה – בהחיא דבעי מערבתה עם חורן.

רבי הלל בי רבי וולס היה לו בגד בשלשים ריבוא דינר, ויהביה לרבי,

[דף מ' ע"ב]

ומצא בו פלאים, ושרפו. רבי מנא היה לו בגד בשלשים ריבוא דינר, ויהביה לרבי חייא בר אבא, אמר ליה, זבנית למית, וקיים עלוי עד דהוא מברך [מברך].

אמר רבי חגי: רבי שמואל בר יצחק מייתי מואנא מבי קצרא ומייתב עלוי עשרה הייטין מפשפשיין ליה.

אמר רבי חגי: רבי שמואל בר רב יצחק הוה מפקד גו בייתיה דלא מוקמה נבל דעמר מיקמי נבל דכיתן בגין פיפה.

השיריון והכלד כו. השיריון – מטמכה. והכלד – אגבין קיסריי.

אמר רבן שמעון בן גמליאלף הנורתי על כל מפרשי הים, ואמרו: בלפה שמו.

אבל אסורין מפני מראית העין. רב אמר: כל שהוא אסור מפני מראית העין, אפילו בחדרי החדרים – אסור.

מתניתא פליגא על רב! פשתן שאצבעה בחרת – לא יעשה ממנה אימרה מפורקמה. בכרים ובכסתות – מותר.

מתניתא פליגא על רב! נתפזרו מעותיו לפני עבודה זרה – לא יהא שוחח ומלקטן, שלא יהא כמשתתוה לעבודה זרה. ואם היה מקום צנוע – מותר!

מתניתא פליגא על רב! פרצופות שהן מטילין מים בכרבים – לא יתן פיו על פיו שלא יהא כמנשק לעבודה זרה. ואם היה מקום צנוע – מותר!

מתניתא פליגא על רב! אין שוחטין בגומא. אבל עושה הוא גומא בתוך ביתו בשביל שיכנס הדם בתוכו. ובשוק לא יעשה בן שלא יתקה את המינין.

מתניתא פליגא על רב! הגיע לחצר החיצונה – שוחטין בחמה, אבל לא בנגד העם.

מתניתא פליגא על רב! ביב שהוא קמור ארבע אמות ברשות הרבים – אין שופכין לתוכו מים בשבת. ותני עלה: אם היה מזהילה – מותר. עונת גשמים – מותר. צינורות מקלחין – אסורין. תני בר קפרא: אם היה מקום צנוע – מותר.

אילין פליגין על רב ולית להון קיים.

בכרים ובכסתות – מותר. הדא דתימר – בריקן. אבל בפלא – אסור. בנתון על גבי מסטווה. אבל בנתון על גבי המיטה, אפילו ריקן – אסור.

הרי שהיה מולד בשוק ונמצא לבוש בלאים. תרין אמוזאין. חד אמר: אסור. וחרנה אמר: מותר. מאן דאמר אסור – דבר תורה! מאן דאמר מותר – כההיא דאמר רבי זעירא: גדול כבוד הרבים, שהוא דוחה את המוצוה בלא תעשה שעה אחת.

תני: אין מדקדקין בכות, ולא בכלאים בבית המדרש.

רבי יוסי הוה יתיב מתני, והוה תמן מיטא. מאן דנפק ליה – לא אמר בלום. מן דיתבי ליה – לא

[דף מ"א ע"א]

אמר ליה כלום.

רבי אימי הוה יתיב מתני. אמר חד להכריה: את לבוש פלאים! אמר ליה רבי אימי: שלח מאנד ויתב ליה.

תני: אין עראי בכלאים בבית המקדש. והא תני: כהן שיצא לדבר עם הכירו, אם הפליגו – טעון טבילה. אם לשעה – טעון קדוש ידים ורגלים!

כאן – בכגדי זהב, כאן – בכגדי לבן.

לא יעלה עליך – מותר להציעו תהמיד. אבל אמרו חכמים: לא יעשה כן, שלא תהא נימא אחת עולה על בשרו.

הלכה ב'

מתני' מטפחות הידים, מטפחות הספרים, ומטפחות הספג – אין בהן משום פלאים. רבי לעזר אוסר. ומטפחות הספרים – אסורות משום פלאים.

גמרא תמן תנינן: שלש מטפחות הן. של ידים – טמאה מדרם. ושל ספרים – טמאה טמא מת. של תכריף נכלי בני לוי – טהורה מכלום.

רבי לא בשם רבי יוחנן: מפני שהוא נותנה על הפסת וישן עליה. רב אמר: מפני שהוא נותנה תחת אצילי ידיו.

רב אמר: אסור, והלכה כדברי האוסר. ולמה לא אמר רבי לעזר? אית תניי תני מהלף.

רבי יוחנן יתב מפה על מנוי. ואינו אסור משום פלאים? דלא ינבלון מנוי.

אמר רבי וריקן: יהיבו לרבי אבונא ביעתא במפה דאית ביה פלאים, והוא לא מקבל. עד שלא יתפוונו בתפוח מפני התפוח ובגשמים מפני הגשמים.

מטפחות ספרים. רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן: מפני שהוא עושה אותה כמין תיק ומושימה בתיקו ונותן ספר תורתו עליה.

רבי בא, רבי הניא בר יוסף בשם רב: מפני שהוא מחמם בה ידיו.

אמר רבי בון בר הניא לרבי בא: ולמה אינו אסור משום פלאים? אמר ליה: לא רב הוא? ורב אמר: אסור, והלכה כדברי האוסר.

[דף מ"א ע"ב]

אמר רבי יונה לרבי בא: ולמה לא אמר ליה מלא מסלקתה? אלו אמר ליה בלא כד אינה אסורה בהננייה? מה הוה ליה מימור ליה?

מטפחות הפסגה. פעמים שהיא רואה את רבו ומתעטף בה. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: בלגרי נשים – אמרין משום פלאים. היא בלגרי נשים, היא בלגרי אנשים. מהו בלגרי נשים? רבנין דקיסרין אמרי: אנטימית.

מטפחות הפסגים. הוּא דתימר במתפנין לשם מלבוש. אבל אם אינו מתפנין לשם מלבוש – לא בָּדא.

הלכה ג'

מתני' תכריכי הפות ומרדעת של חמור – אין בהם משום פלאים.

לא יתן את הפרדעת על כתיפו, אפילו להוציא עליה את הזבל. מוכרי כסות – מוכרין בדרבן, ובלבד שלא יתפנו בהמה מפני החמה, ובגשמים מפני הגשמים. והצנעין – מפשילין לאחוריהן במקל.

תופרי כסות – תופרין בדרבן, ובלבד שלא יתפנו בהמה מפני החמה, ובגשמים מפני הגשמים. והצנענים – תופרים בארץ.

גמרא **תכריכי הפות כו'.** דכתיב (תהלים פח, ו): **במתים חפשי** – ביון שאדם מות – נעשה חפשי מן המצות.

רבי ציוה שלשה דברים בשעת פטירתו מן העולם. אל תזוז אלמנתי מביתי. ואל תספדוני בעיירות. ומי שניטפל בי בחיי – יטפל בי במותי.

אל תזוז אלמנתי מביתי. ולא מתניתא היא? אלמנתי שאמרה אי אפשי לזוז מבית בעלי! אמר רבי דרוסא: דלא יימרזן לה: ביתה דנשייתה – הוא משועבד הוא לנשייתה.

אמר רבי לעזר בר יוסה: בהדא דתני: דרה בבתים, בשם שהיתה דרה בהן ובעלה נתון במדינת הים. ומשתמשת בכלי כסף ובכלי זהב בשם שהיתה משתמשת ובעלה נתון במדינת הים. וניזונת בשם שהיתה ניזונת ובעלה נתון במדינת הים.

ואל תספדוני בעיירות – מפני המחלוקת.

ומי שניטפל בי בחיי – יטפל בי במותי. אמר רבי חנניה דציפורין: כגון ימי אפרתי ויוסף חפנים.

רבי חזקיה מוסף: אל תרבו עלי תכריכין. ותהא ארוני נקובה.

[דף מ"ב ע"א]

בארץ. מילתא אמרין: בסדין אחד נקבר רבי. דרבי אמר: לא כמה דכר אינש אזל – הוא אתי. ורבנין אמרין: כמה דכר אינש אזיל – הוא אתי.

תני בשם רבי נתן: כסות היוזרת עם אדם לשאול – היא באה עמו. מה טעמא? (איוב לח, יד) **תתהפך בחמר חותם ויתיצבו כמו לבוש.**

אנמולינום שאל לרבי: מהו תתהפך בחמר חותם? אמר ליה: מי שהוא מביא את הדור – הוא מלבישו.

רבי יוחנן מפקד: מלבשוני בנדיקא, לא היוורין ולא אוכמין. אין קמית ביני צדיקייא – לא נבחת. אין קמית ביני רשיעיא – לא נבחת.

רבי יאשיה מפקד: אלבשוני תוורין תפיתין. אמרין ליה: ומה את טב מן רבך? אמר לון: ומה, אנא בהית בעבדאי?

רבי ירמיה מפקד: אלבשוני תוורין תפיתין, אלבשוני בנרסיי, יהבון מסנא בגנליי, וחוטרא בגדיי, ויהבני על סיטרא. אין אתא משיחא – אנא מעתד.

ציפריא אמרין: מאן דאמר לון: רבי דמוך, אנן קמלין ליה. אדיק לון בר קפרא. רישיה מפסי, מאנני מבזעין. אמר לון: מצוקים ואראלים תפוסין בלוחות הברית, ונברה ידן של אראלים והמפו את הלוחות. אמרין ליה: דמוך רבי? אמר לון: אתון אמריתון! וקרעון. ואזל קלא דקרעון לגו פפתה מהלך תלתא מילין.

רבי נחמן בשם רבי מנא: מעשה ניסין נעשו באותו היום! ערב שבת היתה, ונתפנסו כל העיירות להספידו. ואשירוניה תמני עשרה בנישו, ואחתוניה לבית שריי, ותלה לון יומא עד שהיה כל אחד ואחד מגיע לביתו וממלא לו חבית של מים ומדליק לו את הנר.

ביון ששקעה החמה, קרא הנגבר. שרון מציקין, אמרין, דילמא דחללינן שבתאי! יצתה בת קול ואמרה להן: כל מי שלא נתעצל בהספדו של רבי – יהא מבושר לחיי העולם הבא. בר מן קצרא. ביון דשמע בן, סליק ליה לאיגרא ומלך גרמיה ומית. נפק בת קלא ואמרה: ואפילו קצרא!

רבי הוה יתיב ליה בציפורין שבע עשרה שנין, וקרא על גרמיה (בראשית מ, כח) ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה. ויחי יהודה בציפורין שבע עשרה שנה.

ומן גובעין עבד תלת עשרה שנין חשש בשניו. אמר רבי יוסי בי רבי בון: כל אותן שלש עשרה שנה – לא מתה היה בארץ ישראל, ולא הפילה עוברת בארץ ישראל.

ולמה חש שינוי? חד זמן עבר חמא חד עיגל מנכס. נעה ואמר ליה, רבי, שזיבני אמר ליה: לכה נוצרת!

ובסופה איה אינשמת? חמתון קמלין חד קן דעכברין, אמר, ארפונון! ורחמיו על כל מעשיו בתיב.

רבי הוה ענוון סגין. והוה אמר, כל מה דיימר לי בר נשא – אנא עביד, חוץ ממה שעשו זקני בתירה לזקני, דשרון גרמון מנשיאאותיה ומנוניה. אין סליק רב הונא ריש גלותא להבא, אנא מויתיב ליה לעיל מיניי, דהוא מן יהודה, ואנא מבבלי. דהוא מן דכריא, ואנא מן נוקבתא.

חד זמן אעל רבי חייא רובה לגביה. אמר ליה: הא רב הונא לבר! נתפרקמו פניו של רבי. אמר ליה: ארונו בא. אמר ליה: פוק וחמי מאן בעי קך לבר. ונפק ולא אשכח בר נש, וידע דהוא פעים

עלוי. עבד דלא עליל לגביה תלתין יומין. אמר רבי יוסי בר בון: כל אינון תלתין יומין – יליף רב מיניה פללא דאורייתא.

לסוף תלת עשרתי שניא ותלתתוי יומיא. עאל אליהו לגביה בדמות רבי הייא רובה. אמר ליה: מה מרי עביד? אמר ליה: חד שניי מעיקא לי. אמר ליה: חמי לה לי. וחמי לה ליה ויהב אצבעתיה עלה ואינשמת.

למחר עאל רבי הייא רובה לגביה, אמר ליה: מה עביד רבי? האי שינך מה היא עבידה? אמר ליה: מן ההוא שעתא דיהבת אצבעתך עלה אינשמת. באותה שעה אמר: אי לכם היות שבארץ ישראל, אי לכם עוברות שבארץ ישראל!

אמר ליה: אנא לא הוינא. מן ההיא שעתא הוה נהיג ביה ביקר. כד הוה עליל לבית וועדא, הוה אמר: יבגם רבי הייא רובה לפנים. אמר לו רבי ישמעאל בי רבי יוסי: לפנים מפני? אמר לו: חס ושלום. אלא רבי הייא רובה – לפנים, ורבי ישמעאל בי רבי יוסי – לפני לפנים.

רבי

[דף מ"ב ע"ב]

הוה מתני שבחיה דרבי הייא רובה קומי רבי ישמעאל בי רבי יוסי. חד זמן חמי גו בני ולא איתבנע מן קומוי. אמר ליה: אהנו דאת מתני שבחיה? אמר ליה: מה עבד לך? אמר ליה: חמתי גו בני ולא איתבנע מן קומוי! אמר ליה: למה עבדת בך? אמר ליה: ייעול עלי, דאין סחית לא ידעית, בהיאי שעתא אשגרת עיניי בכל ספר תילים אנדה. מן ההוא שעתא מסר ליה שני תלמידין דיהלכון עימיה בגין סכנתא.

רבי יוסי צם תמניי יומין למיחמי רבי הייא רובה. ולסופא חמא, ורגזן ידיה, וכהו עינוי.

ואין תימר דהוה רבי יוסה בר נש זעיר, חד גרדיי אתא לגבי דרבי יוחנן, אמר ליה: חמית בחילמי, דרקייעא נפל, וחד מן תלמידך סמד ליה. אמר ליה: וחכים את ליה? אמר ליה: אין אנא חמי ליה אנא חכים ליה. עבר כל תלמידוי קומוי, וחכים לרבי יוסה.

רבי שמעון בן לקיש צם תלת מאוון צומין למיחמי רבי הייא רובה, ולא חמתייה. ובסופא שרא מצמער. אמר: מה, הוה לעי באורייתא סגין מיניי? אמר ליה: ריבין תורה בישראל יותר מןך. ולא עוד, אלא דהוה גלי. אמר לו: ולא הוינא גלי? אמרין ליה: את חוית גלי מילך, והוא הוה גלי מלפה.

כד דמדך רב הוינא ריש גלותא, אסקניה להכא. אמרי, אן אנן יתכין ליה? אמרין, נייטיניה גבי רבי הייא רובה דהוא מן דידהון. אמרין, מאן בעי מיתב ליה? אמר רבי חיי: אנא עליל יתיב ליה. אמרו ליה: עילתך את בעי דאת גבר סב ואת בעי מיעול מיתב לך תפון. אמר לו: יתכין משיחיתא ברגליי, ואין עניית אתון גרשין.

עאל ואשבה תלת דני, והודה בני – אתריד ואין עוד. חזקה בני – אתריד ואין עוד. אתריד – יוסף בן ישראל ואין עוד. תלת ענוי מסתפקה, אית אמר ליה, אפיך אפיך. שמע קליה דרבי הייא רובה.

אמר לרב יהודה בריה: נפיש לרב הונא יתיב ליה ולא קביל עלוי מתיב ליה. אמרין: "כמה דלא קביל עלוי מתיב ליה – בן ורעיתיה לא פסקה לעולם". ויצא משם. והיה בן שמונים שנה, ונכפלו לו שניו.

בתיב (בראשית מז, לו): ונשאתי ממצרים וקברתי בקברתם. יעקב כל הן דהוא, מה הוא מנבי? רבי לעזר אמר: דברים בגב. רבי חנינא אמר: דברים בגב. רבי יהושע בן לוי אמר: דברים בגב.

מהו דברים בגב? רבי שמעון בן לקיש אמר: (תהילים קטו, ט) אתה ה' בארצות החיים. והלא אין ארצות החיים אלא צור וחרבותיה, ומיסרין וחרבותיה! תמן וזלת, תמן שובכא.

רבי שמעון בן לקיש משום בר קפרא: ארץ שפיתיה חיון תהילה לימות המשיח. ומה טעם? (ישעיה מב, ה) נתן נשמה לעם עליה.

אלא מעתה, רבותינו שבגולה הפסידו? אמר רבי סימיי: מחליד הקדוש ברוך הוא לפניהן את הארץ והן מתגלגלין בנודות. וכיון שהן מוגיעין לארץ ישראל – נפשו חוזרת עליהן. ומה טעם? (יחזקאל לו, יד) והנחתי אתכם על אדמת ישראל, ונתתי רוחי בכם וחייתם.

רבי ברכיה שאל לרבי חלב, רבי חלב שאל לרבי אימי, רבי אימי שאל לרבי אלעזר, רבי לעזר שאל לרבי חנינה. ואית דאמרין: רבי חנינה שאל לרבי יהושע בן לוי. אפילו בגון ירבעם בן נבט וחרבירי? אמר ליה: (דברים כט, כב) גפרית ומלח שרפה כל ארצה.

אמר רבי ברכיה: מה הו שאל להו, והו שאל להו? לא שמעינן מינה כלום! מיי בדון? פיון שנשרפה ארץ ישראל – נעשה בהו מידת הדין.

תני בשם רבי יהודה: שבע שנים עשת ארץ ישראל נשרפת. הדיא הוא דכתיב (דניאל ט, כז): והגביר ברית לרבים שבוע אחד. כותים שבה מה היו עושים? מטליות מטליות היתה נשרפת.

בתיב (ירמיה כ, ו): ואתה פשחור, וכל ישבי ביתך תלכו בשבי, ובבל תבוא ושם תמות ושם תקבר. רבי אבא בר זמינא אמר: רבי חלב ורבי חמא בר חנינא. חד אמר: מת שם ונקבר שם –

[דף מ"ג ע"א]

יש בידו שפתים. מת שם ונקבר פאן – יש בידו אחת. וחרנה אמר: קבורה שבכאן מכפרת על מיתה שלהו.

רבי יונה בשם רבי חמא בר חנינה: ריגלי דבר נשא – ערבתייה למיקמתייה כל הו דהוא מתבע. בתיב (מלכים א, כב, ט): ויאמר מי יפתה את אחאב ועל ויפל ברמת גלעד. וימות בתוך ביתו, ולא תפון!

אליחורף ואחיה תרין איסבטיריי דשלמה, חמא מלאך מותא מסתפל בון, וחריק בשינוי. אמר מלה, ויחבון בקללא, אול ונסבון מן תפון. אתא קאים ליה גחיד לקיכלה. אמר ליה: הויה שעמא הויתא איחרוק בשינייד, וכדון את גחיד לן? אמר ליה: רחמנא אמר דינסב לאליחורף ואחיה מן קללא, ואמרייה, מאן יהיב לי? אול ואיטפל בון זמן תפון.

מִסְכַּת מְנַחֵת פָּרָק שִׁישִׁי

א. אלו שהן טעונין מלח: אברי עולה ואמורי קדשי קדשים, ואמורי קדשים קלים, וקמץ, וילבונה, ומנחת כהנים, ומנחת כהן משיח, ועולת העוף. אבל הדם, והיין, והעצים, והקטרת - אין טעונין מלח.

ב. בשלשה מקומות היתה מלח נתנה: בלשכת מלח, ועל גבי כבש, ובראשו של מזבח - קרן דרומית מערבית. המלח שבלשכת המלח, היו מולחין בה את האברין. שבראשו של מזבח קרן דרומית מערבית, היו מולחין פסולי קדשי קדשים ואמורי קדשים קלים, הקמץ והילבונה, ומנחת כהנים, ומנחת כהן משיח, ועולת העוף. מלח שעל גבי הכבש ושעל גבי המזבח - לא נהנין ולא מועלין. ושעל גבי האברים - מועלין בכלם. כיצד מולחין? היה נותנין על גבי המלח, חוזר והופכן. ואלו הן שמעלין אותן כל הלילה: אברי עולה, ואמורי קדשי קדשים, ואמורי קדשים קלים, ומנחת כהן משיח, ומנחת נטכים, ועולת העוף. אבל הקמץ, והילבונה, ומנחת כהנים, ומנחת כהן משיח הבאין בפני עצמן - אין מעלין אותן כל הלילה. זה הכלל! כל שקרב מתיריו ביום - מעלין אותו כל הלילה. כל שלא קרב מתיריו ביום - אין מעלין אותו כל הלילה. כיצד הוא עושה? נותן על גבי המזבח עם שקיעת החמה, ומתעפלין והולכין כל הלילה.

ג. המעלה כזית משתי הלחם בעבודה, או בחוץ - הרי זה חיב, שנאמר (ויקרא ב, יב): "קרפן ראשית תקריבו אותם לה' ואל המזבח לא יעלו". אחד המזבח ואחד הכבש לכך.

ד. המעלה מבשר חטאת, ומבשר אשם, מבשר קדשי קדשים ומבשר קדשים קלים - מתר. העמור, ושתי הלחם, ולחם הפנים, ושירי מנחות, משאור ומדבש - עובר בלא

תעשה, שנאמר (ויקרא ב, יא): "כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו".

ה. המחמץ את המנחה, אחת מן הכשרה ואחת מן הפסולה - עובר בלא תעשה, שנאמר (ויקרא ב, יא): "(כי) כל המנחה אשר תקריבו לה' לא תעשה חמץ".

ו. ריקיני מנחת ישראל - מעכבין זה את זה. ומיעוטן - מעכב את רבן. חלות תורה וריקיני נזיר - מעכבין זה את זה. ומיעוטן - מעכב את רבן. פר אין מעכב את השעיר, והשעיר אין מעכב את הפר. כל הזאות שלפנים, כגון ארבעים ושמונה של יום הכפורים, ואחת עשרה של פר העדה, ואחת עשרה של פר כהן משיח - מעכבין זה את זה. ומיעוטן - מעכב את רבן. שבע הזאות שבפרה - מעכבות זו את זו. שבע הזאות שבמצרע - מעכבות זו את זו. צפרים - מעכבות זו את זו. אבני בית המגנע, ועציו, ועפרו - מעכבין זו את זו. עץ ארוז ואזוב ושני תולעת - מעכבין זו את זו. תכלת וארגמן, ותולעת שני, ושש משור - מעכבין זה את זה. שמונה בגדי כהן גדול - מעכבין זה את זה. ארבעה בגדי כהן הדיוט - מעכבין זה את זה. אבני שהם ואבני מלואים - מעכבין זה את זה. כתב שעל גביהן - מעכבין זה את זה. סמני קטרת, וסמני שמן המשחה - מעכבין זה את זה. ומיעוטן מעכב את רבן. שבעה קני מנורה - מעכבין זה את זה. ושבעה גרותיה - מעכבין זה את זה. גביעיה, כפתוריה ופרחיה - מעכבין זה את זה. קרן, וכבש, ויסוד, ורבע - מעכבין זה את זה. רבי יוסי בר רבי יהודה אומר: אף הסוכב. מדת המזבח, בין ארכו, ובין רחבו - אינה מעכבת. אבל רבוי - מעכב. השלחן והמנורה והמזבחות - מעכבין זה את זה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כהנים, ולוים, וישראלים - מעכבין את הקרפן. ברכות כהנים - מעכבות זו את זו. ברכות כהן גדול - מעכבות זו את זו. ברכות תעניות - מעכבות זו את זו. ברכות של ראש השנה - מעכבות זו את זו. ברכות - מעכבות זו את

זו. תקיעות - מעפכות זו את זו. ברכות ותקיעות - מעפכות זו את זו. הלל, ושבח ותפלה - מעפכות זו את זו. תפלין של יד, ושל ראש - מעפכות זו את זו. אם אין לו אלא אחת - הרי זה יניח. התכלת והלבן - אין מעפבין זה את זה. מצוה שיקדים לכן לתכלת, ואם הקדים תכלת ללבן - יצא נספי בהמה והסלת - מעפבין זה את זה. פרים אילים וכבשים - מעפבין זה את זה. רבי יהודה אומר: פרים - אין מעפבין זה את זה, מפני שמתמעטין בחג. אבל אילים וכבשים - מעפבין זה את זה. אין מביאין פרים, אילים וכבשים, ואחר כך נסכים, אלא פרים בנספיהן, אילים בנספיהן, כבשים בנספיהן. רבי יהודה אומר: יחיד שהיה חיב פרים, אילים וכבשים, ואין לו נסכים - יביא פרים בנספיהן, ואל יביא פרים אילים וכבשים בלא נסכים. יחיד שהביא נסכים, ולא היה צריך להם - יתנם לצבור. צבור שהביא נסכיו, ולא היה צריך להם - יתנם ליחיד.

ז. הביא נסכיו לעולה, ונטמא זבח, או שנפסל - יתנם לשלמים. הביא נסכיו לשלמים ונטמא זבח, או שנפסל - יתנם לעולה. ונסכיו שלא קרבו היום - יקרבו למחר. במה דברים אמורים? שלא קדשו בכלי, אבל בזמן שקדשו בכלי - יקרבו היום ואל יקרבו למחר, מפני שנפסלים בלינה. העמר - אין מעפב את הפכש, והפכש - אין מעפב את העמר. הלחם מעפב את הכבשים, כיצד יעשו? יניפו, ותעובר צורתן ויצאו לבית השרפה; דברי רבי עקיבא. אמר רבי שמעון בן גנס: לא כי! אלא כבשים מעפבין את הלחם, ולא הלחם מעפבתם אמר לו רבי עקיבא: עדין דבר שקול! מי מכריע? אמר בן גנס: אני אכריע! וכן מצינו, כשהיו ישראל במדבר ארבעים שנה, קרבו כבשים בלא לחם, אף כאן יקרבו כבשים בלא לחם. אמר רבי שמעון: הלכה מדרש פדברי בן גנס, אבל אין הטעם פדבריו. נמצא אתה אומר, כיון שעברו ישראל את הירדן - נתחייבו בחלה ובערלה ובחדש. הגיע ט"ז

בניסן - נתחייבו בעמר ובקרב עמו. שהו חמשים יום - נתחייבו שתי הלחם ובקרב עמקן. ל"ד שנה נתחייבו בנטע רבעי. רבי יוסי בן רבי יהודה, ורבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: לא נתחייבו בנטע רבעי אלא לאחר ארבע עשרה שנה. כשכבשו ושחלקו - נתחייבו במעשרות. התחילו מונים שנה ראשונה, ושניה, ושלישית, ואחר כך - נתחייבו בנטע רבעי. לעשרים ואחת שנה - עשו שמיטה. לששים וארבע שנה - עשו יובל. מפני מה אני אומר קרבו כבשים בלא לחם? מפני שהכבשים מתירין את עצמן, ולא הלחם. לחם בלא כבשים - אין לו מי יתירנו.

מסכת מנחות פרק שביעי

א. קנמוז יש בו חצאים, שנאמר (שמות ל, כג): "וקנמן בשם מחציתו חמשים ומאתים וקדה חמש מאות שקל בשקל הקדש ושמן זית הין שנים עשר לוג". קטרת שלא קרבה חציה בבקר - תקרב כלה בערב, חובת בין הערבים. כהן גדול שלא קרב חציה בבקר - תקרב כלה בין הערבים, חובת בין הערבים. שעירי הרגל, לא קרבו ברגל - יקרבו בראש החדש, לא קרבו בראש החדש - יקרבו ביום הכפורים. לא קרבו ביום הכפורים - יקרבו לרגל הבא, שמתחלה לא הקדשו קרבנות צבור אלא על מנת לקרב במזבח חיצון. מוספי שבת שלא קרבו בשבת זו - יקרבו בשבת אחרת, חובת שבת הפאה אחרת. מוספי ראש חדש שלא קרבו בראש חדש זה - יקרבו בראש חדש אחר, חובת ראש חדש הבא. לא הקריבו כבש בבקר - יקריבו בין הערבים. לא הקטירו קטרת בבקר - יקטירו בין הערבים. אמר רבי שמעון: אימתי? בזמן שהיו בית דין אנוסין, או שוגגים, אבל אם היו מזידין, שהיתה חנפת המזבח ולא הקריבו כבש בבקר - לא יקריבו בין הערבים. לא הקטירו קטרת בבקר - לא יקטירו בין הערבים. אמר רבי שמעון: כלה היתה קרבה בין הערבים, שאין מחנכים את מזבח הזהב אלא בקטורת סמים, ולא את

מזבח העולה, אלא בתמיד של בקר, ולא את השלחן, אלא בלחם הפנים בשבת, ולא את המנורה אלא בגרות בין הערבים.

ב. רבי יוסי אומר: כל שבעת ימי מלוואים - היה שלחן בטל בלא לחם, לפי שלא נגמרה מלאכתן למוצאי שבת. לא סדרו עליו את הלחם, אלא בשבת בזמנו, הרי הוא אומר (שמות לט, מג): "וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה' וגו'. היכן צוה? (שמות כה, ח): "ועשו לי מקדש" וגו' (שם מ, כב): "וימתן את השלחן באהל מועד" וגו'. (מ, כג): "ויערך עליו ערך לחם לפני ה' כאשר צוה ה'". היכן צוה? (ויקרא כד, ח): "ביום השבת, ביום השבת יערכנו לפני ה' וגו'. (שמות מ): "וישם את המנורה באהל מועד וגו', ויעל הנרות לפני ה' כאשר צוה ה'". היכן צוה? "על המנורה הטהורה יערך את הנרות" וגו' (ויקרא כד, ד). "וישם את מזבח הזהב באהל מועד וגו', ויקטר עליו קטרת סמים כאשר צוה ה'". (שמות מ, כד). היכן צוה? "בבקר בהיטיבו את הנרות יקטיננה" (שמות ל, ז). "וישם את מסך הפתח למשכן ואת מזבח העולה שם פתח משכן אהל מועד, ויעל עליו את העולה ואת המנחה כאשר צוה ה'". (שמות מ, ו). היכן צוה? "את הכבש האחד תעשה בבקר" וגו' (שמות כט, ט).

ג. דבר אחר, "וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה ויברך אותם משה" (שמות לט, מג); מה היה ברכה שברכן? אמר להם: 'תשרה שכינה על מעשה ידיכם! רבי מאיר אומר: כך ברכן - 'ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים" (דברים א, יא). אמר להם: כשם שנתעסקתם במלאכת משכן ושרתה שכינה על מעשה ידיכם, כך תזכו ותבנו לפניו בית הבחירה, ותשרה שכינה על מעשה ידיכם. והם אומרים: "ויהי נעם ה' אלהינו עלינו" וגו' (תהלים צא, יז).

ז, בזמן שישאל בראשון לפני המקום, מהו נאמר בהם? (במדבר כח, ב): "את קרבני לחמי" - כבנים שמתפרנסים מאביהן. בשעת תוכחות, מהו אומר? "לאשי ריח ניהוחי" - כל קרבנות שאתם מקריבים, אינן אלא לאש. וכן הוא אומר: (תהלים נ, ח): "לא על זבחיך אוכיחך וגו' לא אקח מבייתך פך ממכלאתיך עתודים, אם ארעב לא אמר לך וגו', ידעתי כל עוף הרים וגו', כי לי כל חיתו יער וגו', האכל בשר אבירים" וגו'. וכי יש רעבון לפניו? ואומר, אם יש רעבון לפני, כבש שאתה מקריב בבקר, וכבש בין הערבים, הן היו דיי? אילו היו דיי, בידך אני מוסר מזונותי? שאמרתי לך (תהלים נ, יד): "ובח לאלהים תודה", אלא שתהא מודה בי! (שם): "ושלם לעליון נדריך".

ה. כהן שהקריב מחצה שחרית ומנו כהן אחר תחמיו - לא יביא חצי עשרון מביתו, ולא חצי עשרונו של ראשון, אלא מביא עשרון שלם וחוצהו. מחצה זה ומחצה ראשון - תעבר צורתן ויצאו לבית השרפה. כהן שהקריב מחצה שחרית, ונטמא חציה שני - הרי זה מביא עשרון שלם, וחוצהו. מחצה זה ומחצה ראשון - תעבר צורתן ויצאו לבית השרפה.

ו. לא מנו כהן אחר, משל מי היתה קרבה? רבי שמעון אומר: משל צבור, שנאמר (ויקרא ו, יא): "חק עולם". מי שהברית כרותה לו. רבי יהודה אומר: משל יורשיו, שנאמר: (שם ו, טו) "מבניו יעשה". ושלמה היתה קרבה, בין בבקר בין בערבים, שנאמר (שם): "כליל תקטר".

ז. כל המנחות, אין לשין אותן ברותחין, מפני שהן חולטין. ולא בצונן, מפני שהן רוטשין. אבל לשין אותן בפושרין, ומשמרן שלא יחמיצו. ואם החמיץ את שיריה - עובר משום ארבעה דברים, משום בל תלוש, ובל תירך, ובל תקטף, ובל תאפה. אפיה בכלל היתה, ולמה יצאת? להקיש אליה, מה אפיה מיוחדת, מעשה יחיד, וחובין עליה בעצמה,

אף אני מרבה את לישתה ועריכתה ואפיתה, וכל מעשיה שיש בה לחוב עליו בעצמו. רבוכה, לשין אותה ברותחין, אין לה טעון רבוכה אלא שלשת מינין בלבד. חביתי כהן משיח, ורבוכה שבתדה, ואיל המלואים.

ח. אלו דברים שבין מנחת כהן גדול לבין מנחת כהן הדיוט: מנחת כהן גדול באה תמיד, באה תדיר, באה רבוכה, וקרבה חצאין, וטעונה שני קמצין, אחד שחרית ואחד בין הערבים וחובה. שלשה לוגין שמן, לוג ומחצה שחרית לוג ומחצה בין הערבים. במה דברים אמורים? במנחת חובה של כהן גדול, אבל במנחת נדבה של כהן גדול - הרי היא כמנחת נדבה של כהן הדיוט. מנחה שבבמה, זר קומץ ומקטיר על גבי האישים; דברי רבי מאיר. וחקמים אמרים: אין מנחה בבמה.

ט. כיצד מחלק את השמן? מנחה של עשרון אחד - נותנין לה לוג. של ששים עשרון - נותנין לה ששים לוג. אבל קמץ לבונה, קמץ אזכרה - קמץ אחד לכלן. רבי נחמיה ורבי אלעזר: כשם שהקמץ של לבונה ושל אזכרה קמץ אחד לכלן, כך מנחה של עשרון אחד, ושל ששים עשרון - לוג אחד לכלן, שנאמר: "למנחה ולוג שמן" - לכל המנחה לג שמן. כיצד מניין? שלמי יחיד היה מפריש מהן שתי כליות, ויותרת הכבד, ואליה מן הכבש, חזה ושוק, ומוסיף עליהן הזרוע והלתיים, ונותנין לידי הבעלים, וכהן מניח ידו תחת ידי הבעלים, ומוליך ומביא, ומעלה ומוריד, וכן היתה תנופתה. חזה ושוק וזרוע, ותרומת הלחם - נאכל לכהנים, ויותרת הכבד, ואליה, וחזה ושוק - נותנה לכהן אחר, ומניח ידו תחת ידו של כהן, ומוליך ומביא, ומעלה ומוריד. וכן היתה תנופתו, וחזה ושוק - נאכל לכהנים, והשאר קרב לאשים.

י. כיצד מניין שתי הלחם? נותן חלה אחת על גבי כבש זה, וחלה אחת על גבי כבש זה, כהן מניח ידו תחת ידו של כבש, וכהן אחר

מניח ידו תחת ידו של כהן, ומוליך ומביא, ומעלה ומוריד, וכך היתה תנופתם. רבי יוסי בן המשלם אומר: כבשים על גבי הלחם, שנאמר (ויקרא כג, כ): "והניף הכהן אותם על לחם הבכורים תנופה" וגו'. אמרו לו: והלא כבר נאמר: "תנופה לפני ה' על שני כבשים". אמר להם: מה מציינו, עד אין הדבר שקול, מי מכריע? אמרו לו: מה מציינו באיל המלואים, הלחם למעלה, אף כהן - הלחם למעלה. כל המנחות, אין באות כשרות אלא בתנור, עשאן בכפח וברעפים - פסולות. רבי יהודה אומר: כפח כתנור.

מסכת מנחות פרק שמיני

א. כל המנחות שרבה מדת חלות, או שחסר מדת חלות, או שהיתה מדה חסרה מחברתה, או יתרה מחברתה - הרי אלו פסולות. שתי הלחם ולחם הפנים, חלות תודה ורקיקי נזיר, שרבה מדת חלות, או שחסר מדת חלות, או שהיתה מדה יתרה מחברתה, או חסרה מחברתה - הרי אלו פסולות. ושאר כל המנחות, בין משל יחיד, ובין משל צבור - אין להם קצבה, ובלבד שיביאו מן המבחר.

ב. שתי הלחם ולחם הפנים - נאכלות אבל לא נקמצות. מנחת כהן גדול, מנחת כהן משיח, ומנחת נסקים - לא נאכלות ולא נקמצות. רבי שמעון אומר: מנחת חוטא של כהנים נקמצות. הקמץ קרב לעצמו, ושירים קרבין לעצמן. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: הקמץ קרב בעצמו, והשירים מתפזרים על גבי הדשן.

ג. כל המנחות נעשות בכלי, וטעונות שלשה מתנות שמן: יציקה, ובלילה, ומתן שמן בכלי קדם לעשייתה. כיצד הוא עושה? נותן שמן בכלי ומטגנו שמן בסלת, ובלילה ופותתה, ויצק עליה שמן, כדרך שיצק על הגריסין. חלות טעונות בלילה ורקיקה, משיחה. נמצאת אומר, כשר בחלות - פסול ברקיקין. כשר ברקיקין - פסול בחלות. כיצד בוללין? חלות חלות בוללין; דברי

רבי, שְׁנָאֵמַר (וּיִקְרָא ז, יב): "חלת בלולת בשמן". וְחֻכְמִים אומרים: סלת, שְׁנָאֵמַר (שם ב, ה): "סלת בלולה בשמן". אָמַר לָהֶן: עַד אֵין הַדְּבַר שְׁקוּל, מִי מְכַרְיעַ? אָמְרוּ לוֹ: נָאֵמַר כָּאֵן 'חלות', וְנָאֵמַר בְּתוּדָה 'חלות', מַה 'חלות' הָאֵמּוּרוֹת בְּתוּדָה, אִי אֶפְשָׁר לְבוּלְלָן, בְּלֹא סֵלֶת אֶף 'חלות' הָאֵמּוּרוֹת כָּאֵן - אִי אֶפְשָׁר לְבוּלְלָן בְּלֹא סֵלֶת. אָמַר רַבִּי: רוּאָה אֲנִי אֶת דְּבָרֵיהֶם מְדַבְּרִי.

ד. כִּיצַד מוֹשְׁחָן? מוֹשַׁח פְּנֵי כָל הַרְקִיקֵי. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: מוֹשַׁח אֶת הַרְקִיקִין כְּמִין 'כִּי', וְשָׂאֵר הַשָּׁמֶן נֶאֱכָל לְכַהֲנִים. מִנְחָה שְׁהִיתָה בָּאָה מִחֻצָּה חִלּוֹת וּמִחֻצָּה רְקִיקִין, נוֹתֵן מִחֻצָּה לְחִלּוֹת וּמִחֻצָּה לְרְקִיקִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: מוֹשַׁח אֶת הַרְקִיקִין כְּמִין 'כִּי', וְשָׂאֵר הַשָּׁמֶן נוֹתֵן לְחִלּוֹת. וְכֵן הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: מוֹתֵר רְקִיקֵי מִנְחַת יִשְׂרָאֵל פְּתִיתִיהֶן כְּזֵיתִים - כְּדִי שִׁיְהִיהַ שׁוֹלֵט בְּהֵן לְקוֹמְצֵן.

ה. חֻצֵי לוג מִים לִסּוּטָה, וְחֻצֵי לֹג שָׁמֶן לְתוּדָה, נוֹתֵן מִחֻצָּה לְחִלּוֹת וּמִחֻצָּה לְרְקִיקִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: מוֹשַׁח אֶת הַרְקִיקִין כְּמִין 'כִּי', וְשָׂאֵר הַשָּׁמֶן נֶאֱכָל לְכַהֲנִים. וְכֵן הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: הָאוּמַר מֵאַפָּה - מְבִיא מִחֻצָּה חִלּוֹת וּמִחֻצָּה רְקִיקִין, בּוֹלֵל וְנוֹטֵל מִן הָאֵמְצַע, וְאֵם נִתֵן מִמֵּין עַל חִבּוֹ - יֵצֵא.

ו. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: שְׁלֹשָׁה מִינֵין טְעוּנִים שְׁלֹשׁ מִצּוֹת. שְׁתֵּים כָּכָל אֶחָד, וְשְׁלִישִׁית אֵין בְּהֵן. אֵלוֹ הֵן: זְבַחֵי שְׁלָמֵי צְבוּר וְזְבַחֵי שְׁלָמֵי יָחִיד, וְאֵשֶׁם מְצוּרַע. זְבַחֵי שְׁלָמֵי יָחִיד - טְעוּנִין סְמִיכָה חַיִּים, וְתַנּוּפָה שְׁחוּטִין, וְאֵין בְּהֵם תַּנּוּפָה חַיִּים, הֵיכֵן תַּנּוּפְתָן? בְּזְבַחֵי שְׁלָמֵי צְבוּר. זְבַחֵי שְׁלָמֵי צְבוּר טְעוּנִין תַּנּוּפָה חַיִּין וְשְׁחוּטִין, וְאֵין בְּהֵן סְמִיכָה. וְהֵיכֵן סְמִיכְתָן? בְּאֵשֶׁם מְצוּרַע. אֵשֶׁם מְצוּרַע טְעוּן סְמִיכָה וְתַנּוּפָה חַיִּין, וְאֵין טְעוּן תַּנּוּפָה שְׁחוּט, וְהֵיכֵן תַּנּוּפְתוּ? בְּזְבַחֵי שְׁלָמֵי צְבוּר.

ז. כָּל הַמִּנְחוֹת טְעוּנוֹת שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שִׁיפָה וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת בְּעִיטָה. אֲחֵרִים אָמְרִים: שִׁיפָה וּבְעִיטָה בַחֲטִין. רַבִּי יוֹסִי אָמַר:

בְּבֻצָק הָעֵמֶר הָיָה בָּא עֶשְׂרוֹן מְשַׁלֵּשׁ סָאִין. כַּמָּה עֶשְׂרוֹן? שְׁלֹשׁ סָאִין, נִמְצָא עֶשְׂרוֹן שְׁלוֹ קַב וּמִחֻצָּה. הָעֵמֶר - הָיָה מְנַפְהוּ בְּשַׁלֵּשׁ עֶשְׂרֵה נֶפֶשׁ. שְׁתֵּי הַלֶּחֶם - בְּשִׁתִּים עֶשְׂרֵה. לֶחֶם הַפָּנִים - בְּאַחַת עֶשְׂרֵה. בְּדָקָה וּבִגְסָה, בְּדָקָה - שְׁתֵּהָא קוֹלְטַת אֶת הַסֵּלֶת. וּבִגְסָה - שְׁתֵּהָא קוֹלְטַת אֶת הַסֵּבִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אָמַר: שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה נֶפֶשׁ הָיוּ זוֹ עַל גְּבִי זוֹ, תַחֲתוּנָה שְׁבַכְלָן - עֶשְׂרִיָּה שְׁתֵּהָא קוֹלְטַת אֶת הַסֵּלֶת.

ח. הָעֵמֶר וְשְׁתֵּי הַלֶּחֶם, וְלֶחֶם הַפָּנִים, שְׂרָבָה מִדַּת עֶשְׂרוֹנִין, אוֹ שְׁחָסַר מִדַּת עֶשְׂרוֹנִין, שְׁהִיתָה מְדָה מְרַבָּה מִחֻבְרָתָה, אוֹ חֲסָרָה מִחֻבְרָתָה - הָרִי אֵלוֹ פְּסוּלוֹת. רַבָּה מִדַּת סָאִין, אוֹ שְׁחָסַר מִדַּת סָאִין - הָרִי אֵלוֹ כְּשֵׁרוֹת. תוּדָה הִיתָה בָּאָה חֲמֵשׁ סָאִין יְרוּשְׁלַמִּיּוֹת, שְׁהֵן שֵׁשׁ מְדַבְּרִיּוֹת, נִמְצָאֵת יְרוּשְׁלַמִּיּוֹת יִתְרָה עַל מְדַבְּרִיּוֹת שְׁתוּת.

ט. אֵיל הַמְּלוּאִים הָיָה בָּא בְּמֻצָּה שְׁבַתוּדָה, חִלּוֹת רְקִיקִין וְרַבּוּכָה, שְׁמֵנָן כְּשָׁמֶן תוּדָה וְתַנּוּפָה כְּתַנּוּפַת אֵיל נְזִיר. הָיָה בָּא שְׁנֵי יְדוֹת כְּמֻצָּה שְׁבַתוּדָה, חִלּוֹת וְרַקִּיקִין, אֵין בּוֹ רַבּוּכָה, שְׁמֵנָן כְּשָׁמֶן תוּדָה, וְתַנּוּפְתוֹ כְּתַנּוּפַת תוּדָה.

י. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַתוּדָה לְפָנִים וְלַחֻמָּה אֲבִית פָּגִי - לֹא קָדַשׁ הַלֶּחֶם. אֶפְלוּ כָלֶם בְּפָנִים, וְאֶחָד מֵהֶם בְּחוּץ - לֹא קָדַשׁ הַלֶּחֶם. שְׁחָטָה, וְנִמְצָא רוֹבַע וְנִרְבַּע, מְקַצֵּה וְנִעְבֵּד, אֲתַנּוּן וּמְחִיר - לֹא קָדַשׁ הַלֶּחֶם. זֶה הַכֹּלֵל, כָּל שְׁפֹסְלָה קָדַם לְשְׁחִיטָה - לֹא קָדַשׁ הַלֶּחֶם. שְׁחָטָה חוּץ לְזִמְנָה, וְחוּץ לְמִקוּמָה - קָדַשׁ הַלֶּחֶם. שְׁחָטָה וְנִמְצָאֵת טְרֵפָה - לֹא קָדַשׁ הַלֶּחֶם. שְׁחָטָה וְנִמְצָאֵת בְּעֵלֶת מוּם; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: קָדַשׁ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר: לֹא קָדַשׁ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לֹא נִחְלְקוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ עַל שְׁשֻׁחָטָה חוּץ לְזִמְנָה, שְׁקָדַשׁ הַלֶּחֶם, וְעַל שְׁשֻׁחָטָה וְנִמְצָאֵת בְּעֵלֶת מוּם שְׁלֹא קָדַשׁ הַלֶּחֶם, עַל מַה נִּחְלְקוּ? עַל שְׁשֻׁחָטָה חוּץ לְמִקוּמָה, שְׂרָבִי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: קָדַשׁ, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ

אחרת תחתייה, והקריבה, ואחר כך נמצאת הראשונה - תקרב וטעונה לחם וטעונה נסכים. המפריש מעות לתודתו, ואבדו, והפריש מעות תחתייהן, ולקח בהן תודה, והקריבה, ואחר כך נמצאו מעות הראשונות - יביא מאלו ומאלו תודה, ותקרב, וטעונה לחם וטעונה נסכים, לקח בהן תודה והותר - יביא בהן תודה ותקרב, ואין טעונה לחם, אבל טעונה נסכים.

יג. עד שלא שחטה ויצא חוץ לחומה - יחזור וישחט עליה וכשרה, מששחטה ויצא חוץ לחומה - הדין יזרק ולא יצא ידי נדרו. תודה מתרת באכילה והלחם אסור. משנזרק הדין תורמין ממה שבפנים על מה שבחוץ. עד שלא שחטה ונפרס הלחם - יביא לחם אחר וישחט עליו, וכשרה. מששחטה, ונפרס הלחם - הדין יזרק, ויצא ידי נדרו. תודה מתרת באכילה והלחם אסור. משנזרק הדין תורמין מן השלם על הפרוס. מששחטה נטמא לחמה - הדין יזרק ולא יצא ידי חובת נדרו. תודה מתרת באכילה, והלחם אסור. משנזרק הדין - תורמין מן הטהור על הטמא.

יד. תודה חציה מן החלין וחציה מן המעשר - יביא לחמה כפיצא בה. חציה מן החלין וחציה מן המעשר. תודה היא ולחמה מן המעשר, אבל חובתו אינו מביא אלא מן החלין, שנאמר (שמות יג, ה): "ועבדת את העבודה הזאת בחדש הזה", מה זו אינה באה אלא מן החלין, אף כל דבר שבחובה - לא יביא אלא מן החלין, לא יביא מחטי מעשר שני אלא ממעות מעשר שני. הרי עלי תודה והרי עלי שלמים, הואיל והן באין חובה - לא יביא אלא מן החלין. נסכים בכל מקום - לא יביא אלא מן החלין. מכאן אמרו: אין מביאין מנחות ונסכים, מנחת בהמה, ולחמה של תודה מן הטבל ומן התבואה. מעשר ראשון שנטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שנפדו, מן המדמע ומן החדש, ומפירות שביעית, ואם הביא - הרי

אומר: לא קדש. אמר לו רבי אליעזר: אי אתה מודה ששחטה חוץ לזמנה, שקדש הלחם! אף ששחטה חוץ למקומה - יקדש הלחם! אמר לו רבי יהושע: אי אתה מודה, ששחטה ונמצאת בעלת מום, שלא קדש הלחם, אף ששחטה חוץ למקומה - לא יקדש הלחם! אמר לו רבי אליעזר: אתה מקישו לבעל מום? ואני מקישו חוץ לזמנו! נראה, למי דומה? אם דומה לבעל מום - נלמדו מבעל מום. ואם דומה לחוץ לזמנו - נלמדו מחוץ לזמנו. רבי אליעזר אומר: חוץ לזמנו נפסל במחשבה, וחוץ למקומו נפסל במחשבה, ואל יוכיח בעל מום, שאין נפסל במחשבה אלא במעשה. רבי יהושע אומר: בעל מום - פסול ואין בו פרת, וחוץ למקומו - פסול ואין בו פרת, ואל יוכיח חוץ לזמנו, שפגול, וחיבין עליו פרת.

יא. תודה טעונה לחם, והטועה אינה טעונה לחם. איזה הוא טועה? המפריש תודה ואבדה, והפריש אחרת תחתייה, ולא הספיק להקריבה, עד שנמצאת הראשונה, והרי שתייהן עומדות: ראשונה - תקרב, וטעונה לחם, וטעונה נסכים. ושניה - תקרב ואין טעונה לחם, אבל טעונה נסכים.

יב. המפריש מעות לתודתו, ואבדו, והפריש מעות תחתייהם, ולא הספיק לקח בהן תודה עד שנמצאו מעות הראשונות - יביא מאלו ומאלו תודה, ותקרב, וטעונה לחם, וטעונה נסכים, והשאר, יביא בהן תודה, ותקרב, ואין טעונה לחם. אבל טעונה נסכים. המפריש מעות לתודתו ואבדו, והפריש תודה תחתייהן, ולא הספיק להקריבה עד שנמצאו המעות - יביא בהן תודה ותקרב, וטעונה לחם, וטעונה נסכים, והתודה - תקרב, ואין טעונה לחם אבל טעונה נסכים. המפריש תודתו ואבדה, והפריש מעות תחתייהן, ולא הספיק לקח בהן תודה עד שנמצאת תודה, תודה תקרב וטעונה לחם, וטעונה נסכים, והמעות יביא בהן תודה ותקרב, ואין טעונה לחם, אבל טעונה נסכים. המפריש תודתו ואבדה, והפריש

אלו פסולין. ואין צריך לומר מן הערלה ומכלאי הפרם.

מסכת מנחות פרק תשיעי

א. כל קרבנות צבור והיחיד באין מארץ ומחוץ לארץ, אפלו מבין העובדי כוכבים. חוץ מבכור ומעשר, שאין באין אלא מן הארץ. ואין באין אלא מישראל. כל המנחות באות מן הארץ ומחוץ לארץ, מן החדש ומן הישן, חוץ מן העמר ושתי הלחם, שאין באין אלא מן החדש ומן הארץ. וכלן אין באין אלא מן המבחר, שנאמר (דברים יב, יא): "וכל מבחר נדריכם". איזהו מבחר שלשה? מכמש זו לחה אלפא לסלת, שניה לה עפרים בכקעה. רבי יוסי אומר: אף חטי ברחים וכפר אחוס - אלו היו בצד ירושלים, ומהן היו מביאין. אין מביאין, אלא מן השדות הניטרות המיוחדות לכן. כיצד הוא עושה? נרה שנה ראשונה, ושניה חרשה, זורעה קדם לפסח שבועים יום כדי שתהא סמוכה לחמה, והיא עושה סלת מרבה, והיתה עושה קנה זרת ושבלת זרתים. היו בוררין אותה ולותתין אותה, וטוחנין אותה ומרקדיין אותה, ומוליכין אותה אצל גזבר, והגזבר מכניס ידו לתוכה, אם היה אבק עולה מתוכה - חוזר ומרקדיין שניה. ומשם רבי נתן אמרו: ידו סף בשמן ומשקיע לתוכה, כדי שיהא אבק עולה מתוכה. סלת שהתליע - הרי זו בעל מום למזבח. חטין שהתליעו, או שהרקבו - הרי אלו בעלי מומין למזבח. תקועה אלפא לשמן. אבא שאול אומר: שניה לה רגב בעבר הירדן. רבי אלעזר בן יעקב אומר: שלישית היה לה גוש חלב בגליל.

ב. אין מביאין, אלא מן הזיתים המיוחדין לכה. רבי יהודה אומר: לא היה טוחנין ברחים, אלא כותשן במכתשת. לא היה טוחנין בקורה אלא באבנים. אין נוטנין את הלחם לתוך הסל אלא סל לתוך הלחם. בורר מתוך הסל, הראשון למנורה השני והשלישי למנחות, שמן אנפוקנין - פסול

שאינו אלא שרף, שמן השרוי, והשלוק, והמבשל של שמרים, ושל ריח רע - הרי זה בעל מום למזבח. יין אליסטיין והכושני, והבורק, ושל צמוקים - לא יביאין. ואם הביא - כשר. רבי אומר: יין בן שתי שנים, וכן שלש שנים שדחה טמא, או שנשתנה מראיו - לא יביא. ואם הביא - כשר. אין מביאין, לא מן הפדמת, ולא מן הדלית, אלא מן הרגליות המיוחדות לכן. לא היו בוצרים ענבים וכוּרמין אותן, אלא בוצרים אותן ודורכים אותן מיד, ולא היו כונסין אותן, לא בחצבים גדולים, ולא בחביות קטנות, אלא בכדידיות בינוניות. לא היו מניחין אותן, לא במרתף ולא בראש הגג, אלא מניחין אותן כמות שהן. ואינו ממלא חבית על פיה, אלא שתי ידות בה, כדי שיהא ריחה נודף. ואינו מביא, לא מפיה מפני קמחין, ולא משוליה מפני שמרים, אלא נוקבה, ונטולה משלישה ומאמצעה. כיצד בודק? הגזבר קנה בידו, כיון שזרק גיר של שמרים, אומר, ומעבירין אותה מפניו, ומביאין אחרת תחתיה. והן אומרים: 'בואו וקחו לכם פסלת המזבח'. אין מביאין יין פחות מבן ארבעים יום, ואם הביא מגתו - כשר.

ג. אילים - ממואב, עגלים - משרון, כבשים - ממדבר. גוזלות - מהר המלך. רבי יהודה אומר: כבשים שגביהן רחבים.

ד. כל העצים כשרים לגבי מזבח, חוץ משל זית ושל גפן. רבי אלעזר מוסיף חמשה עצים פסולין, אף של שקמה, ושל חרוב, ושל דקל, ושל מים, ושל אלון, ושל סתירה, מכל מקום הרי אלו פסולין. אבל באלו רגילין במדבריות: של תאנה, ושל שמן, ושל אגוז.

ה. מלח - זו מלח סדומית; שנאמר (ויקרא ב, יג): "ולא תשבית מלח" - הבא מלח שאינו שובתת! ואיזו זו? מלח סדומית. ומנין אם לא מצא סדומית יביא

אֶסְתַּרְקַנִּיתָּ? תִּלְמוּד לומר "מֶלַח", "מֶלַח" - רְבֵה.

ו. תִּכְלַת - אֵין כְּשֶׁרָה אֶלָּא מִן הַחֲלוּזוֹן, שְׁלֵא מִן הַחֲלוּזוֹן - פְּסוּלָה. שְׁנֵי הַתּוֹלְעַת - מִן הַתּוֹלְעַת שְׁבֻהָרִים. הִבֵּיא שְׁלֵא מִן הַתּוֹלְעַת שְׁבֻהָרִים - פְּסוּלָה.

ז. שֶׁשׁ - זֶה פְּשֵׁתָן. הִבֵּיאָה מִן הַנְּקָבוֹת - פְּסוּלָה.

ח. מְנוּרָה וְכִלֵּי שֶׁרֶת - מְצוּוֹתָן לְהִבֵּיא מִמּוֹתָר נִסְכִּים. אֵין לָהֶם - יְבִיאוּ מִתְרוּמַת הַלְשָׁכָה. מְנוּרָה - אֵינָה כְּשֶׁרָה אֶלָּא מִן הָעֵשֶׂת. עֲשֵׂאָה מִן הַגְּרוּטָאוֹת - פְּסוּלָה. וּמִשְׁאָר מִיַּנִּי מִתְכוֹת - כְּשֶׁרָה.

ט. חֲצוּצְרוֹת - אֵין כְּשֶׁרָה אֶלָּא מִן הַכֶּסֶף, עֲשֵׂאָה מִן הַגּוֹשׁ - כְּשֶׁרָה, מִשְׁאָר מִיַּנִּי מִתְכוֹת - פְּסוּלָה. וּנְמִצָּאת אומר - פְּסוּל בַּמְנוּרָה כְּשֶׁר חֲצוּצְרוֹת. פְּסוּל בַּחֲצוּצְרוֹת - כְּשֶׁר בַּמְנוּרָה. שֶׁל בַּעַץ, וְשֶׁל אֲבָר, וְשֶׁל קִסְטָרִין, וְשֶׁל מִתְכוֹת; רַבִּי פּוֹסֵל וְרַבִּי יוֹסִי בֵּר רַבִּי יְהוּדָה מְכַשִּׁיר. שֶׁל עֵץ, וְשֶׁל עֲצָם, וְשֶׁל זְכוּכִית - הַכֹּל מוֹדִים שֶׁפְּסוּלָה.

י. כְּלֵי שֶׁרֶת, עַד שְׁלֵא נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן גְּבוּה - רִשְׁאֵי הַדְּיוֹט לְשִׁתְּמֵשׁ. מִשְׁנִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן גְּבוּה - אֵין רִשְׁאֵי הַדְּיוֹט לְשִׁתְּמֵשׁ בָּהֶן. כְּלִים שְׁנַעֲשׂוּ מִתְחַלְתָּן לְהַדְּיוֹט - אֵין עוֹשִׂין אוֹתָן כְּלֵי שֶׁרֶת. כְּלֵי שֶׁרֶת שְׁנִקְבוּ - אֵין מִתְכִּין אוֹתָן, וְאֵין מְטִילִין לְתוֹכָן אֲבָר, וְאֵין מְשַׁחֲזִין אֶת פְּגִימָתָה. סִכִּין שְׁפִיגָם - אֵין מְחִזְרִין אוֹתָהּ, וְאֵין מְשַׁחֲזִין אֶת פְּגִימָתָה. אָבָא שְׂאוּל אומר: סִכִּין הִיתָה טוֹרְפַת, וְצוּר עָלֶיהָ וּגְנָזוּהָ.

מִסְכַּת מְנוּחוֹת פְּרָק עֲשִׁירִי

א. רַבִּי מֵאִיר אומר: מַה תִּלְמוּד לומר עֲשִׂרוֹן עֲשִׂרוֹן? אֶחָד נִגְדָשׁ וְאֶחָד שְׁאֵינוֹ נִגְדָשׁ, זֶה שְׁהִיָּה נִגְדָשׁ בּוֹ הִיָּה מוֹדָד לְכֹל הַמְּנוּחוֹת. זֶה שְׁלֵא הִיָּה נִגְדָשׁ בּוֹ הִיָּה מוֹדָד לְחִבְיַתִּי כִּהֵן מְשִׁיחַ. וְכֵלָן הִיָּה שֵׁם, לֹא מִדַּת שְׁלִישָׁה דְּפֵר וְלֹא מִדַּת שְׁנַיִם לְאֵיל, אֶלָּא אֶפְלוֹ שְׁשִׁים

פְּרִים וְשִׁשִּׁים אֵילִים, עֲשִׂרוֹן אֶחָד הִיָּה מוֹדָד לְכֵלָן, שְׁנֵאָמֵר (וַיִּקְרָא יָד, כֹּא): "לְמַנְחָה וְלֹג שְׁמֹן", שְׁמֹן לְכֹל מְנוּחָה וְלֹג שְׁמֹן. שְׁבַע מִדּוֹת שֶׁל לַח הֵיוּ בַּמִּקְדָּשׁ, רַבִּיעִית חֲצִי לֹג, וְלֹג רַבִּיעַ הֵינן, וְשִׁלִּישׁ הֵינן וְהֵינן. רַבִּי יְהוּדָה אומר: הֵינן, וְחֲצִי הֵינן, וְשִׁלִּישִׁית הֵינן, וְרַבִּיעִית הֵינן לֹג, וְחֲצִי לֹג וְרַבִּיעִית.

רַבִּיעִית מַה הִיָּתָה מְשַׁמֵּשֶׁת? בַּה הִיָּה מוֹדָד לְחִבְיַתִּי כִּהֵן מְשִׁיחַ. חֲצִי לֹג מַה הִיָּה מְשַׁמֵּשׁ? בּוֹ הִיָּה מוֹדָד שְׁלִשֶׁת לֹגִין וּמְחֻצָּה לְמְנוּרָה, וְחֲצִי לֹג לְכֹל נֵר. לֹג, בּוֹ הִיָּה מוֹדָד לְכֹל הַמְּנוּחוֹת, רַבִּיעַ הֵינן מַה הִיָּה מְשַׁמֵּשׁ? כֹּל מִין צֶאֱן, גְּדוּלִים וּקְטָנִים, זְכָרִים וּנְקָבוֹת, מִפְּנֵי שְׁכֵלָן שְׁוִין בְּנִסְכִּים, נְבִלָּלִים זֶה בְּזֶה. שְׁלִישׁ הֵינן, הוּא הִיָּה אומר:

עֵנִי שְׁכֵלָן לֹא הִיָּה מְשַׁמֵּשׁ אֶלָּא בְּנִסְפֵי אֵילִים, בֵּן שְׁתַּיִם וּמֵהֵן לְמַעְלָה. חֲצִי הֵינן מַה הִיָּה מְשַׁמֵּשׁ? כֹּל מִין בְּקָר גְּדוּלִים וּקְטָנִים, זְכָרִים וּנְקָבוֹת, מִפְּנֵי שְׁכֵלָן שְׁוִין בְּנִסְכִּים, וּנְבִלָּלִין זֶה בְּזֶה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אומר: לֹא הִיָּתָה מִדַּת שְׁבַעַה בַּמִּקְדָּשׁ הֵינן, שְׁאֵין נוֹתְנִין מְדָה אַחַת לְשְׁנֵי פְּרִים, מְדָה אַחַת לְשְׁנֵי אֵילִים, מַה הִיָּה מְבִיא תַּחְתִּיהֶם? לֹג וּמְחֻצָּה. אָמֵר רַבִּי יְהוּדָה: וְכִי הִיָּה שֵׁם חֲצִי לֹג וְלֹג? אָמֵר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן: אִם כֵּן, יִכּוֹל לְפָרֵס כֵּלָן בְּרַבִּיעִית אֶלָּא שְׁאֵין מְדָה בַּמִּקְדָּשׁ מְשַׁמֵּשֶׁת תַּחַת חֲבָרְתָּה. רַבִּי אֶלְעָזָר בֵּר רַבִּי צְדוּק אומר: אַרְבַּע מִדּוֹת שֶׁל לַח הֵיוּ בַּמִּקְדָּשׁ: - רַבִּיעִית, וְחֲצִי לֹג, וְלֹג, וְהֵינן, הִיָּה שֵׁם, וּשְׁנִתּוֹת הֵיוּ בְּהֵינן: - עַד כָּאֵן לְפָר, עַד כָּאֵן לְאֵיל, עַד כָּאֵן לְכֶבֶשׂ, חֲצִי לֹג לְתוֹדָה, וְרַבִּיעִית לְנִזְוִיר.

ב. אֵין מְקַדִּישִׁין בְּפָנִים אֶלָּא בַּחוּץ. אֵין מְעַרְבִין נִסְפֵי כְּבָשִׁים בְּנִסְפֵי פְּרִים וְאֵילִים. בְּמַה דְּבָרִים אָמורים? בַּמְּנוּחוֹת, בְּסֵלֶת, וּבְשֵׁמֶן. אֲבָל בֵּינן מְעַרְבִים נִסְפֵי יְחִיד בְּנִסְפֵי יְחִיד, וְנִסְפֵי צְבוּר בְּנִסְפֵי צְבוּר, שֶׁל יְחִיד בְּשֵׁל צְבוּר, וְשֶׁל יוֹם בְּשֵׁל אָמֵשׁ, וְשֶׁל הַיּוֹם בְּשֵׁל מְחָר. בְּמַה דְּבָרִים אָמורים? שְׁלֵא קָדְשׁוֹ בְּכֵלִי, אֲבָל בְּזִמְן שְׁקָדְשׁוֹ בְּכֵלִי - אֵין מְעַרְבִים שֶׁל יוֹם בְּשֵׁל מְחָר, מִפְּנֵי שְׁנִפְסָלִים

על מצות עשה, ועל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה. סמיכה נוהגת בכהנים, ולוים, וישראלים, וגרים, ועבדים משחררין, חללין, נתינין, וממזרין, סריס אדם, סריס חמה, פצוע דכה, וכרות שפכה. אין נוהגת לא בעובדי כוכבים, ולא בנשים, ולא בעבדים ולא בקטנים.

ד. חמשה שהביאו זבח אחד - כלן סומכין עליו. ולא כלן כאחד סומכין עליו, אלא כל אחד ואחד סומך ומסתלק. סמיכה בשלשה. סמיכת זקנים בשלשה. רבי יהודה אומר: בחמשה. לא כלן כאחד סומכין עליו, אלא אחד ואחד סומך ומסתלק. איל המלואים אהרן ובניו כאחד, כשם שהסמיכה בטהורין, כך שחיטה בטהורין, תכף לסמיכה שחיטה, במקום שסומכין שוחטין. תנופה נוהגת בכהנים, בלוים וישראלים, בגרים ועבדים משחררים, חללים נתינין ממזרין, וסריס אדם וסריס חמה, פצוע דכה וכרות שפכה - אין נוהגת, לא בעובדי כוכבים, ולא בנשים, ולא בעבדים, ולא בקטנים. חמשה שהביאו זבח אחד - אחד מניף על ידי כלן. המשלח זבחו ביד אחר - כהן מניף על ידו, והאשה - כהן מניף על ידיה.

ה. רבי ישמעאל אומר: העמר היה בא בשבת - משלש סאין. ובחול - מחמש סאין. וחכמים אומרים: אחד בשבת ואחד בחול - משלש היה. אבא שאול אומר: בשבת - היה נקצר ביחיד, במגל אחת ובקפה אחת. בחול - בשלשה, ובשלש קפות ובשלש מגלות. וחכמים אומרים: אחד שבת ואחד חול - בשלשה, בשלש קפות ובשלש מגלות. עמר היה בא מבקעת בית מקלה של נחל קדרון, מקדמת היתה, וישנה, כבת שלש סאין היתה, וחמה זורחת מתוכה ושוקעת לתוכה, היה ניר לחציה וזרע חציה. שומרי ספיחין בשמיטין ויובלות להביא מהן עמר ושתי הלחם - נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. ומשם היו מביאין, בין מרבה ובין מדבר מועט, הן היו דמים. הרוצה להתגרב

בלינה. כל ברוצי מדות הלח בלח - קדש. וביבש - חול. מפני מה בלח קדש? מפני שנמשחות מבפנים. מפני מה ביבש חול? מפני שאין נמשחות. כל ברוצי מדות הללו, אם יש שם זבח אחר - יקרבו עמו. ואם לאו - יפסלו בלינה. ואם לאו - תעבר צורתן ויצא לבית השרפה. ואם לאו - ימכרו לחיבי זבח אחר, יבוא מהן קיץ המזבח, מה הן לוקחין בהן? עולות! ומקיצים בהן את המזבח.

ג. כל קרבנות צבור אין בהם סמיכה, חוץ מפר הבא על כל המצות ושעירי עבודת כוכבים שהן טעונים סמיכה; דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר: שעירי עבודת כוכבים אין טעונין סמיכה. מה היה מביא תחתיהן? שעיר המשתלח. אמר לו רבי שמעון: והלא אין סמיכה אלא בבעלים. שעיר המשתלח סומכין עליו אהרן ובניו כאחד. אמר לו רבי יהודה: אף הן מתכפרין בו. כלל אמר רבי שמעון: כל הבא על עברות מצוה ידועה ודמו נכנס לפנים - טעון סמיכה, כל שאין בא על עברות מצוה ידועה ואין דמו נכנס לפנים - אין טעון סמיכה. הירוש ואחד עשר שבמעשר - הרי אלו ממירין, טעונין סמיכה ונסכים; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: הירוש אינו ממיר ואחד עשר שבמעשר אינו ממיר, מפני שהיא תמורה ואין תמורה עושה תמורה. אמר לו רבי יהודה: אלו היה תמורה היה קרב, אלא זבח היה ונסכים היו בפני עצמן, כיצד סומך? זבח עומד בצפון ופניו במערב, סומך במערב ופניו במערב, מניח שתי ידיו על גבי קרניו של זבח, ולא היה מניח ידיו על גבי זבח, ולא היה מניח ידיו זו על גבי זו, ולא היה דבר חוצץ בין ידים לקרנות, מתודה עליו עון עברה על חטאת, עון חטאת על אשם, עון אשמה על עולה, עון לקט שכחה ופאה שאין להם ודוי; דברי רבי יוסי הגלילי. אמר לו רבי עקיבה: על מה עולה מכפרת? על דברים שיש בהן ענש? הרי זה ענש אמור, על לא תעשה שלהן אמורה, על מה עולה מכפרת?

- אין שומעין לו. רבי יוסי אומר: הרוצה להתנדב - ינדב, ובלבד שימסרם לצבור.

ו. יום הַנֶּהֱפֵךְ שְׁחָל לְהִיּוֹת בַּשַּׁבָּת - דוחה את השבת בקצירת העמר. כיצד היו עושין? שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין יוֹצְאִין מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, נוֹטְלִין אֶת הַקֶּפֶת וְאֶת הַמַּגְלוֹת, וּמְסַרְגִּין שָׁם בְּעוֹמֵד שֶׁלֹּשׁ סְאִין, וּמְנַחֲחִין אֶת הַקֶּפֶת וְאֶת הַמַּגְלוֹת, וּבָאִין. יוֹם טוֹב סְמוּךְ לַחֲשֻׁכָה הָיָה יוֹצְאִין, וְאוֹכְלוֹס גְּדוֹל הָיָה יוֹצֵא עִמָּהֶן, כִּיּוֹן שֶׁחֲשֻׁכָה. אָמַר לָהֶן: בַּשַּׁבָּת זֶה? בַּשַּׁבָּת זֶה? בַּשַּׁבָּת זֶה? בַּקֶּפֶה זֶה? בַּקֶּפֶה זֶה? בַּקֶּפֶה זֶה? רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צְדוֹק מוֹסִיף: אֵף, בַּמַּגֵּל זֶה? בַּמַּגֵּל זֶה? בַּמַּגֵּל זֶה? - שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר, וְהֵן אוֹמְרִין לוֹ: הֵן! הֵן! הֵן! אַקְצֵר? אוֹמְרִים לוֹ: קְצוֹר! וְכָל כֶּךָ לְמָה? מַפְנֵי בֵּיתוֹסִין, שֶׁהָיוּ אוֹמְרִין: "אֵין קְצִירַת הָעֶמֶר בְּמוֹצְאֵי יוֹם טוֹב".

קְצוּרָהּ וּנְתַנְהוּ לַקֶּפֶת וְהִבִּיאוּ לְעוֹרָה, הָיוּ מְהַבְהִיבִין אוֹתוֹ בְּאוֹר, כְּדִי לְקַיֵּם בּוֹ מִצְוֹת קָלִי; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: אֵין לְשׁוֹן הוּא זֶה, אֲלָא אֲבוֹב שֶׁל נַחֲשֵׁת הָיָה מְנַקֵּב נְקִבִים, כְּדִי שֶׁתֵּהָא הָאוֹר יוֹצֵא בְּכָלוֹ בְּעוֹרָה, וְהָרוּחַ מְנַשְׁבֵּת בּוֹ, וּנְתַנְהוּ לְרַחֲמִים שֶׁל גְּרוֹסוֹת, לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ עֶשְׂרוֹן שֶׁמֶנֶפֶה בְּשֶׁלֶשׁ עֶשְׂרֵה נֶפֶה. וְהִשְׁאָר נִפְדָּה וְנֹאכַל לְכָל אָדָם, וְחִיב בְּחֻלָּה, וּפְטוּר מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת. רַבִּי עֲקִיבָא מְחִיב בְּחֻלָּה וּבַמַּעֲשָׂרוֹת. בָּא לוֹ לְעֶשְׂרוֹן, נִתַּן שֶׁמֶנּוּ וּלְבוֹנֵתוֹ, יֵצֵק, וּבִלְל, וְהִנִּיף וְהִגִּישׁ. קִמֵּץ וְהִקְטִיר, וְהִשְׁאָר נֹאכַל לְכֹהֲנִים, מִשְׁקָרֵב הָעֶמֶר - יוֹצְאִין וּמוֹצְאִין אֶת שׁוּקֵי יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁמֶלֶא קִמַּח וְקָלִי, שֶׁלֹּא בְּרָצוֹן חַכְמִים; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: בְּרָצוֹן חַכְמִים הֵן עוֹשִׂין. מִשְׁקָרֵב הָעֶמֶר - הַתֵּר הַחֲדָשׁ מִיד. הֶרְחֹקִין מִתְּרִין מִחֲצוֹת הַיּוֹם וְלֵהֲלֹן. מִשְׁחָרֵב הַבַּיִת, הַתְּקִין רַבִּין יוֹחֲנָן בֶּן זַכָּאי, שִׁיְהָא יוֹם הַנֶּהֱפֵךְ - כְּלוֹ אָסוּר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: וְהִלָּא מִן הַתּוֹרָה הוּא אָסוּר! שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כג, יד): "עַד עֵצֶם הַיּוֹם הַזֶּה"; מַפְנֵי מָה הֶרְחֹקִין מִתְּרִין מִחֲצוֹת הַיּוֹם וְלֵהֲלֹן? מַפְנֵי שִׂידוּעֵין שְׂאִין בֵּית דִּין מִתְּעַצְלִין בּוֹ. הָעֶמֶר - הָיָה מִתֵּיר

בַּמְדִּינָה. וְשְׁתֵּי הַלֶּחֶם - בַּמִּקְדָּשׁ. כִּיּוֹן שֶׁקָּרְבוּ שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, הִתְחִילוּ מִבֵּיאִין מִנְחוֹת וּנְסִיכִים מִכָּל מְקוֹם, אֵין נִמְעָעִין וְאֵין מִבֵּיאִין מִנְחוֹת בְּטוֹבְלָן.

ז. הַמִּקְדָּשׁ קָמָה לְמִנְחוֹת - פְּטוּרָה מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: מִקְטָפִין לְפָנֵי הָעֶמֶר, וּמוֹכְרִין לְאַחַר הָעֶמֶר, וּמִבֵּיאִין מִנְחוֹת בְּטוֹבְלָן. הַמִּקְדָּשׁ קָמָה לְמִנְחוֹת - פְּטוּרָה מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת. וְאֵף עַל פִּי שְׁאֲמָרוּ: אָסוּר בְּחֲדָשׁ לְפָנֵי הַפֶּסַח - מִתֵּר לְרִפּוּאָה, לְאֲכִילַת עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים, לְאֲכִילַת כְּלָבִים. לֹא אָסוּר, אֲלָא יִשְׂרָאֵל בְּלִבְד. יִשְׂרָאֵל שְׂאֲכַל מִן הַחֲדָשׁ קֹדֶם לַפֶּסַח - הָרִי זֶה לּוֹקֵה אֶת הָאֲרָבַעִים. הָיָה מְכַנֵּס בְּשִׁלְשָׁה עֶשֶׂר, וְנִעְקְרָה בִּידוֹ - שׁוֹתְלָהּ בַּמְקוֹם הַטֵּינָא, אֲבָל לֹא בַּמְקוֹם הַגְּרִיד, שֶׁמִּקְצֵת הַיּוֹם כְּכֹלוֹ. אֵף עַל פִּי שְׁאֲמָרוּ אָסוּר לְקַצֵּר בֵּית הַשְּׁלֹחִין שְׁבָהֲרִים, בֵּית הַבַּעַל שְׁבַעֲמִיקִים, קוֹצְרִין מַפְנֵי הַנְּטִיעוֹת וּמַפְנֵי הָאֲבָל וּמַפְנֵי בְּטוּל בֵּית הַמְּדָרֶשׁ. לֹא יְהֵא קוֹצֵר וְעוֹשֵׂה אוֹתָם כְּרִיכּוֹת, אֲלָא קוֹצֵר וּמִנִּיחַ כְּדָרְכוֹ. מִתֵּר לְעֵשׂוֹת בּוֹ שְׁבִיל, קוֹצֵר לְשַׁחַת, עַד שֶׁלֹּא הִבִּיא שְׁלִישׁ - יִתְחִיל. מִשְׁהִבִּיא שְׁלִישׁ - לֹא יִתְחִיל. וְאֵם הִתְחִיל - יִגְמַר. עַד שֶׁלֹּא הִבִּיא שְׁלִישׁ - פְּטוּר בְּלֶקֶט שְׁכַחָה וּבִפְאָה, מִשְׁהִבִּיא שְׁלִישׁ - חִיב בְּלֶקֶט בְּשַׁכְּחָה וּבִפְאָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵף מִשְׁהִבִּיא שְׁלִישׁ - פְּטוּר בְּלֶקֶט וּשְׁכַחָה, וְחִיב בַּמַּעֲשָׂרוֹת. מִצְוֹת הָעֶמֶר, לְהִבִּיא מִן הַקָּמָה, אֵין לוֹ - יְבִיא מִן הָעֲמָרִים. אֵין לוֹ - יְבִיא מִן הָאוֹצֵר. וּמִן הַקּוֹצֵר, אֵין לוֹ - יְבִיא מִן הַלַּח. אֵין לוֹ - יְבִיא מִן הַיָּבֵשׁ. שְׁתֵּי הַלֶּחֶם - מִצְוָה לְהִבִּיא מִן הַחֲדָשׁ. אֵין לָהֶן - יְבִיאוּ מִן הָעֲלִיָּה.

מִסְכַּת מִנְחוֹת פֶּרֶק אֶחָד עָשָׂר

א. אַחַת שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְאַחַת לֶחֶם הַפָּנִים, לִישְׁתֵּן וְעִרְכֵתֵן בַּחוּץ וְאִפְתִּין בְּפָנִים, וְאֵין דוּחוֹת אֶת הַשַּׁבָּת; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל מַעֲשִׂיהֶן בְּפָנִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל מַעֲשִׂיהֶן בַּחוּץ, שֶׁהָיָה רַבִּי

שמעון אומר: לעולם אל תמנע לומר אחת שתי הלחם ואחת לחם הפנים, כדרך שפשרות בעזרה כך פשרות בבית פאגי. כדרך שנפסלות בעזרה כך נפסלות בבית פאגי, ולשכה היתה לה בפני עצמה, והיה עושה אותה בתוכה. תנור היה לה כמין מזרת מרבע, של שתי הלחם היה מחזיק אחד ושל לחם הפנים היה מחזיק שתיים. שלשה דפוסים היו שם: האחד לתנור ואחד לכצק, ואחד שהוא רודה ונותנו לאלפס כדי שלא יקלקלו את הלחם. מנחות יש בהן מעשה כלי בפנים, טחנן והרקידן בחוץ, לישתן ועריכתן ואפיתן בפנים, ובזר - פשרות, עד שיביאו לבית הקמיצה.

ב. כל המנחות, אין דוחות, לא את השבת ולא את הטמאה, חוץ מחבתי כהן משיח, מפני שיש לו זמן קבוע. זה הכלל, כל שיש לו זמן קבוע מן התורה, ואין יכול לעשות מערב שבת דוחה את השבת, וכל שאין לו זמן קבוע מן התורה ויכול לעשות מערב שבת - אין דוחה את השבת.

ג. ארבע סניפין של זהב דומה לדרקנין היו שם, שבהן היו סומכין את החלה, מפני שדומה לספינה כדי שלא תהא ורקדת. רבי יהודה אומר: לא היו שם סניפין, אלא גבה היה לשלחן טפח, שנאמר (שמות כה, כה): "ועשית לו מסגרת טפח סביב"; אמרו לו: והלא אין מסגרת אלא מן הרגלים.

ד. עשרים ושמונה קנים של זהב חלולין, מפצלין, מקבלין טמאה - היו שם.

ה. כל הכלים שהיו במקדש ארכן לארכו של בית, חוץ מן הארון, שהיה ארכו נתון כנגד רחבו של בית, כך היו בדיו נתונין כנגד רחבו, וכך היה נטל.

ו. עשרה שלחנות עשה שלמה, שנאמר (דברי הימים-ב ד, ח): "ויעש שלחנות זהב עשר", ואף על פי כן לא היו מסדרין אלא על של משה, שנאמר (מלכים-א ז, מט): "ואת השלחן אשר עליו לחם הפנים עשרה

מנורות זהב עשה שלמה", שנאמר (דברי הימים-ב ד, ח): "ויעש מנורות זהב עשרה", אף על פי כן לא היו מדליקין אלא בשל משה, שנאמר (דברי הימים-ב יג, יא): "את המנורה ואת נרותיה לבער בערב בערב; מה מנורה שעשה משה לא היתה צריכה שמן המשחה, מפני שקדשה ראשונה קדשה לשעטה וקדשה לעתיד לבא. רבי יוסי בר רבי יהודה אומר: על כל השלחנות היו מסדירין, שנאמר (מלכים-א ז, מח): "את השלחנות ועליהם לחם הפנים זהב". ובכל מנורות היו מדליקין, שנאמר (דברי הימים-ב ד, כ): "ואת המנורות ונרותיהם לבערם כמשפט לפני הדביר זהב סגור".

משום רבי אלעזר בן שמוע אמרו: מה תלמוד לומר "את השלחנות ועליהם לחם הפנים זהב" - זה שלחן גדול של זהב שהיה לפנים מבהיכל, ושלחן שהיה באולם על פתחו של בית, שעליו היו נותנין לחם הפנים ישנה.

ז. כיצד מכניסין לחם הפנים? ערב שבת היה פורקה מדפוס ונותנה על גבי השלחן שהיה באולם על פתחו של בית. בשחרית, כיון שזורק דם התמיד נטלו שני כהנים שתי בזיכין, ונותנין לתוכן שני קומצין של לבונה. כל בזיכין שבמקדש לא היו להן שוליים חוץ מאלו שהיו להן שוליים, אלו מושכין טפח ואלו מניחין טפח, טפחו של זה בתוך טפחו של זה, כדי שלא ילין שלחן בלא לחם, שנאמר (שמות כה, ל): "לפני תמיד". רבי יוסי אומר: אפלו פרקו ישנה בבקר והכניסו חדשה בין הערבים, אפלו בשאר ימות השנה מוציאין אותו חוץ לעזרה אין בכך בלום. ומה תלמוד לומר "לפני תמיד" - כדי שלא ילין שלחן בלא לחם, אלו שני כהנים שבידם שני בזיכי לבונה של לחם הפנים ישנה, היו נותנין אותה על גבי המזבח עם אברי תמיד, כיון שהקטרו שני בזיכין - נותנין חצייה חלה לכל משמר ומשמר, והן חולקין ביניהן. רבי יהודה אומר: זה שהיה מחלק לחם הפנים

לשבת הבאה. הלחם מתר באכילה, וחיבין
עליה משום פגול נותר וטמא.

מסכת מנחות פרק שנים עשר

א. המקדיש את העוף ונולד בו מום - יש לו
פדיון. הקדישו בעל מום - אין לו פדיון, אין
לך שטעון פדיון אלא בהמה בלבד. בבכור
נאמר: "לא תפדה", במעשר נאמר: "לא
יגאל". 'הרי עלי חלות' והביא ריקין,
'ריקין' והביא חלות - מה שהביא הביא,
וידי חובתו לא יצא. 'אלו שני עשרונות
להביא בכלי אחד' והביאם בשני כלים - לא
קדשם בשני כלים. 'בשני כלים' והביאם
בכלי אחד - לא קדשם בכלי אחד. 'בכלי
אחד' - הביאם בשני כלים. אמרו לו: 'בכלי
אחד נדרת' - הרי זה לא יחזיר, ואם החזיר
הרי הוא כשתי מנחות שנתערבו. 'בשני
כלים' והביאם בכלי אחד, ואמרו לו: 'בשני
כלים נדרת' - הרי זה לא יחזיר, ואם החזיר
- הרי אלו פסולין.

ב. 'הרי עלי תודה בלא לחם ועולה בלא
נכסים' - כופין אותו ומביא תודה ולחמה
עמה, ועולה ונסכיה עמה. כהן שאמר: 'הרי
עלי מנחה שתקמץ ותאכל'. ישאל אמר:
'הרי עלי מנחה שתעלה כלה לאישים' -
כופין אותם, ומביא מנחה כתקונה; דברי
רבי יהודה, ורבי שמעון פוטר, שלא התנדב
כדרך המתנדבין.

ג. 'הרי עלי מן המנחה מן שעורין' - כופין
אותו ומביא מן החטין; דברי רבי יהודה.
ורבי שמעון פוטר, שלא התנדב כדרך
המתנדבים. 'הרי עלי מן החטים' - כופין
אותו ומביא מן הקמח; דברי רבי יהודה.
רבי שמעון פוטר שלא התנדב כדרך
המתנדבין. 'הרי עלי חצי עשרון' - כופין
אותו וביא עשרון שלם; דברי רבי יהודה.
רבי שמעון פוטר שלא התנדב כדרך
המתנדבין. 'הרי עלי עשרון אחד להביא
בשני כלים' - כופין אותו וביא שני
עשרונים בשני כלים; דברי רבי יהודה. רבי
שמעון פוטר, שלא התנדב כדרך

היה עומד על הרבד שבאולם, מפריס
ומניח, וכל אחד ואחד בא ונוטל חלקו,
ולבעלי מומין שבפיהוה מוציאין להן חלקן
לחופן, שאין יכולין לכנס בין האולם
למזבח.

ח. כיצד מסדרין לחם פנים? נותן שש חלות
לסדר זה, ושש חלות לסדר זה, ואם נתן
שמונה חלות לסדר זה וארבע חלות לסדר
זה, או שעשה שלשה סדרים של ארבעה
ארבעה - לא עשה כלום. עשה שני סדרין
של ארבע עשרה. רבי אומר: רואין את
העליונות כאלו אינן והתחתונות כשורות.

ט. כיצד מסדרין את הביזכין? נותן בןך
אחד על גבי סדר זה, ובןך אחד על גבי סדר
זה, אם נתן ביזכין של לבונה, או לבונה של
ביזכין, או שהיה דבר חוצץ בין הביזכין
ללחם, או בין הלחם לשלחן - הרי אלו
פסולין. אבא שאול אומר: בתוך שני
טפחים שבין הסדר לחברו היה נותן, מה
אני מקים (ויקרא כד, ז) "ונתת על המערכת
לבנה זפה"? - שתהא כלה סמוכה
למערכה.

י. כיצד מסדרין את הקנים? אחר שבת היה
נכנס מגביה ראשה של חלה, ונותן קנה
תחתיה, ומגביה ראשה של שניה, ונותן קנה
תחתיה, ואזור באמצע, ושלשה תחת כל
חלה וחלה, ושנים תחת העליונה שאין
עליה משוי, התחתונה נתונה על טהרו של
שלחן. הקטרו ואחר כך נפרס הלחם - כשר.
נטמא לחמה, בין משפרקה ובין עד שלא
פרקה - הלחם פסול, ולא הקטרו ביזכין.
סדר את הלחם בשבת ואת הביזכין לאחר
השבת, והקטיר את הביזכין בשבת -
פסולה. ואין חיבין עליה משום פגול נותר
וטמא. סדר את הלחם ואת הביזכין בשבת,
והקטיר את הביזכין אחר שבת - פסולה,
וחיבין עליה משום פגול נותר וטמא. סדר
את הלחם ואת הביזכין אחר שבת, והקטיר
את הביזכין בשבת - פסולה. אם יש שם
לחמה מן המבחר - יביאו, ואם לאו, ימתין

המתנדבין. 'הרי עלי עשרון ומחצה' - כופין אותו ומביא שני עשרונים שלמים, שאין מתנדבין כדרך חצאין. 'הרי עלי מאה עשרונות להביא בכלי אחד' - כופין אותו ומביא ששים בכלי אחד, וארבעים בכלי אחר, ואם הביא מחצה בכלי אחד ומחצה בכלי אחר - לא יצא. 'בשני כלים' - מביא מחצה בכלי אחד ומחצה בכלי אחר, ואם הביא ששים בכלי אחד וארבעים בכלי אחר - יצא. אמר רבי שמעון: אמרו לי חברי, מפני מה האומר 'עלי ששים עשרון' מביא בכלי אחד. ששים ששים ואחד - מביא ששים בכלי אחד, ואחד בכלי אחר? ואמרתי להן: אמרו אתם! אמרו: שכן הצבור מביא ביום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת ששים. אמרתי להן: והלא ששים ואחד מקריבין?! אמרו לי: מעט יחיד מן הצבור אחד. אמרתי להן: והלא אלו קרבין בבקר, ואלו קרבין בין הערבים. דבר אחר: והלא יש שם מנחת פרים ואילים וכבשים, ואין מערבין מנחת פרים ואילים וכבשים זה בזה. אמרו לי: אם לאו, אמור אתה! אמרתי להן: תלמוד לומר (במדבר כח, יג): "סלת מנחה בלולה בשמן" - מנחה ששולט בה בלולה. אמרו לי: בששים - שולט, בששים ואחד - אינו שולט? אמרתי להן: כל השעורים שבתורה קצובין הן, בארבעים סאה - הוא טובל, בארבעים סאה חסר קרטוב - אינו יכול לטבל בהן. כביצה מטמא טמאת אוכלין חסר אפלו שומשום - אין מטמא טמאת אוכלין. שלשה על שלשה טמא מדרס, שלשה על שלשה חסר נימא אחת - אין מטמא טמאת מדרס. הוי כל השעורין שבתורה קצובין הן.

ד. המתנדב יין כדברי רבי עקיבא - נותנין לספלים שמן, כדברי רבי טרפון, קרב על גבי האשים. המתנדב יין כדברי רבי עקיבא, אינו מביא, לא אחד ולא שנים ולא חמשה, אלא מביא שלשה כדי שיקרבו עם הכבש. ארבעה - כדי שיקרבו עם האשים. ששה -

כדי שיקרבו עם הפר. שכעה - כדי שיקרבו עם האיל ועם הכבש, מכאן ואילך, אתה יכול לחולקו.

ה. 'פרשתי מנחה ואיני יודע מה פרשתי' - הרי זה מביא חמש מנחות לחמשה מינים. 'הרי עלי מין מנחות' - מביא שתי מנחות ממין אחד. 'שני מיני מנחות' - מביא שתי מנחות משני מינין. 'הרי עלי מין עשרונות' - מביא שני עשרונות ממין אחד. 'מיני עשרונות' - מביא שני עשרונות משני מינין. 'פרשתי מנחה של עשרונות ואיני יודע מאיזו מהן פרשתי' - הרי זה מביא חמש מנחות מחמשה מינים של ששים עשרונות, שהן שלש מאות עשרונות. 'פרשתי מנחה של עשרונות ואיני יודע של כמה עשרונות פרשתי' - הרי זה מביא מנחות של עשרונות, מאחד ועד ששים, שהן אלף ושמונה ושלשים עשרונות; דברי רבי. וחכמים אומרים: של ששים עשרון. פרשתי מנחה של עשרונות, ואיני יודע מאיזה מין פרשתי, וכמה עשרונות פרשתי - הרי זה מביא חמש מנחות מחמשה מינין, של ששים ששים עשרון, מאחד ועד שהן תשעה אלפים ומאה וחמשים עשרונות; דברי רבי. וחכמים אומרים: חמש מנחות מחמשת המינין, שלשים עשרון שהן שלש מאות עשרונים. הרי עלי לבונה - לא יפחות מן הקמץ. רבי יהודה אומר: משקל עשרה דינרין. רבי יוחנן בן ברוקה אומר: כהן מקדשה בכלי שרת, ומקטירה. אחרים אומרים: 'האומר הרי עלי ברזל' - לא יפחות מכליא עורב שבהיכל.

<p>7</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>טז 16</p>	<p>לא לעומר עלות השחר _____ 4:35 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:44 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:06 שקיעה _____ 7:57 בבלי: סוטה לט • ירושלמי: כלאים לו • תוספתא: מנחות ו ב"ך: דברי הימים א טז-יז • רמב"ם: יסודי התורה ג</p>
<p>8</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יז 17</p>	<p>תענית שני בתרא, לב לעומר עלות השחר _____ 4:34 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:43 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:06 שקיעה _____ 7:58 בבלי: סוטה מ • ירושלמי: כלאים לו • תוספתא: מנחות ז ב"ך: דברי הימים א יח-טז • רמב"ם: יסודי התורה ד</p>
<p>9</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>יח  18</p>	<p>ל"ג בעומר, לג לעומר Lag B'Omer עלות השחר _____ 4:33 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:42 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:06 שקיעה _____ 7:59 בבלי: סוטה מא • ירושלמי: כלאים לח • תוספתא: מנחות ח ב"ך: דברי הימים א כז-כא • רמב"ם: יסודי התורה ה</p>
<p>10</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>יט 19</p>	<p>לד לעומר עלות השחר _____ 4:32 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:42 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 8:00 בבלי: סוטה מב • ירושלמי: כלאים לט • תוספתא: מנחות ט ב"ך: דברי הימים א כח-כג • רמב"ם: יסודי התורה ו</p>
<p>11</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>כ 20</p>	<p>לה לעומר עלות השחר _____ 4:31 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:41 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 8:01 בבלי: סוטה מג • ירושלמי: כלאים מ • תוספתא: מנחות י ב"ך: דברי הימים א כח-כה • רמב"ם: יסודי התורה ז</p>
<p>12</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>כא 21</p>	<p>לו לעומר עלות השחר _____ 4:30 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:41 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 8:02 בבלי: סוטה מד • ירושלמי: כלאים מא • תוספתא: מנחות יא ב"ך: דברי הימים א כח-כו • רמב"ם: יסודי התורה ח</p>
<p>13</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>כב 22</p>	<p>בהר - בחקתי, לז לעומר, פרקה עלות השחר _____ 4:29 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:40 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 8:03 בבלי: סוטה מה • ירושלמי: כלאים מב • תוספתא: מנחות יב ב"ך: דברי הימים א כח-כט • רמב"ם: יסודי התורה ט</p>

צו שישן מיט א פייל און בויען אום ל"ג בעומר, איז א סגולה פאר קינדער.
אויף דאס דאווענען שיינ פאר'ן עמוד, איז א סגולה פאר קינדער.

(ספר המדות אות בגים סימן ס"ג)